

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” – БИТОЛА
ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - БИТОЛА

ПРАКТИКУМ
ВОДИЧ ЗА РАЗВОЈ НА ВЕБ-СТРАНИЦА СО
WORDPRESS

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” - БИТОЛА
ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - БИТОЛА

Вонр.проф.д-р Светлана Мијаковска

ПРАКТИКУМ

ВОДИЧ ЗА РАЗВОЈ НА ВЕБ-СТРАНИЦА СО WORDPRESS

Битола, 2024

Автор:

Д-р Светлана Мијаковска, вонреден професор, ТФБ

Рецезенти:

Д-р Игор Неделковски, редовен професор, ФИКТ

Д-р Роберто Пашиќ, вонреден професор, ТФБ

Битола, 2024

Издавач: Универзитет „Св.Климент Охридски“ Битола

Уредник: Светлана Мијаковска

ISBN – 10 9989-786-51-8

ISBN – 13 978-9989-786-51-8

EAN 9789989786518

CIP – Категоризација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св.Климент Охридски, Скопје

004.774/.777:005.56(076)

МИЈАКОВСКА, Светлана

Практикум: Водич за развој на веб-страница со WordPress /Светлана
Мијаковска – Битола: Универзитет „Св.Климент Охридски“, 2024. – 109стр. :
илуст.; 24см

Библиографија: стр.109

ISBN 978-9989-786-51-8

Мијаковска, Мијаковска [автор]

а) Веб дизајн – Графичко инженерство, Индустриско инженерство, ИТО

COBISS.MK-ID 63705861

ПРЕДГОВОР

Учебното помагало – ПРАКТИКУМ – ВОДИЧ ЗА РАЗВОЈ НА ВЕБ СТРАНИЦА СО WORDPRESS е структурирано како учебно помагало за дел од содржините по предметот Веб дизајн предвидени со наставниот план и програма на насоките Графичко инженерство, Индустриски менаџмент, при Технички факултет во Битола (ТФБ) и насоката ИТО (заедничка насока на Технички факултет-Битола и Педагошки факултет-Битола).

Истиот како учебно помагало пред се е наменет за студентите на техничките факултети, а секако може да се користи и да им биде од голема помош на дипломирани инженери кои се занимаваат со развој на веб страници и нивно одржување.

Основната цел во пишувањето на овој практикум беше пред се да им се даде еден практичен водич за креирање и развој на веб страници со помош на WordPress, имајќи во предвид дека во денешно време најголем процент од веб страниците на светско ниво се креирани со помош на WordPress. Редоследот на тематските целини и содржините е направен и согласно дел од предавањата и вежбите од предметот Веб дизајн, а истиот воедно е усогласен со наставниот план и програм предвидени на студиските програми - Графичко инженерство, Индустриски менаџмент, Заштита на работна и животна средина, Општо машинство и ИТО.

За сите добронамерни сугестии за континуирано унапредување на ова дело, на корисниците на овој Прирачник однапред им се заблагодарувам.

СОДРЖИНА

I ТЕМА	9
Вовед	10
WordPress	13
Структура на Прирачникот	14
Поставување на WordPress и приспособување на поставките	15
Општи подесувања	21
Подесувања за пишување во Wordpress	23
Подесувања за читање во Wordpress	25
Дефинирање на категории во WordPress	28
Управување со медиумски датотеки со Media Library	33
Креирање нови страници во веб сајтот	37
Збирни карактеристики (Summary)	41
Карактеристична слика (Feature Image), Извадок (Excerpt) и Дискусија (Discussion)	42
Атрибути на страницата (Page Attributes)	42
Уредување на веб страница со користење на WYSIWYG (What You See Is What You Get) Editor	44
II ТЕМА - ПРИСПОСОБУВАЊЕ ДИЗАЈН НА ТЕМА И РАСПОРЕД (layout)	47
Основни подесувања на избраната тема во Wordpress	48
Користење на приспособувач на темата	48
Приспособување (Customise)	50
Користење на прилагодената страница како почетна страница	53
Стилски менија за навигација	55
Креирање на менија за условна навигација	57
III ТЕМА - КОРИСТЕЊЕ НА ПРИКЛУЧОЦИ (Plugins) И ДОДАТОЦИ (Widgets)	58
Приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets)	59
Управување со додатоци (Widgets)	60
Прикажување на додатоци (Widgets) внатре во објавите и веб страниците	62
Измена на документи на приклучоци (Plugins) со употреба на вграден едитор (Plugin Editor) за приклучоци (Plugins)	64
Рачно деактивирање на приклучоци (Plugins)	65
IV ТЕМА - ОБЈАВУВАЊЕ НА ВЕБ СТРАНИЦАТА СО ГУТЕНБЕРГОВ ЕДИТОР (Gutenberg Editor)	67
Додавање и отстранување на блокови со користење на Гутенберговиот едитор	69
Користење на уредниците Visual и Code со Гутенберговиот едитор	72
Креирање на блокови за повеќекратна употреба со користење на Гутенберговиот едитор	74
Додавање на стилови на содржината во блоковите	77

Вградување содржина од надворешни извори	79
Поедноставување на уредувањето на блокови со алатките на Гутенберговиот едитор	81
Додавање интерактивни елементи (контакт форма) со користење на Гутенберговиот едитор	83
V ТЕМА - ПОСТАВУВАЊЕ НА БЛОГОВИ	86
Објавување на блог постови	88
Објавување постови на предниот дел (frontend)	90
Разделување на еден пост на повеќе делови	92
VI ТЕМА - УПРАВУВАЊЕ СО ТЕМИ	94
VII ТЕМА - WORDPRESS КОРИСНИЦИ	97
Wordpress корисници	98
Додавање, едитирање и бришење на корисници	98
VIII - ТЕМА ХОСТИРАЊЕ НА ВЕБ САЈТ	101
Веб хостинг	102
Предностите и недостатоци на споделениот веб хостинг	103
WordPress хостинг	104
Разлика помеѓу WordPress хостинг и веб хостинг	105
ЗАКЛУЧОК	107
ЛИТЕРАТУРА	108

СПИСОК НА СЛИКИ

Сл.1 Работен прозорец на WordPress	15
Сл.2 Логирање во WordPress	16
Сл.3 Дефинирање на веб сајтот	17
Сл.4 Дефинирање на изгледот на веб сајтот	17
Сл.5 Работен прозорец (Dashboard) во WordPress	18
Сл.6 Опции во работниот прозорец (Dashboard) во WordPress	19
Сл.7 Општи подесувања во WordPress	21
Сл.8 Подесувања на јазик и временска зона	22
Сл.9 Избор на поставки за пишување во WordPress	23
Сл.10 Дефинирање на форматот на објава	24
Сл.11 Избор на поставки за читање во WordPress	26
Сл.12 Поставки за читање во WordPress	27
Сл.13 Избор за дефинирање на категории во WordPress	29
Сл.14 Дефинирање на категориите во WordPress	30
Сл.15 Креирање на нова категорија во WordPress	31
Сл.16 Уредување и бришење на категорија во WordPress	31
Сл.17 Распоред на категориите во WordPress	32
Сл.18 Неорганизираните категории во WordPress	32
Сл.19 Распоредените категории во WordPress	33
Сл.20 Вградената медиумска библиотека (Media Library) во WordPress	34
Сл.21 Додавање нова датотека во медиумската библиотека	34
Сл.22 Уредување на датотеки во вградената медиумска библиотека	35
Сл.23 Уредување на слики во вградената медиумска библиотека	36
Сл.24 Избор за додавање на нови страници во веб сајтот во Wordpress	38
Сл.25 Додавање на нова страница во веб сајтот во Wordpress	38
Сл.26 Избор на дизајн на нова страница	39
Сл.27 Дефинирање на нова страница	39
Сл.28 Дефинирање на карактеристики на нова страница	40
Сл.29 Дефинирање на видливост на страницата	41
Сл.30 Дефинирање на коментари на нова страница	42
Сл.31 Дефинирање на атрибути на веб страница	43
Сл.32 Уредување на веб страниците	43
Сл.33 Уредување на веб страниците со WYSIWYG едитор	44
Сл.34 Дефинирање на URL на веб страницата	44
Сл.35 Алатки за едитирање на текстот во веб страниците	45
Сл.36 Дефинирање на линкови на веб страниците	45
Сл.37 Избор на алатките за дизајн на веб страниците	49
Сл.38 Теми на дизајн на веб страниците	49

Сл.39 Уредување на избраниот дизајн на веб страниците	50
Сл.40 Опции за приспособување на веб страницата	51
Сл.41 Дефинирање на лого и наслов на веб страницата	51
Сл.42 Уредување на менија во веб страницата	52
Сл.43 Уредување на почетната веб страница	53
Сл.44 Дефинирање на CSS стилови на веб страницата	54
Сл.45 Дефинирање на почетна веб страница	55
Сл.46 Дефинирање и уредување на менија во веб страницата	56
Сл.47 Додавање на додатоци (Widgets) во веб страница	60
Сл.48 Додавање на календар како на додаток (Widget) во веб страница	61
Сл.49 Додавање на додатоци (Widgets) во веб страница	63
Сл.50 Избор на додатоци (Widgets) во веб страница	63
Сл.51 Додавање на календар како додаток (Widget) во веб страница	64
Сл.52 Уредување на приклучоци (Plugins) во веб страница	65
Сл.53 Рачно деактивирање на приклучоци (Plugins) во веб страница	66
Сл.54 Додавање на блокови со користење на Гутенберговиот едитор	69
Сл.55 Избор на текст блокови со користење на Гутенберговиот едитор	70
Сл.56 Додавање на блокови за галерија со слики со користење на Гутенберговиот едитор	71
Сл.57 Додавање на слики во блоковите за галерија со слики со користење на Гутенберговиот едитор	71
Сл.58 Отстранување на блокови со користење на Гутенберговиот едитор	72
Сл.59 Додавање на блокови со користење на визуелниот уредувач (Visual Editor)	73
Сл.60 Уредување на блокови со користење на визуелниот уредувач (Visual Editor)	73
Сл.61 Уредување на блокови со користење на уредувачот со код (Code Editor)	74
Сл.62 Креирање на блокови за повеќекратна употреба	75
Сл.63 Креирање на нови блокови за повеќекратна употреба	75
Сл.64 Дефинирање на ново креирани блокови за повеќекратна употреба	76
Сл.65 Уредување на ново креирани блокови за повеќекратна употреба	77
Сл.66 Додавање на стилови на содржината на блоковите	78
Сл.67 Менување на стиловите на содржината на блоковите	79
Сл.68 Вградување содржина од надворешни извори	80
Сл.69 Вградување содржина од YouTube	80
Сл.70 Додавање блокови пред или после постоечки блок	82
Сл.71 Креирање на интерактивни елементи	84
Сл.72 Креирање на контакт форма	84
Сл.73 Уредување на контакт форма	85
Сл.74 Додавање на нова објава (пост)	88
Сл.75 Уредување на нова објава (пост)	89

Сл.76 Објавување на нова објава (пост)	89
Сл.77 Дефинирање на видливоста на нова објава (пост)	90
Сл.78 Објавување на постови на предниот дел (frontend)	91
Сл.79 Додавање на нова објава	93
Сл.80 Поделба на објави	93
Сл.81 Управување со теми	95
Сл.82 Избор на тема	95
Сл.83 Уредување на избрана тема	96
Сл.84 Додавање на нов корисник	99
Сл.85 Дефинирање на улогата на нов корисник	100
Сл.86 Бришење на нов корисник	100

I TEMA

ВОВЕД

Оваа тематска целина претставува еден сосема краток, но детален приказ на WordPress. WordPress е систем за управување со содржини (CMS – Content Management System), што значи дека е дизајниран да овозможи организирање и објавување на содржините на веб-сајт. Во последните 7 години, повеќе од 63.2% од постоечките веб-сајтови се креирани со помош на WordPress.

Од таа причина, заради се почестото користење на WordPress, кое оди во нагорна линија, и фактот дека скоро да не постои литература на Македонски јазик за WordPress, овој Практикум е наменет за сите студенти и инженери кои сакаат да се занимаваат со развој и одржување на веб страни.

За објавување на веб страници на интернет на корисникот му се потребни само компјутер, пристап на интернет и простор за зачувување на веб страниците на одреден веб сервер. Простор на веб серверите за хостирање на веб сајтови нудат многу компании на интернет.

Веб сајтовите обично содржат и повеќе веб страници, кои меѓу себе се поврзани со хиперлинкови. На тој начин корисникот може многу лесно да се движи низ веб – сајтот. Веб сајт е колекција од една или повеќе веб страници поставени на Интернет. Веб страниците од веб сајтот се организирани во стебло од фолдери и подфолдери што ја градат структурата на веб сајтот. Секој веб сајт има почетна страна (Home page) која прва се отвара кога се повикува веб сајтот и кажува што може да се најде на веб сајтот. Веб страница е документ поставен за разгледување на Интернет и содржи мултимедијални содржини, а тоа се: текст, слики, анимации, звук и интерактивни елементи.

Пренесување на содржината на веб сајтот од компјутерот каде е направен, на компјутерот каде ќе се чува се вика публикување на веб сајтот. Доделување на простор на веб сајтот на некој сервер се вика хостирање на веб сајтот. Компјутерите на кои се чува веб сајтот за да биде достапен за разгледување на Интернет се вика веб сервер или хост.

Сите веб страни се опишуваат со HTML (Hypertext Markup Language) кој е јазик на интернетот. Веб документите имаат наставка .html. HTML е програмски јазик конструиран специјално и ограничено за објавување на содржините на интернет. HTML е наједноставниот програмски јазик кој се користи на интернет, а неговата последната верзија е HTML 5. Покрај HTML на интернет се користат и HTML – XML; CSS (Cascading Style Sheets) кој нуди можност за подесување на стилот и содржината на веб страниците повеќе од HTML; JavaScript кој изведува интерактивни и пресметковни задачи.

Веб страниците т.е HTML содржината може да биде произведена на два начини. Едниот е класично компјутерско програмирање со користење на едноставен текст едитор во кој се пишува текстот и кодот како чист текст. Авторот го внесува текстот и различните HTML команди кои при извршувањето во веб читачот ќе го дадат саканиот изглед на веб страницата. HTML може да се креира и со користење на HTML едитори, како на пример Adobe Dreamweaver, кој се однесува како word процесор. Исто така доста популарна алатка за изработка и дизајн на веб документи последните години е и VS Code со својот богат екосистем на екстензии.

Веб-страниците можат да се поделат според неколку критериуми. Според намената веб-локациите можат да бидат: лични, комерцијални, информативни, за забава, блогови, форуми, социјални мрежи итн. Според технологија на изработка тие можат да бидат: HTML, XHTML, итн. Најзначајната поделба на веб-страниците е според интерактивноста со посетителите. Според оваа поделба, веб-страниците можат да бидат статички и динамички.

Статичките веб-страници содржат HTML-код кој овозможува текстот и мултимедијалните содржини на страницата да се прикажат на одреден начин. Тие можат да имаат анимации, но немаат интеракција со посетителот – посетителот може само да ја прегледа нивната содржина. Содржината на ваквите веб-страници е непроменлива, т.е. на сите посетители им се испорачуваат исти страници кои ги подготвиле авторите. HTML-кодот е напишан пред страницата да се постави на сервер и секоја промена во содржината мора да се направи рачно. Статичките веб-страници се користат за правење на прирачници, опишување на работата на некоја организација со цел за рекламирање итн. Тие можат да се изработат и со посебни програми кои наликуваат на програмите за уредување на текст (WYSIWYG-едитори – what you see is what you get), па голем број корисници лесно можат да ги направат. Меѓутоа, проблемот настанува кога често треба да се менуваат содржините на веб-страниците или кога на една веб-локација работат повеќе автори.

Денес веб-страниците не се чуваат во форма во која се испорачуваат до посетителот. Натписите и другите податоци се чуваат во бази на податоци, а на посетителот му се испорачува HTML-документ кој го креираат програми кои работат на серверот во моментот на добивање на барањето. Ваквите веб-страници се нарекуваат динамички веб-страници. Динамичките веб-страници овозможуваат интеракција со посетителите, се собираат податоци за посетителите и за нивните интересирања, се овозможува или оневозможува пристап до одредени делови на локацијата на одредени категории на посетители, автоматски се праќаат известувања и вести на посетителите кои тоа го сакаат и сл.

За потребите на креирање на динамичките веб-страници се развиени посебни програмски скрипт јазици (на пр. PHP) и алати (на пр. CGI script, Java script и слично). Делови на код напишани на овие јазици се вклучуваат во HTML-страница. Нивниот код се извршува на серверот и служи за поврзување со базата на податоци која исто така се наоѓа на серверот. Податоците по потреба се повикуваат од базата и според нив се креира веб-страница која се праќа до прелистувачот на посетителот.

Динамичките веб-страници најчесто се креираат и одржуваат со системи за управување со содржината, познати како CMS (content management system). Во ваквите системи постојат посебни програми со кои корисниците можат да креираат нивни веб-страници и да одберат дизајн по желба. Сите податоци за регистрираните корисници и нивните натписи се наоѓаат во база на податоци. Сликите и другите мултимедијални податоци се наоѓаат во посебни датотеки. Денес повеќето веб-страници се креираат на овој начин.

Системот за управување со содржина (CMS) е софтвер кој ги складира сите податоци како текст, фотографии, музика, документи итн. и е достапен на дадената веб-локација. Помага при уредување, објавување и менување на содржината на веб-страницата.

WordPress

Во последните години веб страниците се креираат со систем за управување со содржини (CMS – Content Management System), како што е WordPress кој е дизајниран за организирање и објавување на содржините на веб-сајт. WordPress е навистина лесен CMS за управување на веб страница, кој е стабилен и уште неколку добри причини за негова употреба се следните:

- WordPress е бесплатен;
- WordPress е лесен за употреба;
- Со WordPress може да се направи уникатен веб сајт;
- WordPress овозможува безбедност на веб страниците;
- WordPress функционира одлично со сите други платформи и софтвери.

WordPress првично беше објавен на 27 мај 2003 година од Matt Mullenweg и Mike Little. WordPress беше најавен како отворен код во октомври 2009 година.

WordPress се карактеризира со:

- Управување со корисници - Овозможува управување со корисничките информации како што е промена на улогата на корисниците во претплатник, соработник, автор, уредник или администратор, креирање или бришење на корисникот, промена на лозинката и корисничките информации. Главната улога на корисничкиот менаџер е Автентикација.
- Медиумски менаџмент - Тоа е алатка за управување со медиумските датотеки и папката, во која може лесно да се прикачуваат, организираат и управуваат медиумските датотеки на веб-локацијата.
- Тематски систем - Овозможува менување на приказот и функционалноста на страницата. Вклучува слики, листи со стилови, датотеки со шаблони и сопствени страници.
- Употреба на приклучоци (plugins) - Достапни се неколку додатоци кои обезбедуваат сопствени функции и функции според потребите на корисниците.
- Оптимизација на пребарувачи - Обезбедува неколку алатки за оптимизација на пребарувачите (SEO) што ја прави оптимизацијата на локацијата поедноставна.
- Повеќејазичен – Овозможува преведување на целата содржина на јазикот што го претпочита корисникот.

- Увозници – Овозможува увоз на податоци во форма на објави. Увезува сопствени датотеки, коментари, страници за објавување и ознаки.

Структура на Прирачникот

Во овој Прирачник детално ќе го објаснеме креирањето на веб сајт составен од повеќе веб страници со користење на WordPress. За таа цел материјалот е поделен на неколку теми и тоа:

- Поставување WordPress и прилагодување на поставките, со фокус на основните опции за поставување и конфигурација кои се вградени во стандардниот WordPress CMS. Во овој дел ќе се разгледуваат основните процедури за поставување, како што се управување со мултимедијални датотеки, дискусии, приватност и политики.
- Дефинирање на дизајнот и распоредот на темата, со фокус на користење на стандардните карактеристики на темата и креирање на сопствени функции преку сопствени теми и функции. Стандардните карактеристики на темата вклучуваат приспособувач, менија и вградени опции за темата.
- Користење на приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets), со фокус на создавање и проширување на нивните функции, нивната важност, како се вклопуваат во WordPress и како да се искористат во барањата на реалниот свет.
- Објавување на содржината на веб страниците.
- Поставување на блогови. Објавување на блог постови, објавување постови на предниот дел (frontend) и разделување на еден пост на повеќе делови
- WORDPRESS корисници. Додавање, едитирање и бришење на корисници
- Хостирање на веб сајт. Веб хостинг, предностите и недостатоци на споделениот веб хостинг, WordPress хостинг и Разлика помеѓу WordPress хостинг и веб хостинг.

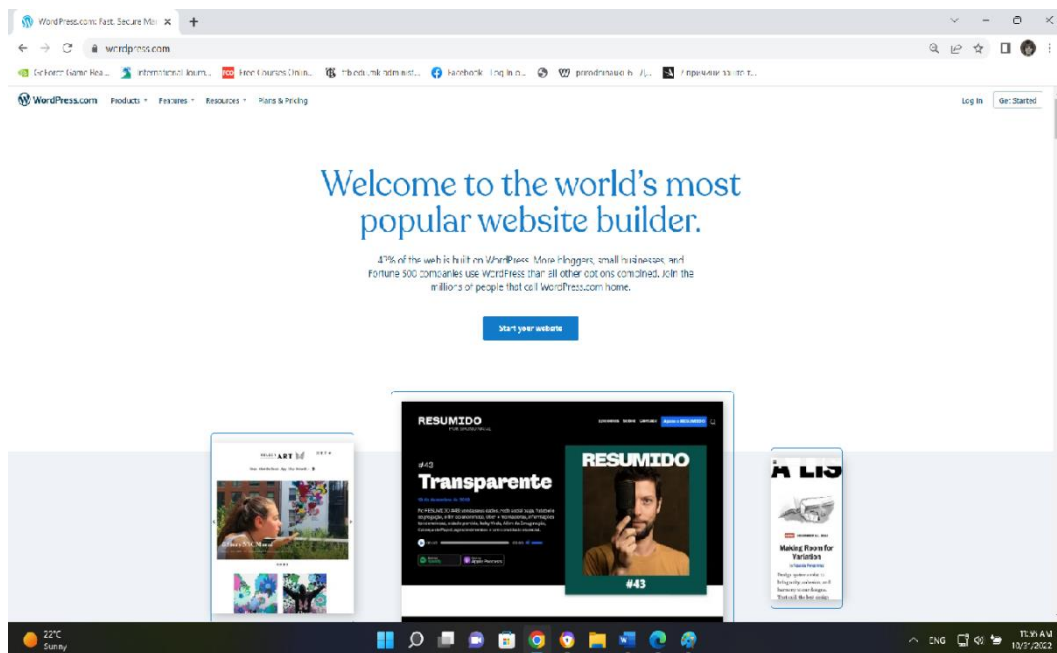
Поставување WordPress и прилагодување на поставките

Системот за управување со содржини WordPress е алатка која може да се користи на два начини. Првиот начин е да се превземе WordPress од веб страната <https://wordpress.org/download/>. Вториот начин е да се користи WordPress од веб страната <https://wordpress.com/>.

Потребните системски барања за WordPress се:

- База на податоци (database) - MySQL 5.7
- Веб сервери (web server) - WAMP (Windows), LAMP (Linux), XAMP (Multi-platform), MAMP (Macintosh)
- Оперативен систем - Unix-like, Windows, Linux
- Прелистувачи - Google Chrome, Mozilla Firefox, Safari, Opera, Microsoft Edge, Internet Explorer
- PHP компатибилност – PHP 7.4+

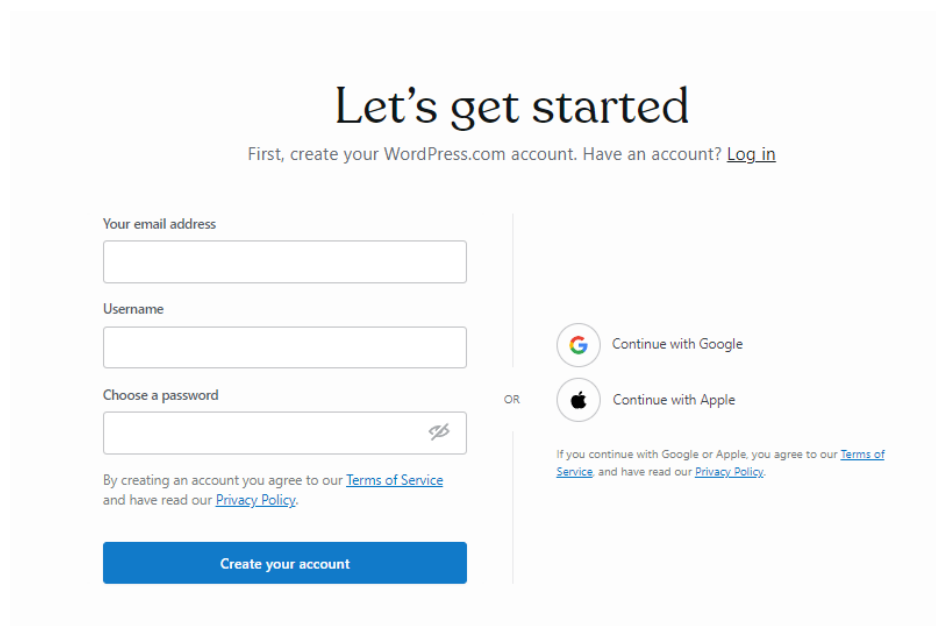
Во овој Практикум ќе биде разработен вториот начин на користење на WordPress. Со отворање на веб страната <https://wordpress.com/>,

Сл.1 Работен прозорец на WordPress

потребна е најава со корисничко име (username) и лозинка (password), или да се одбере опцијата Start your website. Во двата случаи се појавува прозорец во

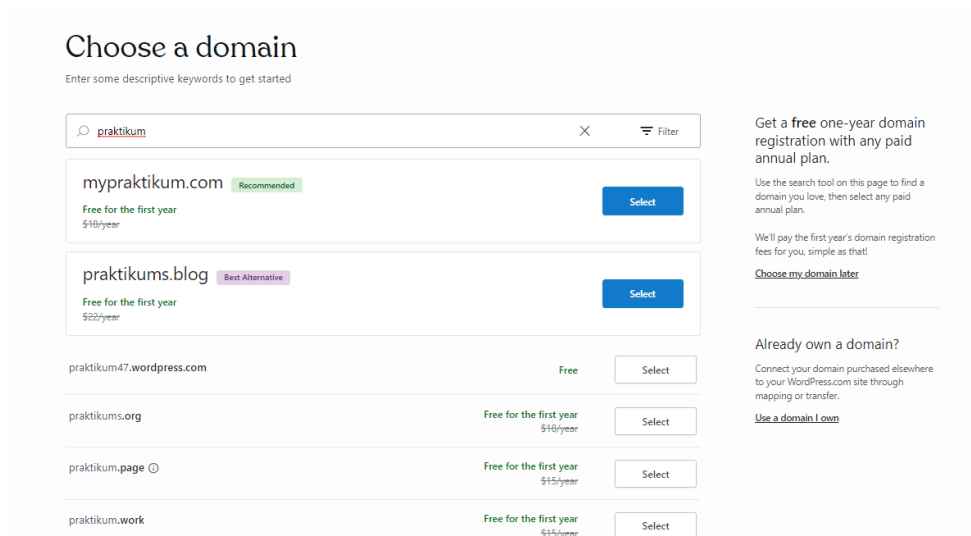
кој треба да се внесат информации за електронска пошта (e-mail адреса), корисничко име (username) и лозинка (password).

The screenshot shows the WordPress registration page with the heading "Let's get started". Below the heading is the text "First, create your WordPress.com account. Have an account? [Log in](#)". The form is divided into two columns. The left column contains three input fields: "Your email address", "Username", and "Choose a password". Below the password field is a small icon of a hand holding a pen. Underneath the password field is the text "By creating an account you agree to our [Terms of Service](#) and have read our [Privacy Policy](#)". At the bottom of the left column is a blue button labeled "Create your account". The right column contains two social login options: "Continue with Google" and "Continue with Apple", each with its respective logo. Below these options is the text "OR" and a note: "If you continue with Google or Apple, you agree to our [Terms of Service](#) and have read our [Privacy Policy](#)".

Сл.2 Логирање во WordPress

Откако ќе се внесат потребните информации се одбира Create your account, и се отвора прозорец во кој треба да се напише името на веб сајтот (во овој дел се даваат опции за можни имиња кои може да се изберат).

Сл.3 Дефинирање на веб сајтот

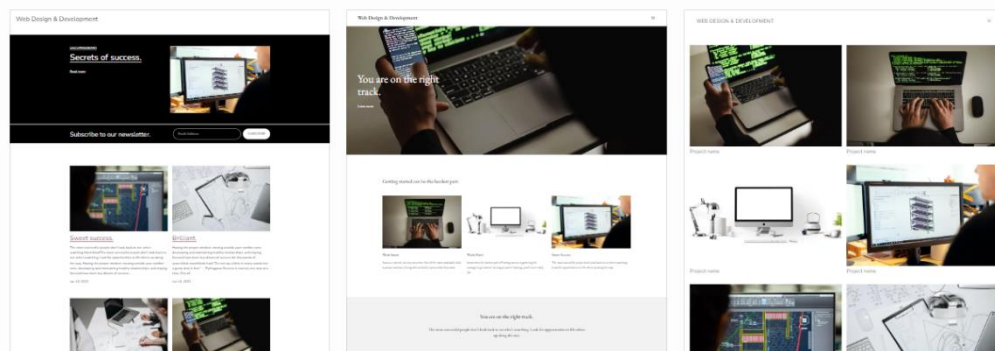
WordPress како алатка нуди опции за избор на темата на веб сајтот и врз основа на тоа може да се изберат готови шаблони (templates) и истите да се обработуваат.

Pick a design

One of these homepage options could be great to start with. You can always change later.

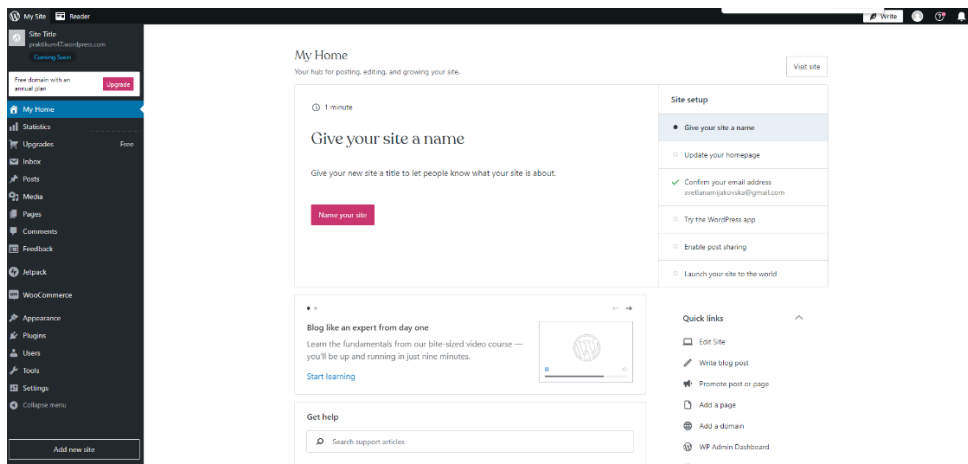
Custom designs for your site

Based on your input, these designs have been tailored for you.

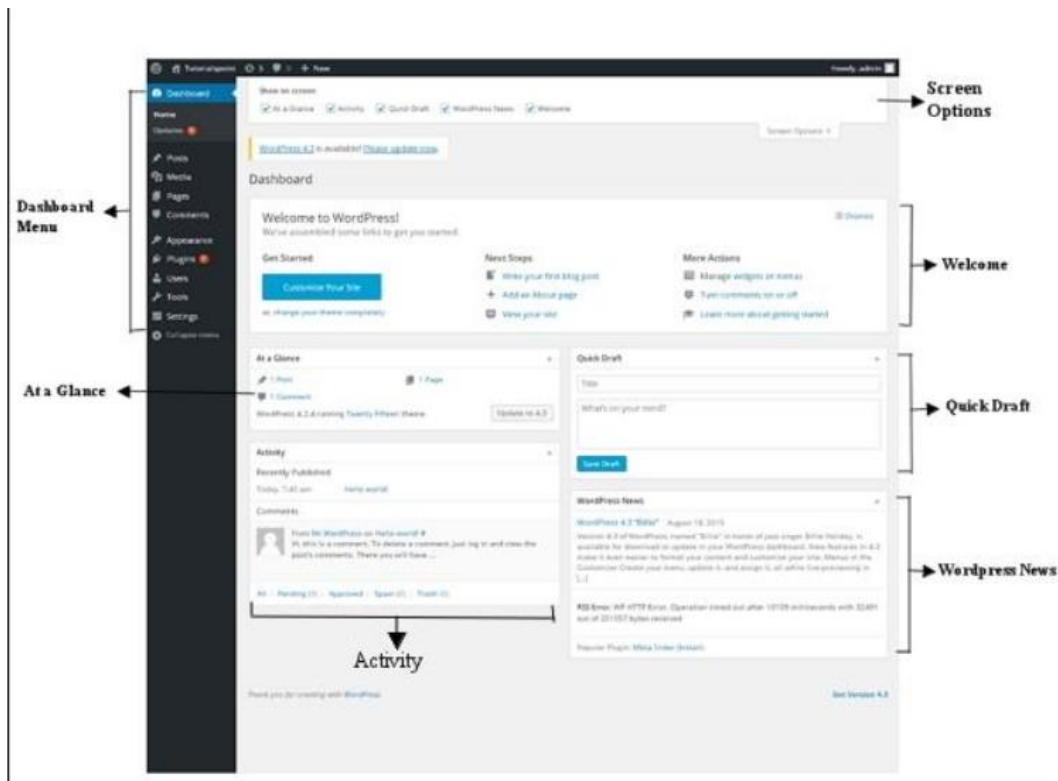
Сл.4 Дефинирање на изгледот на веб сајтот

Откако ќе се избере одредена тема се отвора работниот прозорец во WordPress, односно Dashboard прозорецот, кој ги содржи основните елементи за креирање и едитирање на веб страници.

Сл.5 Работен прозорец (Dashboard) во WordPress

Контролната или работната табла (Dashboard) на WordPress е првиот екран што се отвора кога се најавува администраторот. Преку работната табла (Dashboard) може да се менаџира со веб страницата. Од левата страна има мени со неколку подменија и сите имаат одредена функција.

Сл.6 Опции во работниот прозорец (Dashboard) во WordPress

Сите опции на Dashboard може да се категоризираат на следниот начин:

- Dashboard Menu - Контролната табла на WordPress обезбедува мени за навигација што содржи некои опции од менито како што се објави, медиумска библиотека, страници, коментари, опции за изглед, приклучоци, корисници, алатки и поставки на левата страна.
- Screen Options - Контролната табла содржи различни типови додатоци (widgets) кои можат да бидат прикажани или скриени на некои екрани. Содржи полиња за избор за прикажување или сокривање на опциите на екранот и исто така ни овозможува да ги приспособиме деловите на административниот екран.
- Welcome - Го вклучува копчето Приспособете ја вашата страница што овозможува прилагодување на вашата тема на WordPress. Централната колона обезбедува некои од корисните врски како што се креирање блог пост, креирање страница и прегледување на предниот крај на вашата веб-страница.

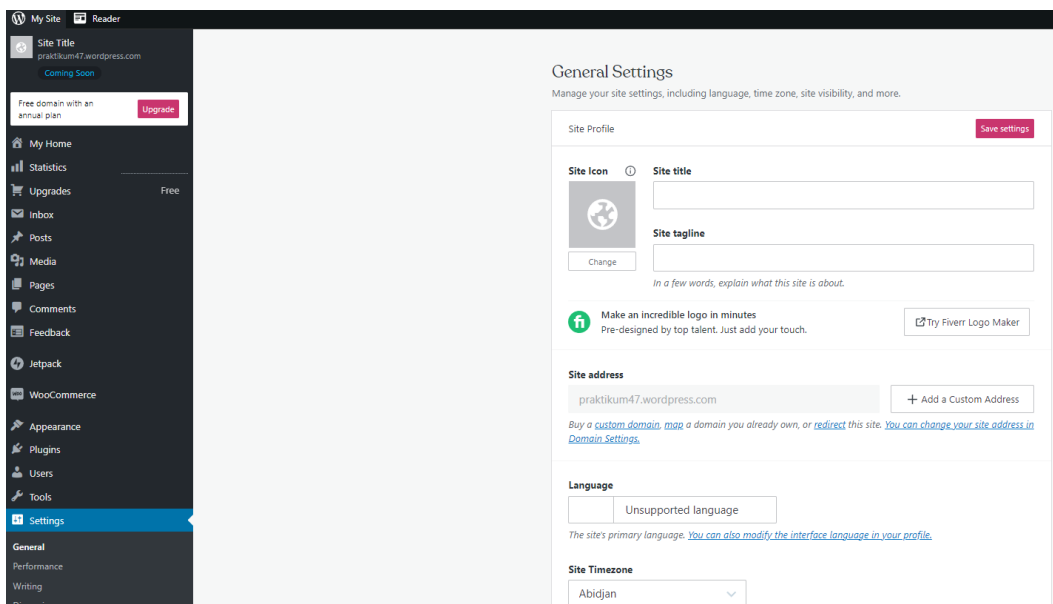
Последната колона содржи врски до графичките контроли, менија, поставки поврзани со коментари и исто така врска до страницата Први чекори со WordPress во кодексот на WordPress.

- Quick Draft - Брзиот нацрт е мини уредувач на објави кој овозможува пишување, зачувување и објавување објава од административната табла. Го вклучува насловот за нацртот, неколку белешки за нацртот и зачувајте го како нацрт.
- WordPress News - WordPress News ги прикажува најновите вести, како што се најновата верзија на софтверот, ажурирањата, предупредувањата, новостите во врска со софтверот итн. од официјалниот блог на WordPress.
- Activity - ги вклучува најновите коментари на вашиот блог, неодамнешните објави и неодамна објавените објави. Ви овозможува да одобрите, не одобрите, да одговорите, да уредувате или да бришете коментар. Исто така, ви овозможува да преместите коментар во спам.
- At a Glance - Овој дел дава преглед на објавите на вашиот блог, бројот на објавени објави и страници и бројот на коментари. Кога ќе кликнете на овие врски, ќе бидете префрлени на соодветниот екран. Ја прикажува тековната верзија на водење на WordPress заедно со моментално актуелната тема на страницата.

Општи подесувања

Општите подесувања (General settings) во Wordpress се користат за дефинирање на општите карактеристики на веб сајтот. Овие подесувања се прават со следните чекори:

1. Во менито на Wordpress се избира Settings > General.

Сл.7 Општи подесувања во WordPress

2. Се отвора прозорец во кој се дефинираат следните карактеристики:

- **Наслов на страницата (Site title)** – го прикажува насловот на страницата;
- **Ознака (Site Tagline)** – прикажува кратка реченица за страницата;
- **Адреса на страницата (Site Adress)** – ја прикажува адресата (URL – Uniform Resource Locator) на страницата кога ќе се отвори во некој прелистувач;
- **Јазик на страницата (Site Language)** – се поставува јазикот за контролната табла (Dashboard) на Wordpress.
- **Временска зона (Timezone)** – се подесува временската зона на конкретниот град;
- **Вчитување на страницата во веб прелистувач (Launch Site)** – отворање на страницата во веб прелистувач;

- **Алатки за страницата (Site tools)** – алатки за промена на адресата на веб сајтот или регистрација на нов домен, или бришење на содржината.

The screenshot shows the 'General Settings' page in WordPress. The 'Site Profile' section is highlighted, containing the following elements:

- Site Profile:** A header with a 'Save settings' button.
- Site Icon:** A placeholder image with a 'Change' button.
- Site title:** A text input field.
- Site tagline:** A text input field with the instruction 'In a few words, explain what this site is about.'
- Logo Maker:** A promotional banner for 'Fiverr Logo Maker' with a 'Try Fiverr Logo Maker' button.
- Site address:** A text input field containing 'praktikum47.wordpress.com' and an '+ Add a Custom Address' button. Below it is a link: 'Buy a [custom domain](#), [mga](#) a domain you already own, or [redirect](#) this site. [You can change your site address in Domain Settings.](#)
- Language:** A dropdown menu currently showing 'Unsupported language'. Below it is a link: 'The site's primary language. [You can also modify the interface language in your profile.](#)
- Site Timezone:** A dropdown menu currently showing 'Abidjan'. Below it is a link: 'Choose a city in your timezone. You might want to follow our guess: [Select Europe/Warsaw](#)

Below the Site Profile section, there are three more sections:

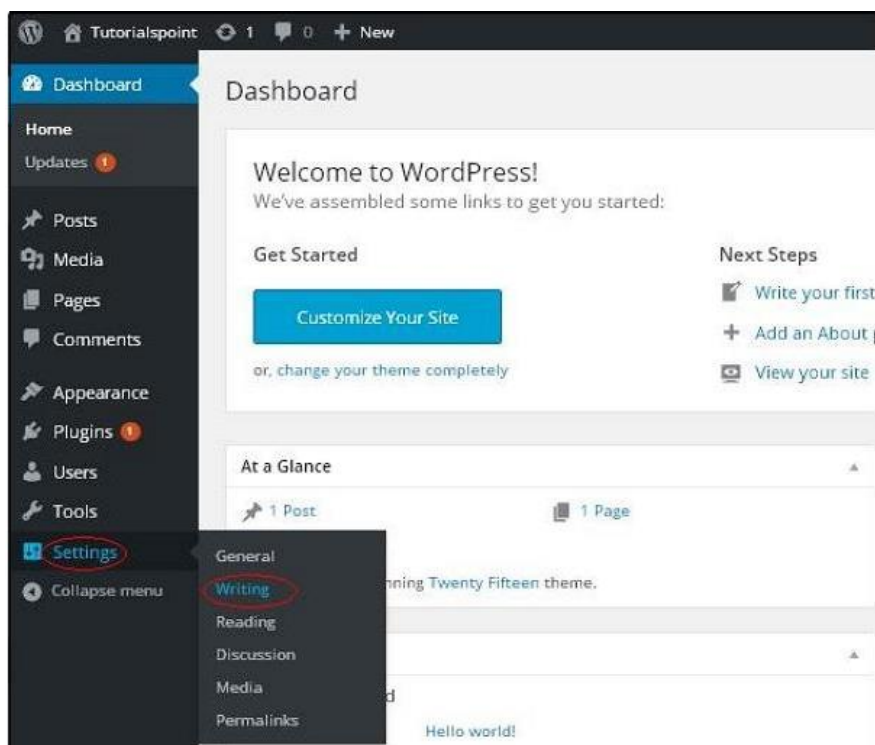
- Launch site:** A text block stating 'Your site hasn't been launched yet. It is hidden from visitors behind a "Coming Soon" notice until it is launched.' with a 'Launch site' button.
- Footer Credit:** A text block stating 'You can customise your website by changing the footer credit in customiser.' with a 'Change footer credit' button. Below it is a promotional banner for 'WordPress.com Business' with a right-pointing arrow.
- Site Tools:** A section with a 'Change your site address' link and a right-pointing arrow. Below it is a link: 'Register a new domain or change your site's address.'

Сл.8 Подесувања на јазик и временска зона

3. Откако ќе се пополнат сите информации за општите подесувања, се избира Save Changes, и на тој начин ќе се зачуваат сите промени.

Подесувања за пишување во Wordpress

Поставките за пишување (Settings > Writing Setting) го контролираат искуството за пишување и обезбедуваат опции за прилагодување на страницата на WordPress. Овие поставки ги контролираат функциите во додавањето и уредувањето објави, страници и типови објави, како и опционалните функции како Далечинско објавување, Објавување преку е-пошта и Услуги за ажурирање.

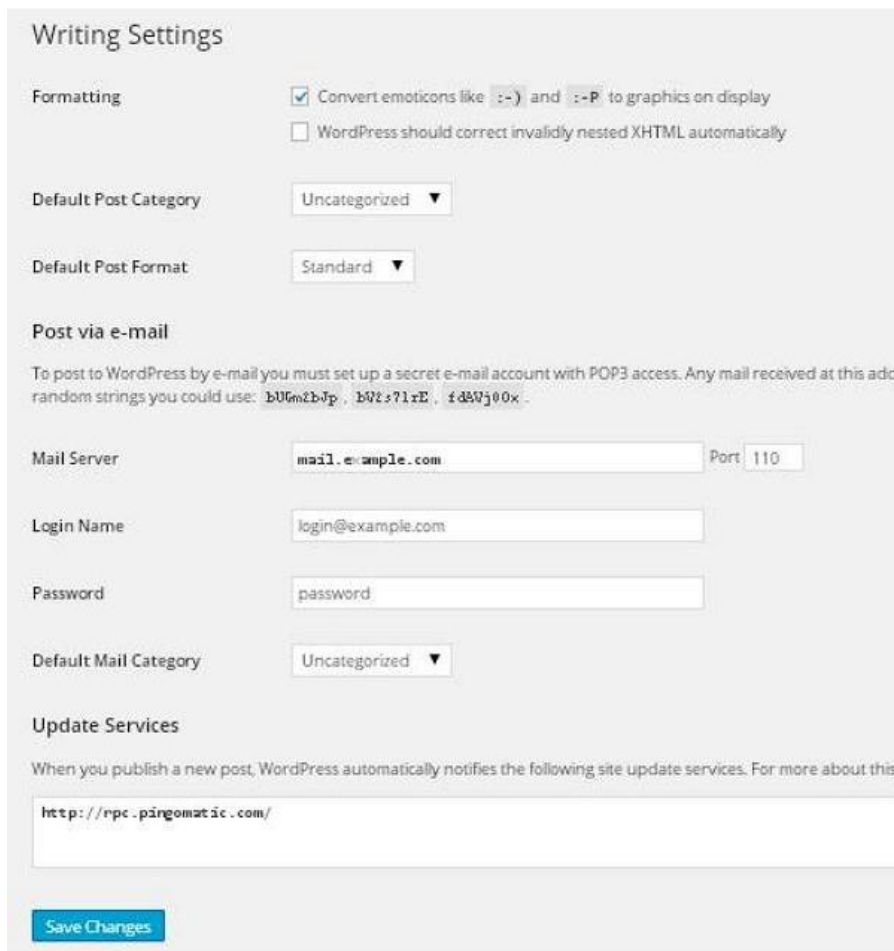

Сл.9 Избор на поставки за пишување во WordPress

Поставките за пишување ги содржат следните опции:

- Форматирање (Formatting) - Ова поле дефинира две подопции за подобро корисничко искуство. Првата опција Конвертирај емотикони како :-) и :-P во графички приказ (Convert emoticons like :-) and :-P to graphics on display) ги претвори емотиконите базирани на текст во емотикони базирани на графика. Втората опција да го коригира невалидно вгнездениот XHTML код поставен во објавите или страниците.

- Стандардна категорија на објава (Default Post Category) - Тоа е категорија што треба да се примени на објавата и може да биде некатегоризирана (Uncategorized).

Writing Settings

Formatting Convert emoticons like :-) and :-P to graphics on display
 WordPress should correct invalidly nested XHTML automatically

Default Post Category: Uncategorized ▼

Default Post Format: Standard ▼

Post via e-mail

To post to WordPress by e-mail you must set up a secret e-mail account with POP3 access. Any mail received at this address will be posted to WordPress. You can use any of the following random strings you could use: b0GmZb7p, b0Zs71xE, f080j00x.

Mail Server: mail.example.com Port: 110

Login Name: login@example.com

Password: password

Default Mail Category: Uncategorized ▼

Update Services

When you publish a new post, WordPress automatically notifies the following site update services. For more about this, see the WordPress Codex.

http://rpc.pangomatic.com/

Save Changes

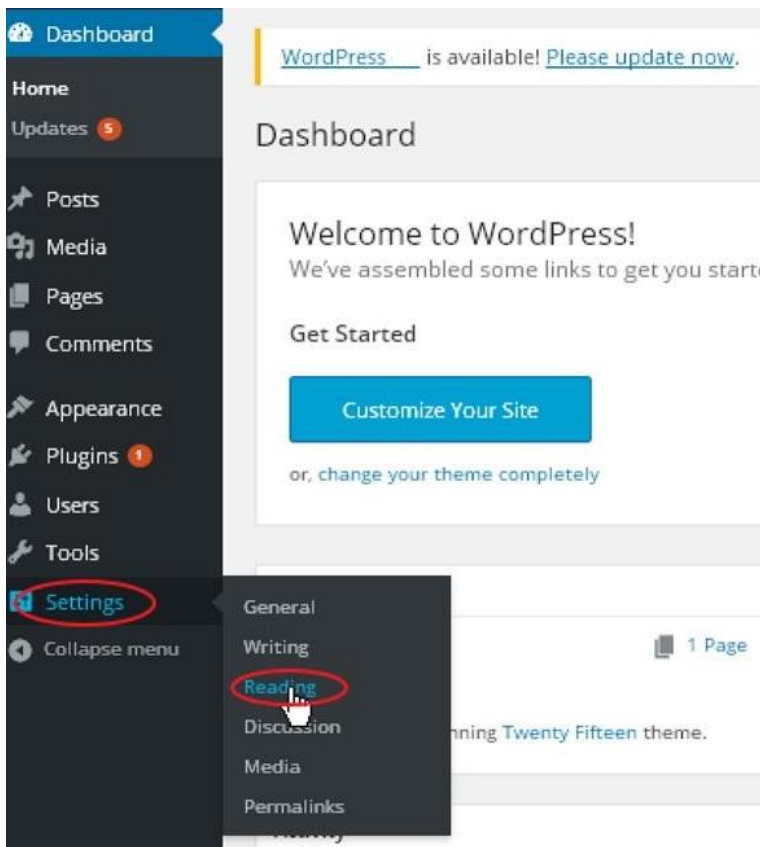
Сл.10 Дефинирање на форматот на објава

- Стандарден формат на објава (Default Post Format) - Се користи за да се избере формат на објава што ќе се примени на објава или да се создадат различни стилови за различни типови на објави.
- Објавување преку е-пошта (Post via e-mail) – Оваа опција користи адреса на е-пошта (e-mail) за креирање објави и ги објавува блоговите преку е-пошта (e-mail). За да се користи ова, треба да се постави тајна сметка за е-пошта (e-mail) со POP3 (Post Office Protocol3) пристап, и секоја пошта добиена на оваа адреса ќе биде објавена.

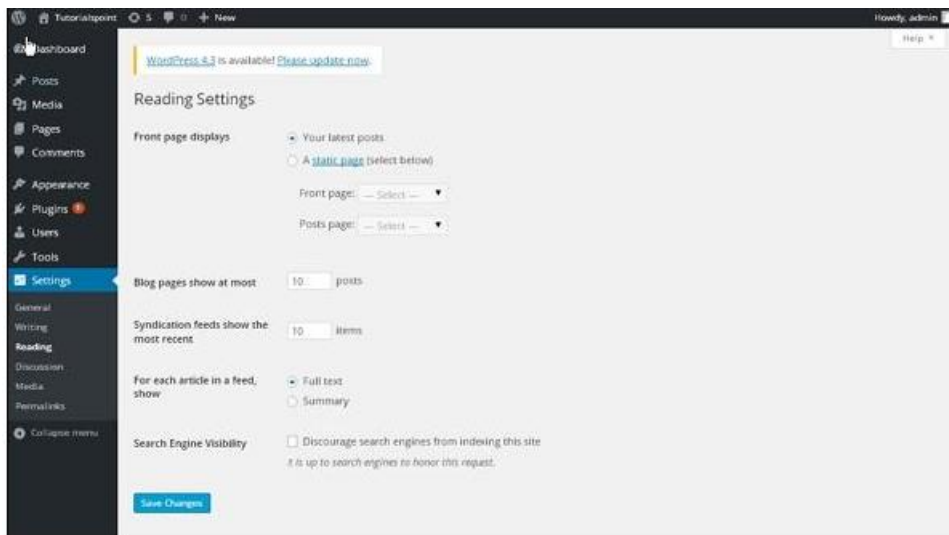
- Сервер за пошта (Mail Server) - Овозможува читање на е-пошта (e-mail) што се испраќа на WordPress и ги складира за пребарување. За ова, треба да има сервер за пошта компатибилен со POP3 (Post Office Protocol3) и тој ќе има URL (Uniform Resource Locator) адреса.
- Име на најавување (Login Name) - За да се креираат објави, на WordPress му треба сопствена сметка за е-пошта (e-mail). Името за најавување ќе ја користи оваа адреса на е-пошта (e-mail) и треба да се чува како тајна.
- Лозинка (Password) – Се поставува лозинка за горната адреса на е-пошта (e-mail).
- Стандардна категорија на пошта (Default Mail Category) - Овозможува избирање прилагодена категорија за сите објави што се објавуваат преку функцијата Објави по е-пошта (Post by e-mail).
- Услуги за ажурирање (Update Services) - Кога објавувате нова објава, WordPress автоматски ќе ги извести услугите за ажурирање на страницата во полето.
- Откако ќе се пополнат сите информации за општите подесувања, се избира Save Changes, и на тој начин ќе се зачуваат сите промени.

Подесувања за читање во Wordpress

Покрај општите подесувања во полето Settings достапни се и опциите за подесување на опции за читање (Settings > Reading Setting). Овие опции се користат за поставување на содржината поврзана со насловната страница. Може да се дефинира бројот на објави што ќе се прикажува на главната страница.

Сл.11 Избор на поставки за читање во WordPress

Сл.12 Поставки за читање во WordPress

Следниве се деталите за полињата за поставките за читање:

- Прикажување на насловната страница (Front page displays) – Овој дел се користи за прикажување на насловната страница во кој било од следниве формати:
 - Најнови објави (Your latest posts) – Ги прикажува најновите објави на насловната страница.
 - Статична страница (A static page) – Ги прикажува статичните страници на насловната страница.
 - Насловна страница (Front Page) - Може да се избере вистинската страница што треба да се прикаже на насловната страница од паѓачкото мени.
 - Страница со објави (Posts Page) - Можете да ја изберете страницата од паѓачкото мени што содржи објави.
- Страниците со блог кои се покажуваат најмногу (Blog pages show at most) – Бројот на објави што треба да се прикажат по страница или локација. Стандардно, таа е поставена како 10.
- Синдикалните доводи кои ги прикажуваат најновите (Syndication feeds show the most recent) – Корисникот може да го види бројот на објави кога презема еден од доводите на страницата. Стандардно, таа е поставена како 10.
- Секоја објава може да прикаже на два начини (For each article in a feed, show):

- Целосен текст (Full text) - го прикажува целосниот пост и е поставен како стандарден.
- Резиме (Summary) - Го прикажува резимето на објавата.
- Видливост на пребарувачот (Search Engine Visibility) – со избор на полето Discourage search engines from indexing this site, страницата ќе биде игнорирана од пребарувачот.
- За запамтување на промените се избира полето Save Changes.

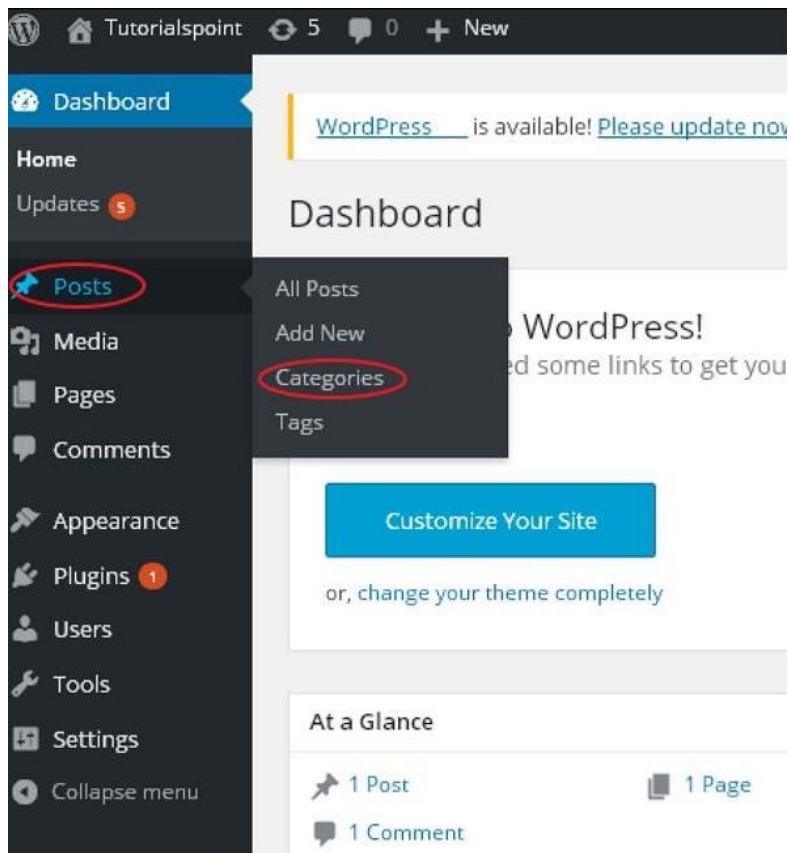
Покрај овие подесување во менито Settings се подесуваат и слените поставки:

- Поставки за дискусија (Discussion settings) - ја дефинираат интеракцијата помеѓу блогерот и посетителите. Овие поставки ги прави администраторот за да има контрола врз објавите/страниците што доаѓаат преку корисниците.
- Поставки за медиуми (Media Settings) - се користи за поставување на висината и ширината на сликите што ќе ги користите на вашата веб-локација.
- Поставки за постојана врска (Permalink settings) - постојана врска е постојана врска до одреден блог пост или категорија. Овозможува поставување на стандардната структура на постојана врска.
- Поставки за приклучоци (Plugin Setting) - приклучокот овозможува лесно менување, прилагодување или подобрување на блогот или објавата на WordPress. Приклучокот за WordPress е софтвер што може да се постави за да се прошири функционалноста на страницата. Тие додаваат услуги или функции на блогот на WordPress. Приклучоците се користат за да ви ја олеснат работата.

Дефинирање на категории во WordPress

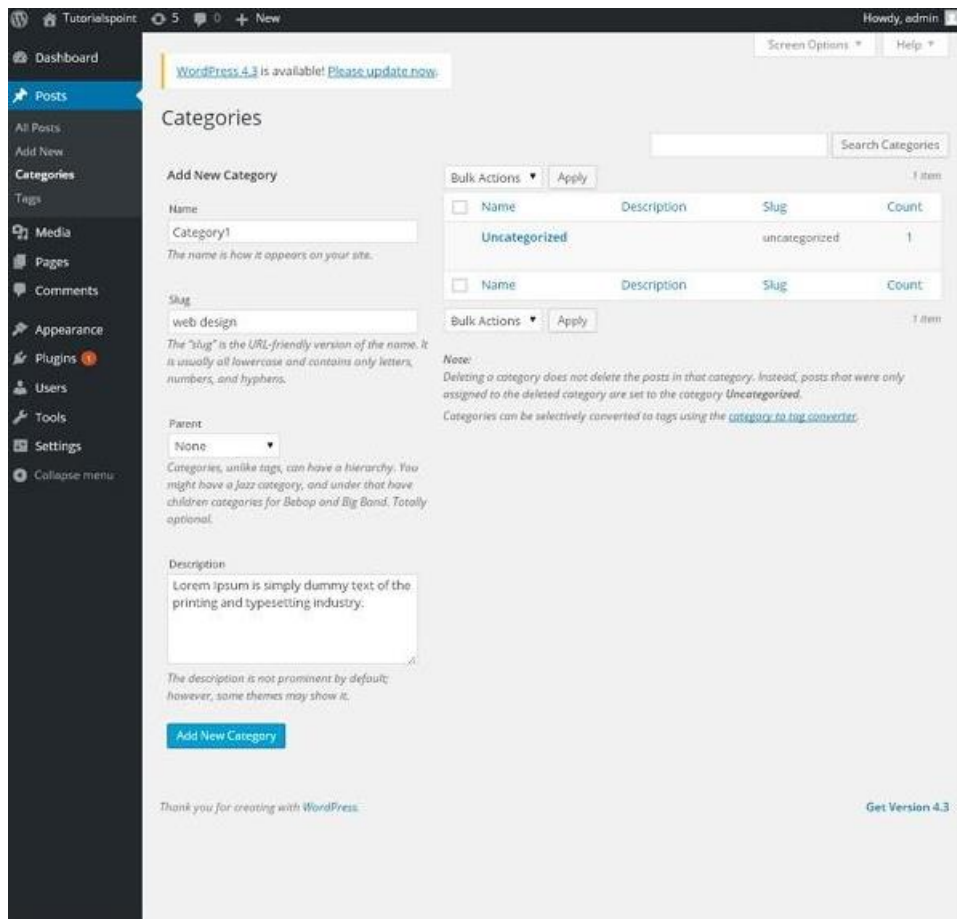
Категоријата се користи за означување на делови од веб сајтот и групирање на поврзани објави. Ја подредува групната содржина во различни делови и е многу удобен начин за организирање на објавите. Дефинирањето на категорија се прави на следниот начин:

1. За да пристапите до делот Категорија се избира полето Posts > Categories

Сл.13 Избор за дефинирање на категории во WordPress

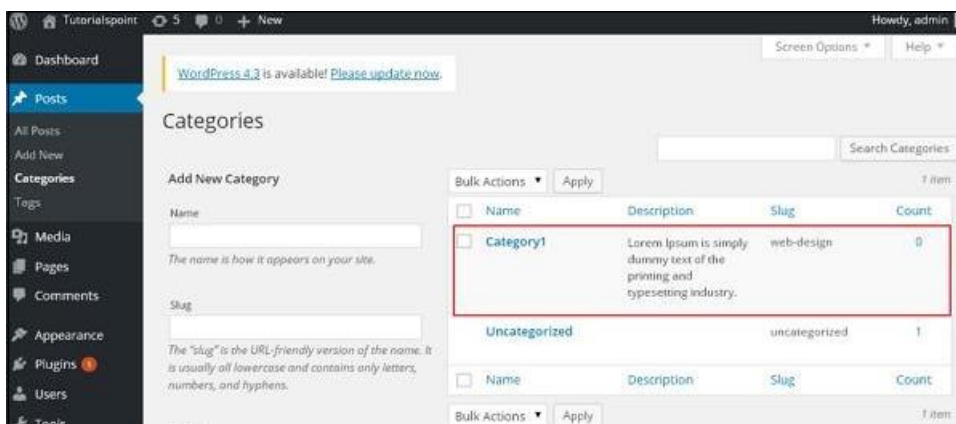
2. Страницата со категории се прикажува како што е прикажано на следната слика.

Сл.14 Дефинирање на категории во WordPress

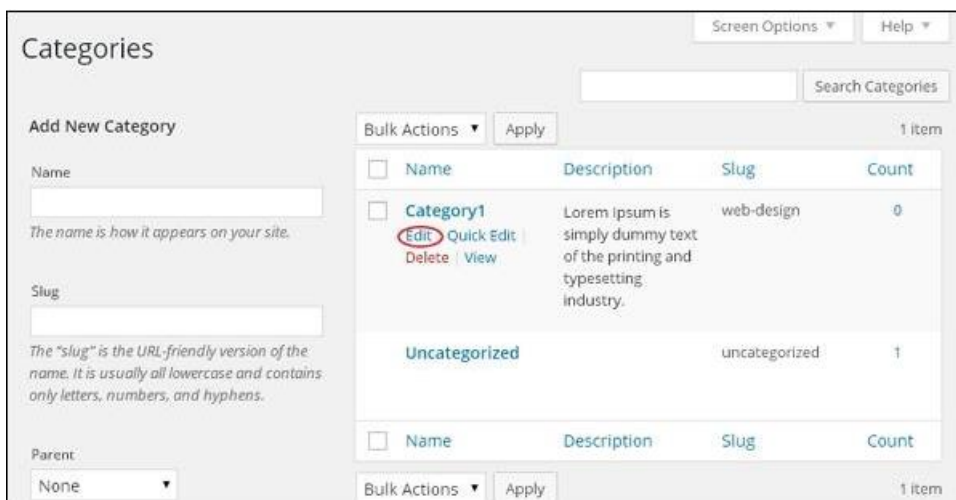
За категоријата се дефинираат следните полиња:

- Име (Name) на категоријата;
 - Slug - Избран збор за да се опише објава. Тоа е наведено во URL-то на ознаките.
 - Родител (Parent) – Со избирање на категоријата родител од паѓачкото мени, можете да ја поставите одредената категорија како под-категирија или да ја задржите како независна;
 - Опис (Description) – Се додава краток опис на категоријата. Тоа е опционално.
3. Откако ќе се дефинираат претходните карактеристики, се избира полето Add New Category.
 4. Откако ќе се додаде категорија, новата креирана категорија ќе се прикаже на десната страна на страницата како што е прикажано на следната слика.

Сл.15 Креирање на нова категорија во WordPress

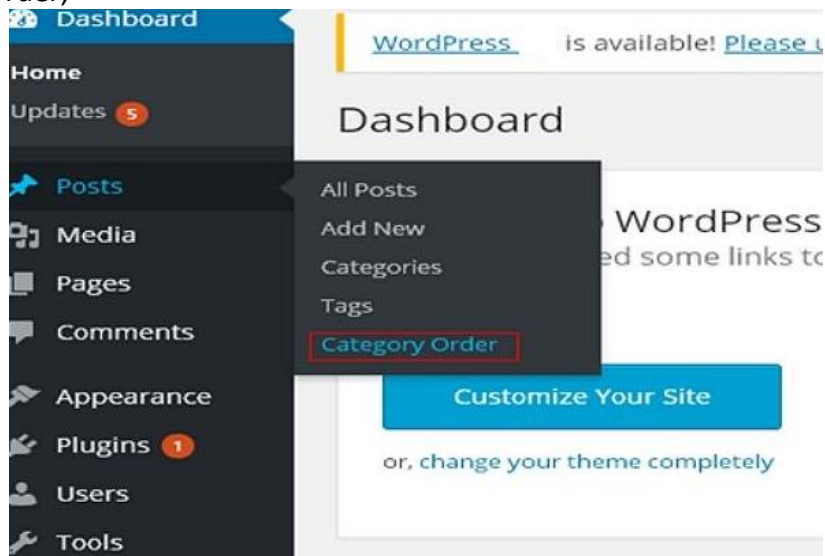
5. За едитирање на категорија, се избира полето Edit.
6. Откако ќе се прават промените и се избира полето Update.
7. За бришење на категорија, се избира полето Delete.

Сл.16 Уредување и бришење на категорија во WordPress

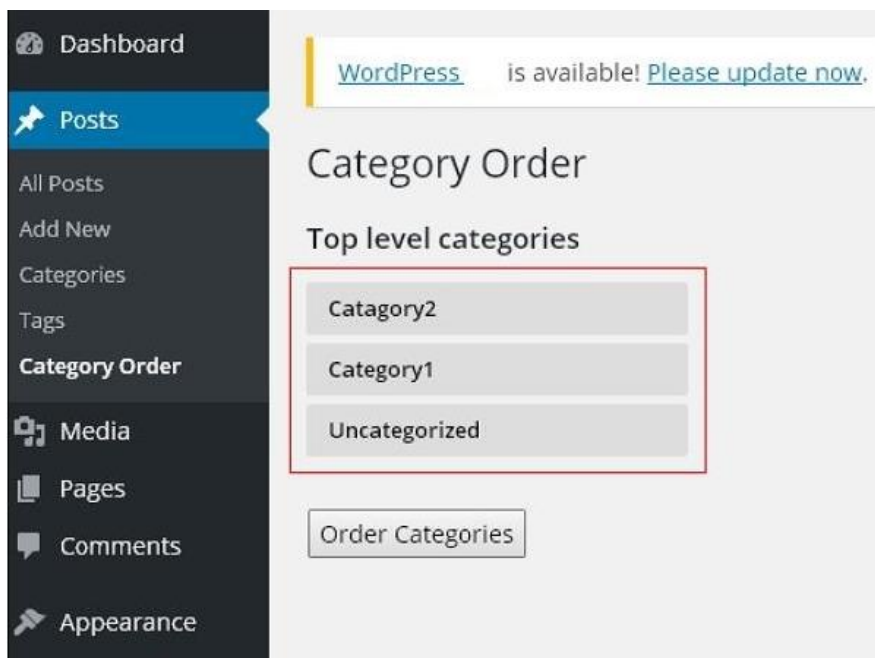
Доколку во еден веб сајт има повеќе категории, истите може да се распоредат на одреден начин. Организирањето на категориите се прави на следниот начин:

1. Од работната табла (Dashboard) се избира полето Posts > Category Order;

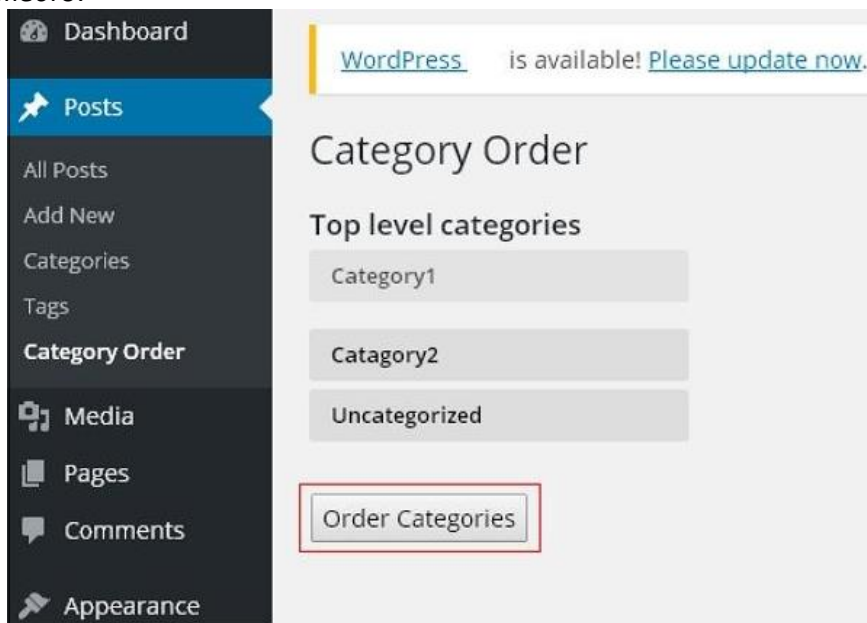
Сл.17 Распоред на категориите во WordPress

2. На следната слика претставени се категориите кои не се организирани.

Сл.18 Неорганизираны категории во WordPress

3. Категориите се распоредуваат со едноставно влечење на потребното место.

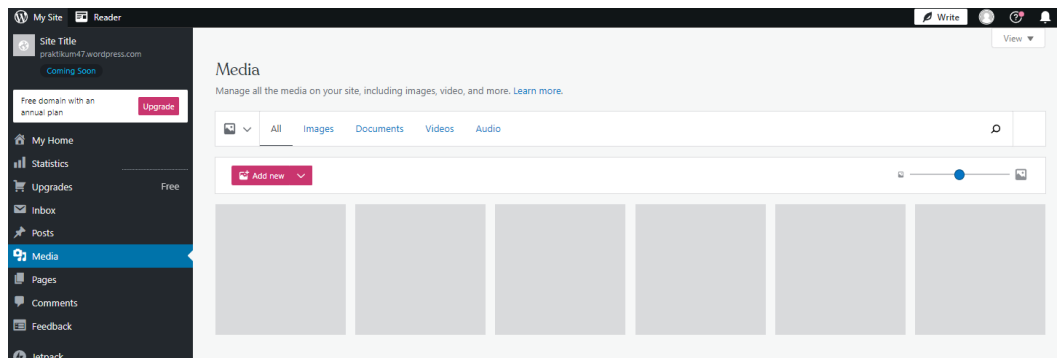
Сл.19 Распоредени категории во WordPress

Управување со медиумски датотеки со Media Library

Вградената медиумска библиотека (Media Library) е местото каде што се складираат сите слики, видеа, аудио и други датотеки. Постои можност за директно додавање на медиуми во библиотеката за подоцнежна употреба или директно додавање на датотеките во објавите. Постојните карактеристики вклучуваат можност за уредување и пребарување на медиумски датотеки, што ја олеснува работат при креирање на веб сајт.

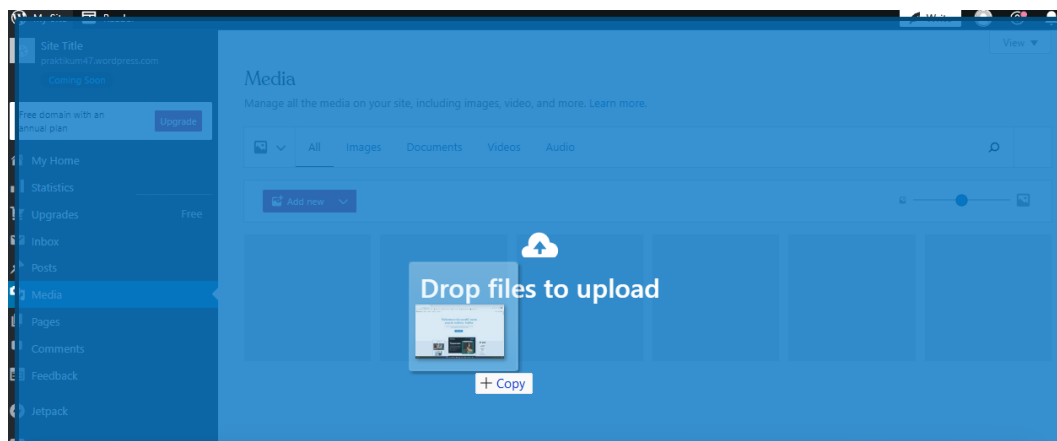
За додавање на медиумски датотеки, се прават следните чекори:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Media;
2. Се отвора прозорец во кој се додаваат сите видови на датотеки (слики, документи, видео, аудио и др.);

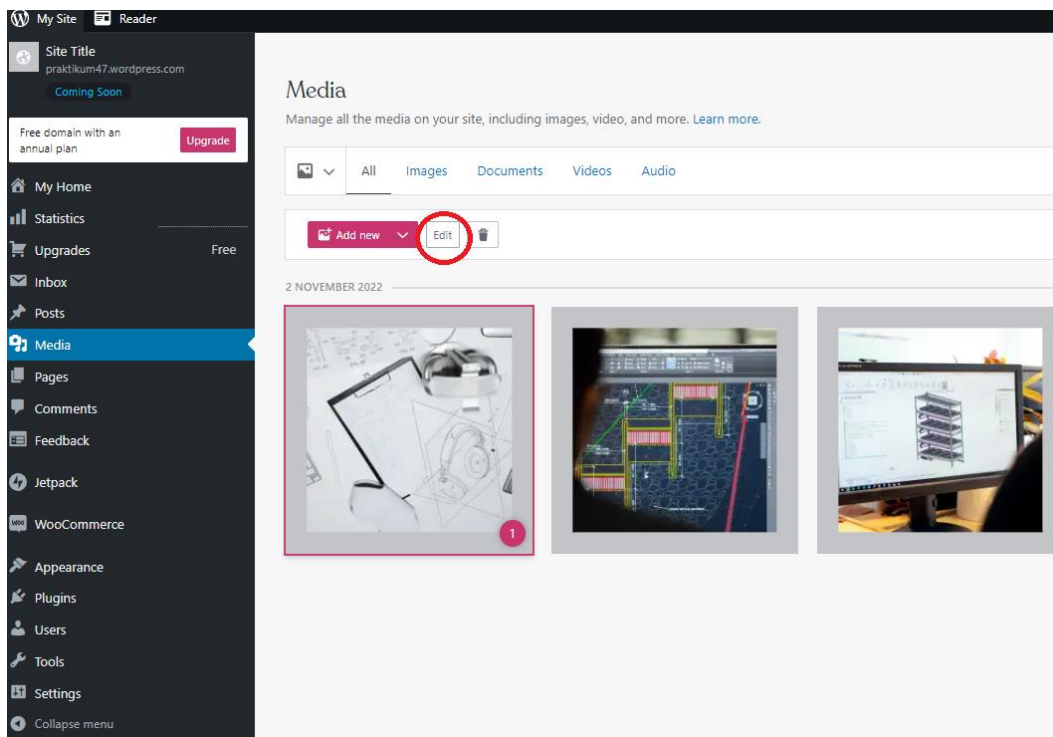
Сл.20 Вградената медиумска библиотека (Media Library) во WordPress

3. За да се додаде нова датотека се избира полето Add - new, и се избира потребната датотека која треба да се постави во веб страницата.
4. Исто така датотеки може да се додадат со влечење на датотеки од компјутерот и испуштање во Media Library.

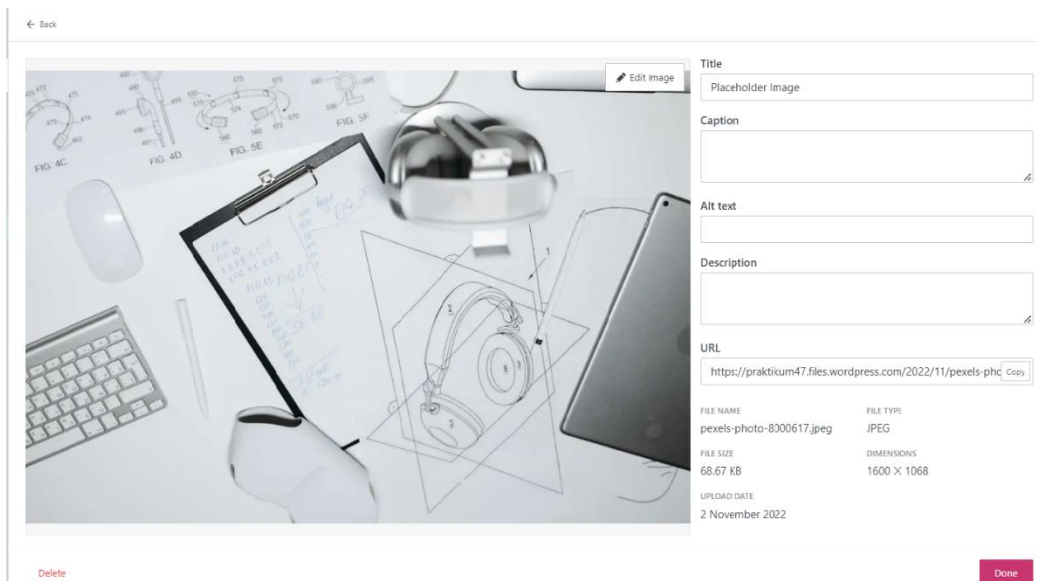
Сл.21 Додавање нова датотека во медиумската библиотека

5. Во Media Library се наоѓаат и сите слики и датотеки кои ги содржи избраната шема (template) и сите може да се едитираат со селекција на датотеката и избор на полето Edit.

Сл.22 Уредување на датотеки во вградената медиумска библиотека

- Во однос на сликите, едитирањето се однесува на додавање на наслов (Caption), додавање на алтернативен текст (Alt text), опис на сликата, URL на сликата, како и информации за големината на сликата. Со избор на полето Edit image се даваат следните опции за едитирање на сликите: Rotate, Crop, Flip.

Сл.23 Уредување на слики во вградената медиумска библиотека

7. Откако ќе се направат промените се избира полето Done.
8. Постоечките датотеки во Media Library може и да се бришат со селекција на датотеката и избор на полето Delete.

Креирање нови страници во веб сајтот

Примарна задача при креирање на веб сајт е додавање на нови страници во истиот. Првично, Wordpress им дозволуваше на корисниците да пишуваат објави (Posts). Со излегување на верзијата Wordpress 1.5, Wordpress излезе со нов тип на објава со име страница (Pages). Оттогаш, корисниците можат да креираат статични страници кои се разликуваат од објавите (Posts).

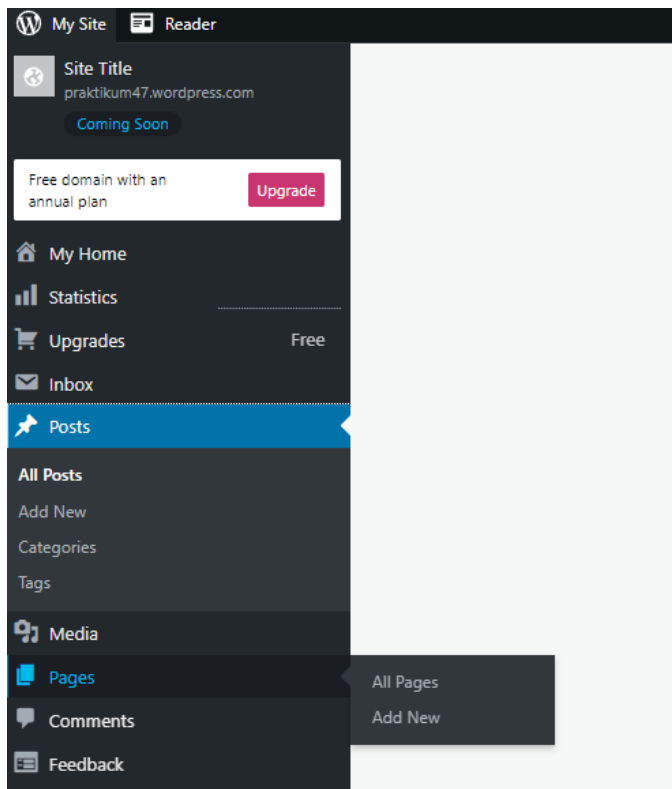
Има неколку значајни разлики помеѓу страница и објава:

Табела 1. Разлики помеѓу страница и објава

Страница (Page)	Објава (Post)
Може да се користи како шаблон (template) за страници	Објавите не може да се користат како шаблон (template)
Страниците се прикажуваат по хиерархиски редослед	Објавите не може да се организираат по хиерархиски редослед
Не може да се споделуваат страници на социјалните мрежи	Објавите може да се споделуваат на социјалните мрежи со додавање на копче за споделување
Страниците немаат таксономии	Објавите имаат категории и ознаки
Нема опција за коментари на страницата	Корисниците може да коментираат на објавите

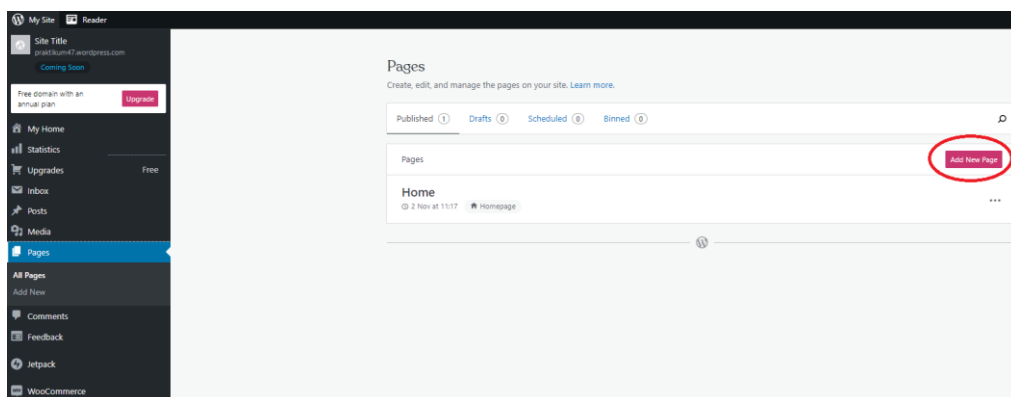
Креирањето или додавањето на нови страници во веб сајтот може да се направи на неколку начини:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Pages;

Сл.24 Избор за додавање на нови страници во веб сајтот во Wordpress

2. Се избира полето Add New;
3. Или се избира полето Pages, и потоа Add New Page;

Сл.25 Додавање на нова страница во веб сајтот во Wordpress

4. Новата страна може да биде празна (Blank page) или може да се избере некој шаблон (About, Gallery, Contact, и др.).

Add a page

Pick a pre-defined layout or start with a blank page.

Blank page

Featured

About

Blog

Home

Gallery

Services

Contact

Coming Soon

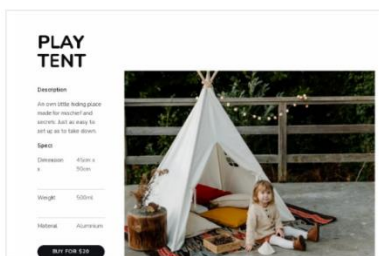
Images

Link in Bio

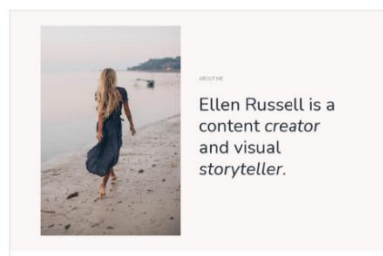
Photography

Portfolio

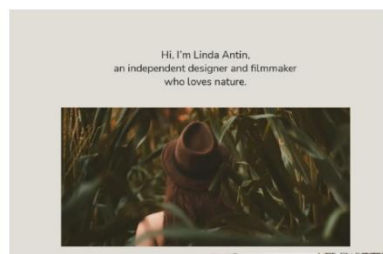
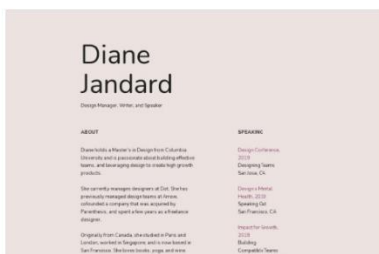
Shop

Product page with item details and a payment button

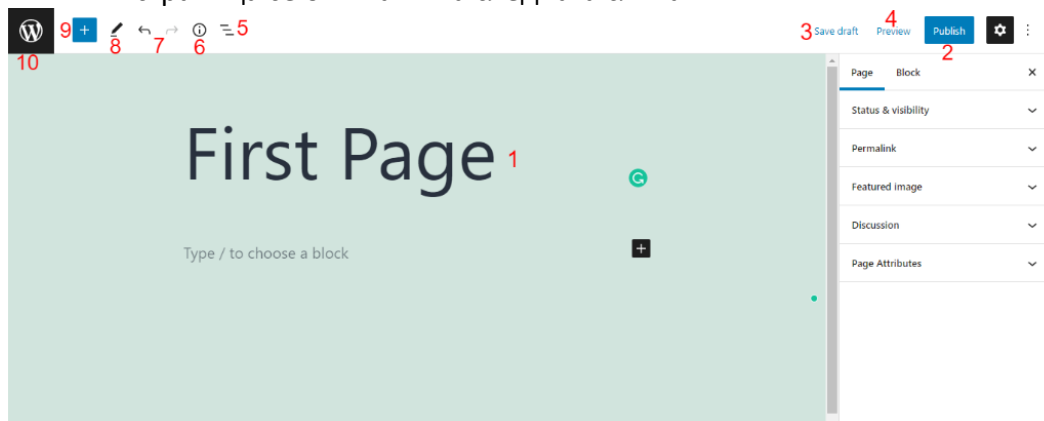

Modern blog layout

Сл.26 Избор на дизајн на нова страница

5. На страната се додава наслов, текст, слики, и на крајот треба да се публикува (Publish). Сите елементи кои може да додадат на новата страница се опишани на следната слика:

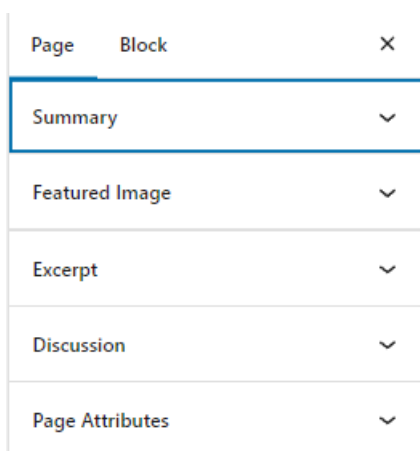
Сл.27 Дефинирање на нова страница

1. Наслов на страната (Page Title): веднаш после креирањето на нова страница се пишува насловот;
2. Публикување (Publish): за публикување на нова страница се избира полето Publish;

3. Зачувување на работна верзија (Safe Draft);
4. Преглед (Preview): како ќе изгледа новата страница во некој веб прелистувач;
5. Приказ на листа (List View): со избор на оваа опција се отвора листата на сите блокови со содржина кои се наоѓаат на веб страницата;
6. Детали (Details): со оваа поставка се гледа цела содржина со детали, како табела со содржина;
7. Врати и повтори (Undo & Redo): содржината во веб страницата може да се врати или да се повтори;
8. Алатки (Tools): алатките обезбедуваат различни интеракции за избирање, навигација и уредување на блоковите;
9. Блок вметнувач (Toggle Block Inserter): со помош на оваа (+) икона, се внесуваат блокови во содржината во веб страницата;
10. Икона на Wordpress (Wordpress Icon): со избор на оваа опција се отвора областа на сите веб страници, со услов секогаш да се запамтуваат промените кои се прават на веб страниците пред да се избере оваа опција.

Исто така, сите потребни поставки за веб страницата се наоѓаат во десната странична лента на панелот за уредување на веб страниците. Тие поставки се:

- Збирни карактеристики (Summary);
- Карактеристична слика (Feature Image);
- Извадок (Excerpt);
- Дискусија (Discussion);
- Атрибути на страницата (Page Attributes).

Сл.28 Дефинирање на карактеристики на нова страница

Збирни карактеристики (Summary)

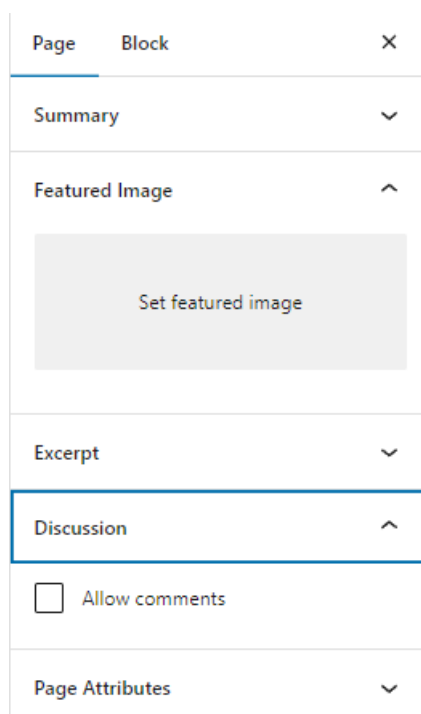
Во овој дел на Видливост на страницата, се подесува статусот на видливост на страницата како Јавна – Public (видлива за сите), Приватна - Private (само администраторот и уредникот може да ја видат страницата) и Заштитена со лозинка – Password protected (ја гледаат само корисниците кои имаат лозинка). Во овој дел се подесува и датумот на публикување на страницата и авторот на страницата. Исто така страницата може да се избрише со избор на полето Move to bin. Во оваа поставка, може да се уреди постојаната врска или URL на веб страницата. Исто така, може да се посети веб страницата користејќи ја URL – адресата за прегледување на страницата.

The image shows two screenshots of the WordPress 'Page' settings interface. The left screenshot shows the 'Page' settings tab with the 'Summary' section expanded. The 'Visibility' field is set to 'Public'. Below it, the 'Publish' date is 'Nov 2 11:17 am', the 'URL' is 'praktikum47.wordpress.com', and the 'Template' is 'Header and Footer ...'. The 'AUTHOR' field is set to 'svetlanamijakovska'. A red box highlights the 'Move to bin' button. The right screenshot shows the 'Visibility' dropdown menu open, with three options: 'Public' (selected), 'Private', and 'Password protected'. The 'Public' option is described as 'Visible to everyone.', 'Private' as 'Only visible to site admins and editors.', and 'Password protected' as 'Only those with the password can view this post.'

Сл.29 Дефинирање на видливост на страницата

Карактеристична слика (Feature Image), Извадок (Excerpt) и Дискусија (Discussion)

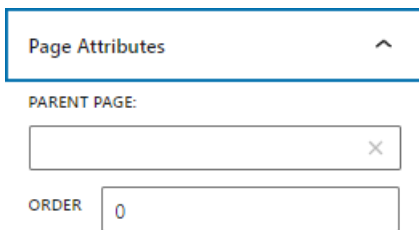
Претходно напоменавме дека опцијата за коментари не се користи на страницата. Но, ако треба да се користат тоа се прави со активирање на опцијата Дозволи коментар (Allow Comment). Исто така, додавањето на избрана слика во веб страницата се прави со избор на опцијата Set featured image.

Сл.30 Дефинирање на коментари на нова страница

Атрибути на страницата (Page Attributes)

Редоследот на веб страниците во веб сајтот може да се подеси во поставката за Атрибути на страницата (Page Attributes). Во овој дел може да се дефинира родител (Parent) од списокот на страници. Исто така, матичната страница може да има повеќе подстраници, а нивниот редослед се подесува со оваа поставка.

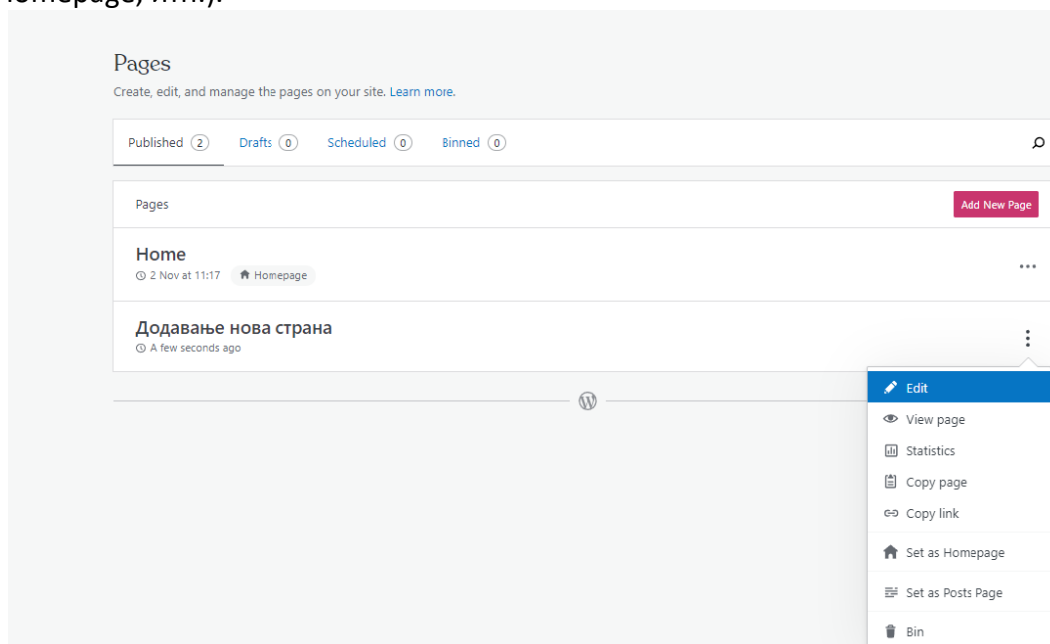
Page Attributes

PARENT PAGE:

ORDER 0

Сл.31 Дефинирање на атрибути на веб страница

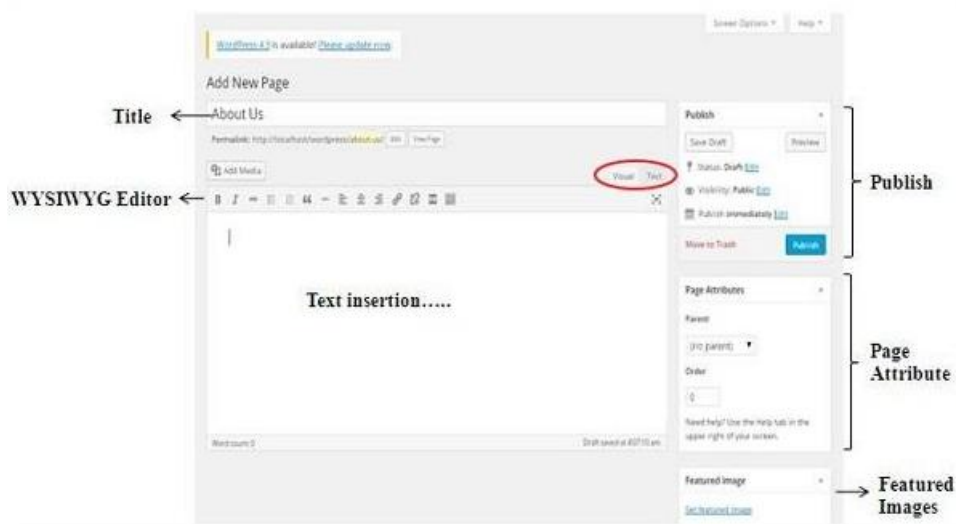
Откако ќе се додадат нови страни, истите се прикажуваат како листа во менито Pages, и може да се едитираат со помош на вклученото мени (Toggle Menu), кое ги содржи следните опции: Edit, View page, Copy Page, Set as Homepage, итн.).

Сл.32 Уредување на веб страниците

Уредување на веб страница со користење на WYSIWYG (What You See Is What You Get) Editor

При креирање на нова веб страница се појавува прозорецот за уредување кој има два начини на претставување, визуелен (Visual) и текстуален (Text). WYSIWYG (What You See Is What You Get) Editor е сличен на интерфејсот на некој текст едитор каде што лесно се уредува содржината на веб страницата.

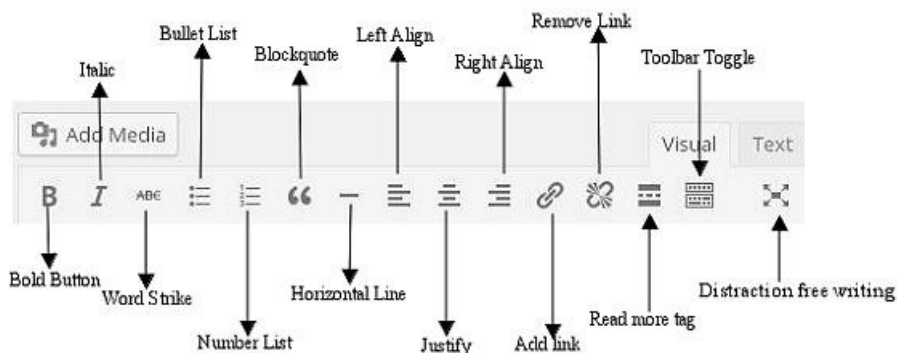
Сл.33 Уредување на веб страниците со WYSIWYG едитор

Title (Наслов) - се користи за пишување на насловот на веб страницата, кој подоцна се прикажува на страницата. Постојаната врска ја прикажува потенцијалната URL-адреса за страницата под насловот. URL-то се генерира според дадениот наслов.

Сл.34 Дефинирање на URL на веб страницата

WYSIWYG Editor е сличен на интерфејсот на некој текст едитор каде што лесно се уредува содржината на веб страницата.

Сл.35 Алатки за едитирање на текстот во веб страниците

Со користење на WYSIWYG Editor се поставуваат хиперлинкови на веб страницата на следниот начин:

- Се избира полето Add Link и се појавува следниот прозорец;

Сл.36 Дефинирање на линкови на веб страниците

Во овој дел потребно е да се пополнат следните полиња:

- URL (Uniform Resource Locator) – се внесува URL на веб страницата;
- Link text (Текст на врската) – се вметнува текстот што ќе ја означува врската;
- Open link in a new window/tab (Отворете ја врската во нов прозорец/таб) – да се отвори веб страницата со линкот во нов таб или прозорец.
- За бришење на линкот се избира полето Remove Link во WYSIWYG Editor.

Publish (Објави) - да се објави веб страницата.

Page Attribute (Атрибути на страницата) - модулот за атрибути на страница овозможува да се изберат родители за конкретната страница. Можете исто така да се постави редослед на страниците.

- Parent (Родител) – овозможува да се избере родителска страница;
- Order (Редослед) – го поставува редоследот на страницата.

Featured Images (Избрани слики) - ги вклучува сликите на страниците.

II ТЕМА
ПРИСПОСОБУВАЊЕ ДИЗАЈН НА ТЕМА И РАСПОРЕД (layout)

Основни подесувања на избраната тема во Wordpress

Можноста за избор на тема со одреден дизајн во Wordpress е неговата основна карактеристика за неговата употреба. Темата содржи колекција на стандардни шаблони (templates), како и шаблони за специфични теми, кои корисниците можат едноставно да ги прилагодат кон своите потреби.

Ова поглавје се фокусира на користење на стандардните карактеристики на темата, и нејзино едитирање со употреба на приспособувач, менија и вградени опции на темата. Со едитирање може да се менуваат основните елементи на страницата, да се креираат различни сопствени шаблони и истите да се одржуваат. Во оваа тема ќе се разгледуваат следните опции:

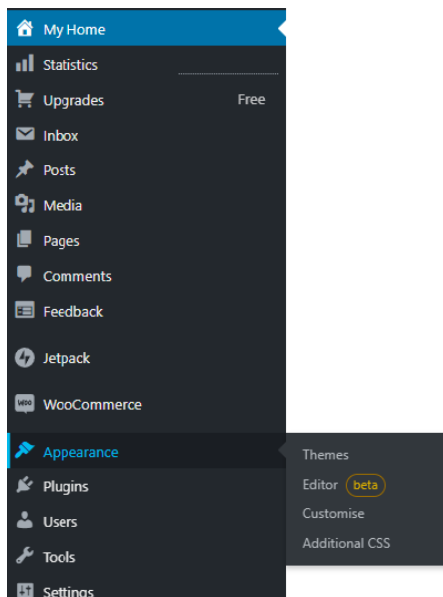
- Употреба на приспособувач на темата (theme customizer);
- Работа со CSS (Cascading Style Sheets);
- Користење на прилагодената страница како почетна страница;
- Стилски менија за навигација;
- Креирање на менија за условна навигација;

Користење на приспособувач на темата

Приспособувачот на теми во Wordpress е негова функција која овозможува одредена тема да се менува, да се менуваат нејзините поставки и истата да се прегледува во реално време. Вградениот приспособувач е достапен за сите теми со основна конфигурација. Со користење на API (application programming interface) може да се додаваат дополнителни поставки на темата. Повеќето теми имаат опции за напредни подесувања.

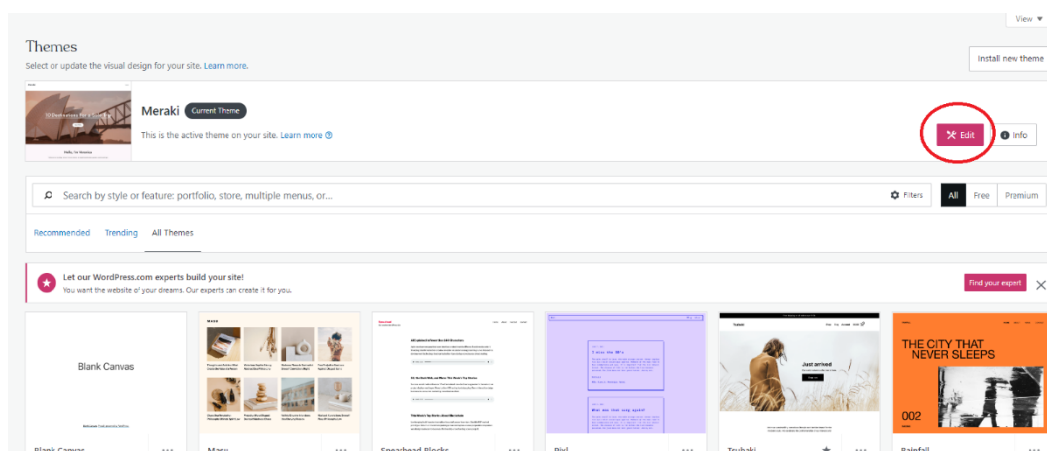
Подесувањата на темата се прави на следниот начин:

1. Во Dashboard мениото на Wordpress се избира Appearance;

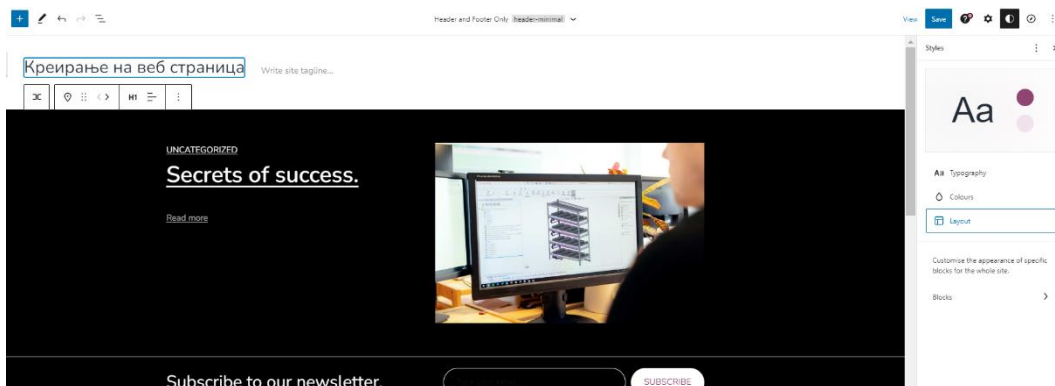
Сл.37 Избор на алаките за дизајн на веб страниците

2. Се дава можност за избор на следните елементи: теми (Themes), едитор (Editor), приспособување (Customise) и додатни стилови CSS (Additional CSS).
3. Со избор на полето теми (Themes), се отвора прозорец од каде што може да се избере соодветна тема за веб страницата. Секоја тема може понатаму да се едита според потребите со избор на полето Edit.

Сл.38 Теми на дизајн на веб страниците

4. Со избор на полето едитор (Editor), веб страницата може да се едитуира текстот, да се менуваат боите и распоредот на елементите во веб страницата. Тоа се прави со избор на полето Styles, каде што се дадени опциите за: типографија (Typography – се подесуваат типографските поставки за текстуалните елементи), бои (Colours – се менуваат боите на позадина, текст, линкови) и распоред (Layout – се подесуваат димензиите на елементите на страницата).

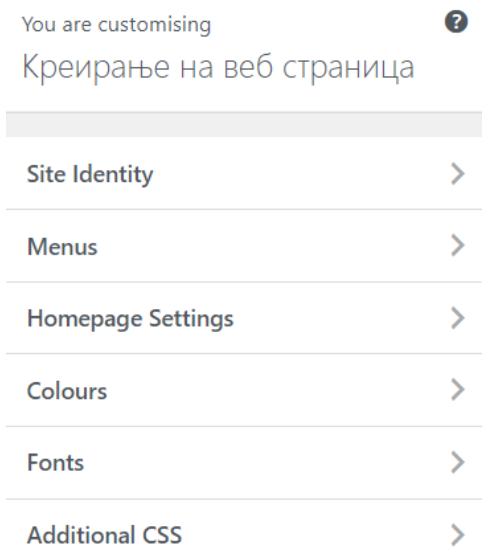
Сл.39 Уредување на избраниот дизајн на веб страниците

5. Со правење на било каква промена истата се запамтува со избор на полето Save или Publish.

Приспособување (Customise)

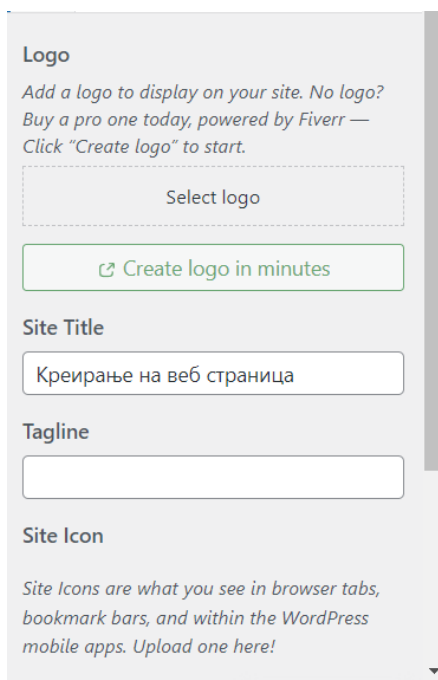
Со избор на полето приспособување (Customise), достапни се следните опции:

- Идентитет на веб сајтот (Site Identity),
- Менија (Menus),
- Подесувања на почетната страница (Homepage Settings),
- Бои (Colours),
- Фонтови (Fonts),
- Додатни стилови (Additional CSS).

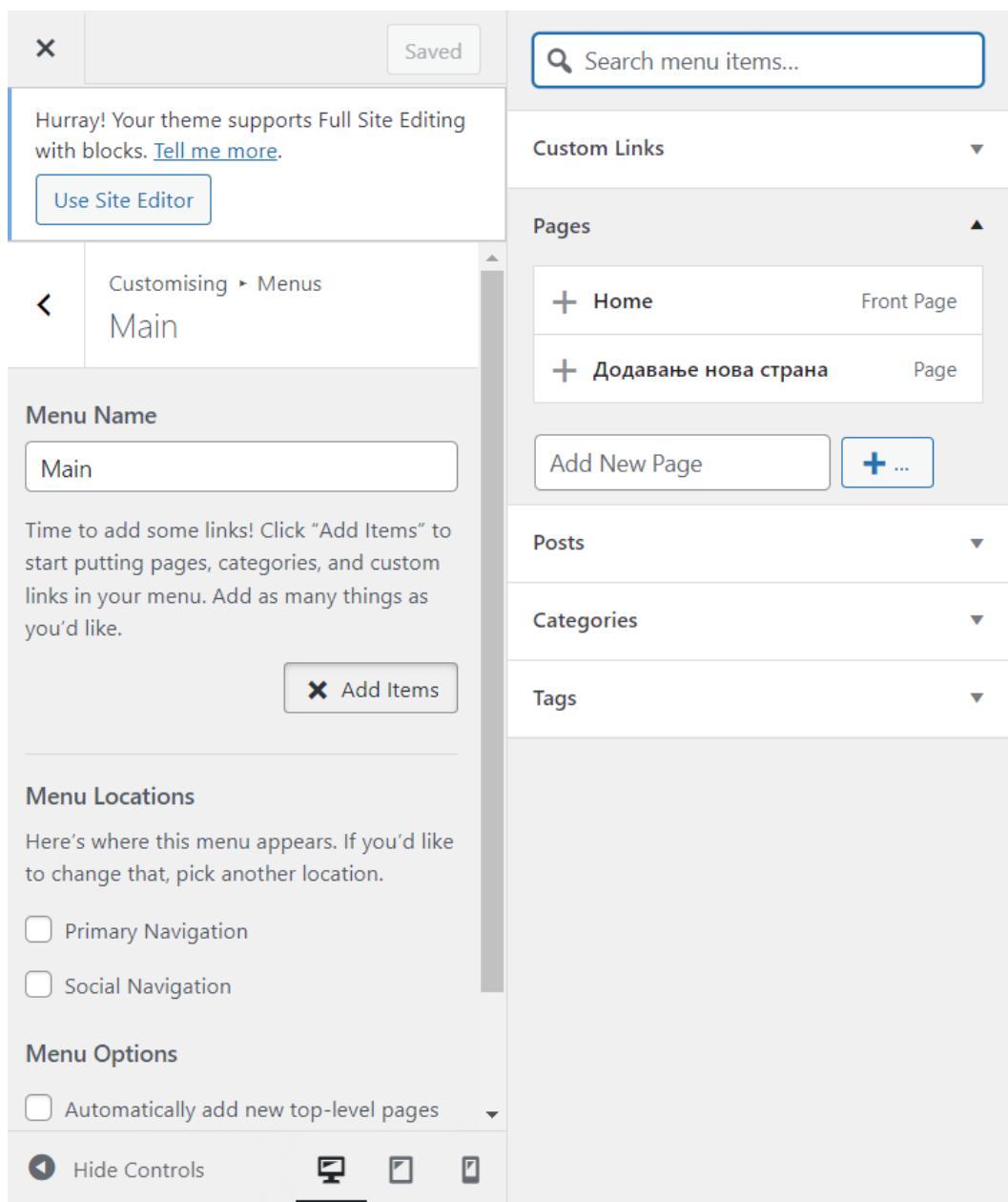
Сл.40 Опции за приспособување на веб страницата

- Со избор на полето Site Identity се отвора прозорец во кој може да се дефинираат наслов на страницата, ознака и да се постави лого на веб страницата.

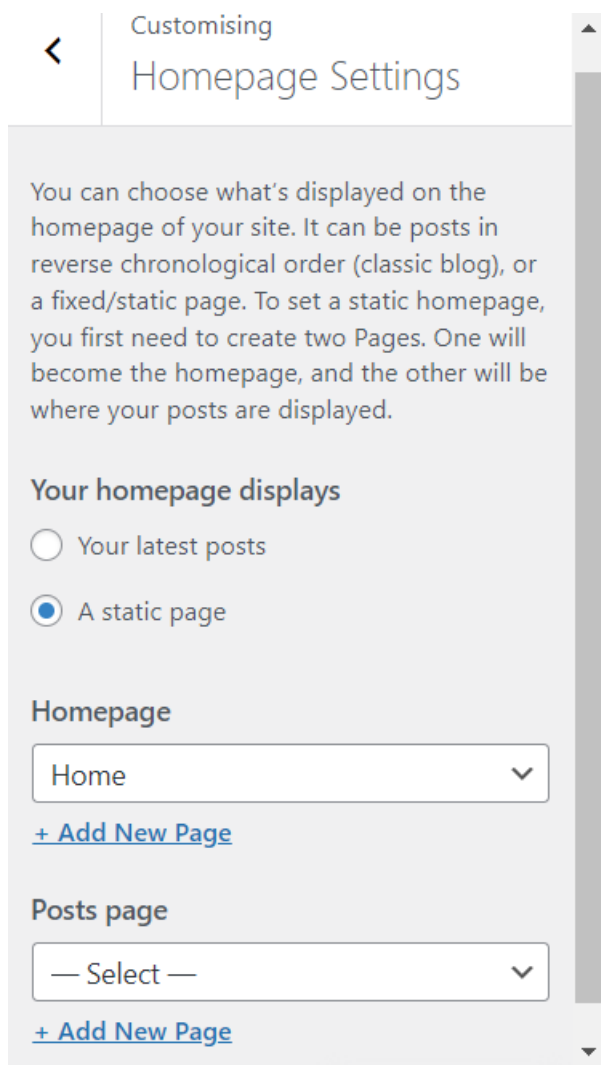
Сл.41 Дефинирање на лого и наслов на веб страницата

- Уредувањето на менијата се прави со избор на полето Menu. Во овој дел доколку се избере полето Main Menu се даваат опции за додавање на ново мени, промена на постоечкото мени, додавање страници и линкови во менито и додавање објави.

Сл.42 Уредување на менија во веб страницата

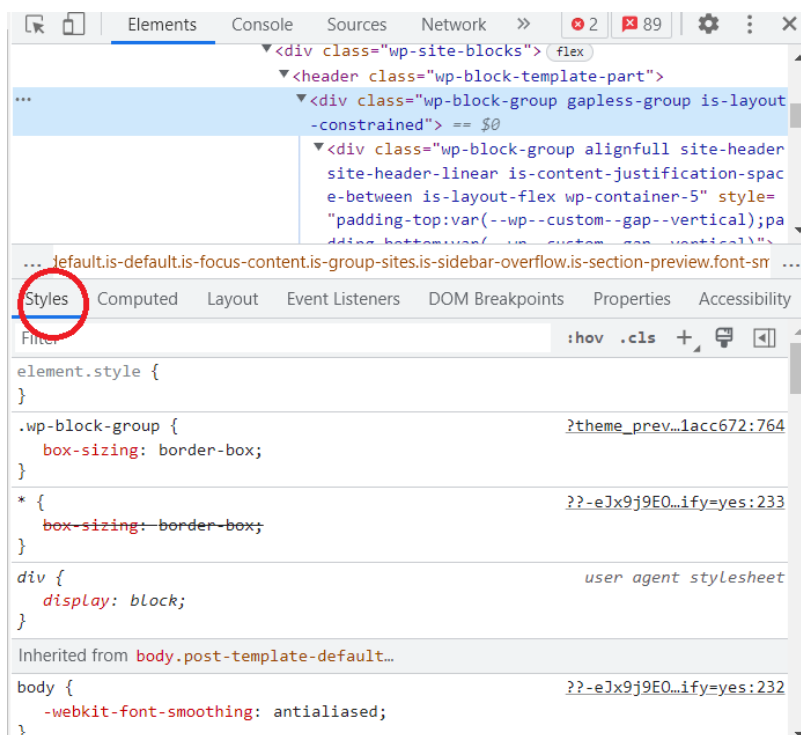
- Со избор на полето Homepage Settings се дефинира почетната веб страница, и во овој дел може да се додаваат нови веб страници.

Сл.43 Уредување на почетната веб страница

- Менувањето на боите во страницата се прави со избор на полето Colors, односно се користи едитор (Editor) кој ги содржи опциите за промена на боите во страницата (позадинска боја, боја на текст, боја на линкови).
- Полето Fonts се користи за дефинирање на типографските поставки на текстуалните елементи, и овде се користи едитор (Editor).

- Полето Additional CSS се користи за подесување на стиловите на веб страниците. Со употреба на стилови се добива конзистентен изглед на веб страниците кои ќе имаат ист стил на наслов, текст, линкови и др. Секој шаблон (template) во Wordpress има посебни стилови. Стиловите може да се видат со отварање на веб страницата во изворниот HTML јазик и на тој начин може да се едитираат.

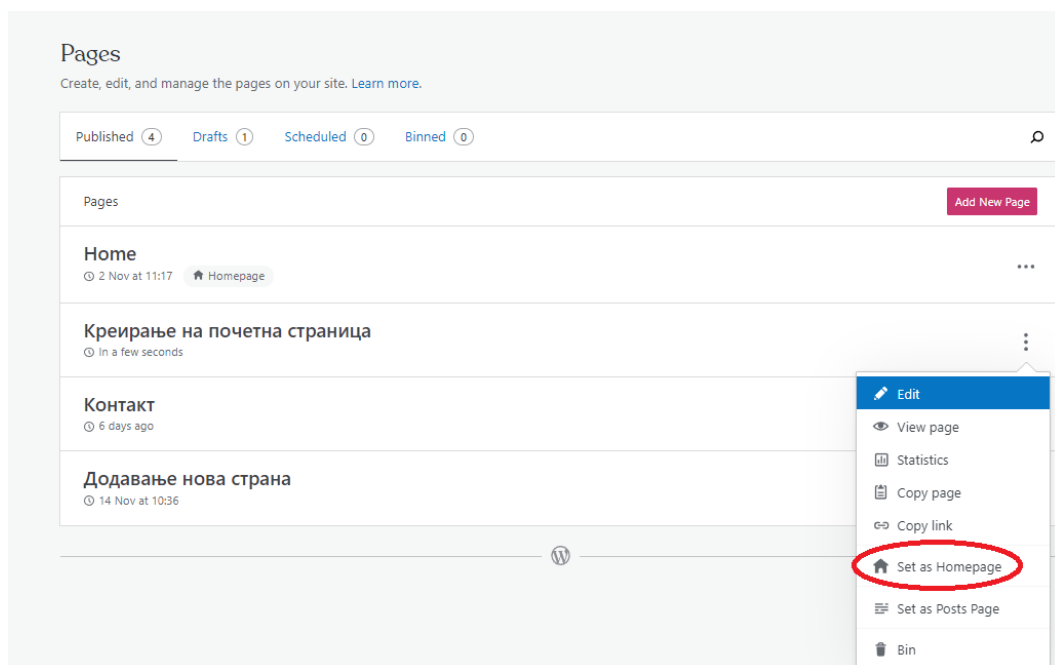
Сл.44 Дефинирање на CSS стилови на веб страницата

Користење на прилагодената страница како почетна страница

Стандардната почетна страница на Wordpress е составена од листа на објави на веб страницата. Содржината на почетната страница е генерирана во Wordpress и не е видлива како објава или страница во контролната табла (Dashboard). Повеќето веб сајтови бараат единствена почетна страница која го опишува веб сајтот, наместо листа на објави.

Главниот дел за дефинирање на поставките во Wordpress овозможува прилагодување на стандардни опции и дефинирање на почетна страница. Дефинирањето на почетна страница се прави на следниот начин:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Pages.
2. Се избира опцијата Add New.
3. Се дефинира насловот како Home или Home Page.
4. Се избира полето Publish и се креира нова празна веб страница која ќе биде почетна страница на веб сајтот.
5. Почетна страница може да биде и постоечка веб страница, т.е во делот Pages се избира полето All Pages, се селектира веб страница и од вграденото мени се избира опцијата Set as Homepage.

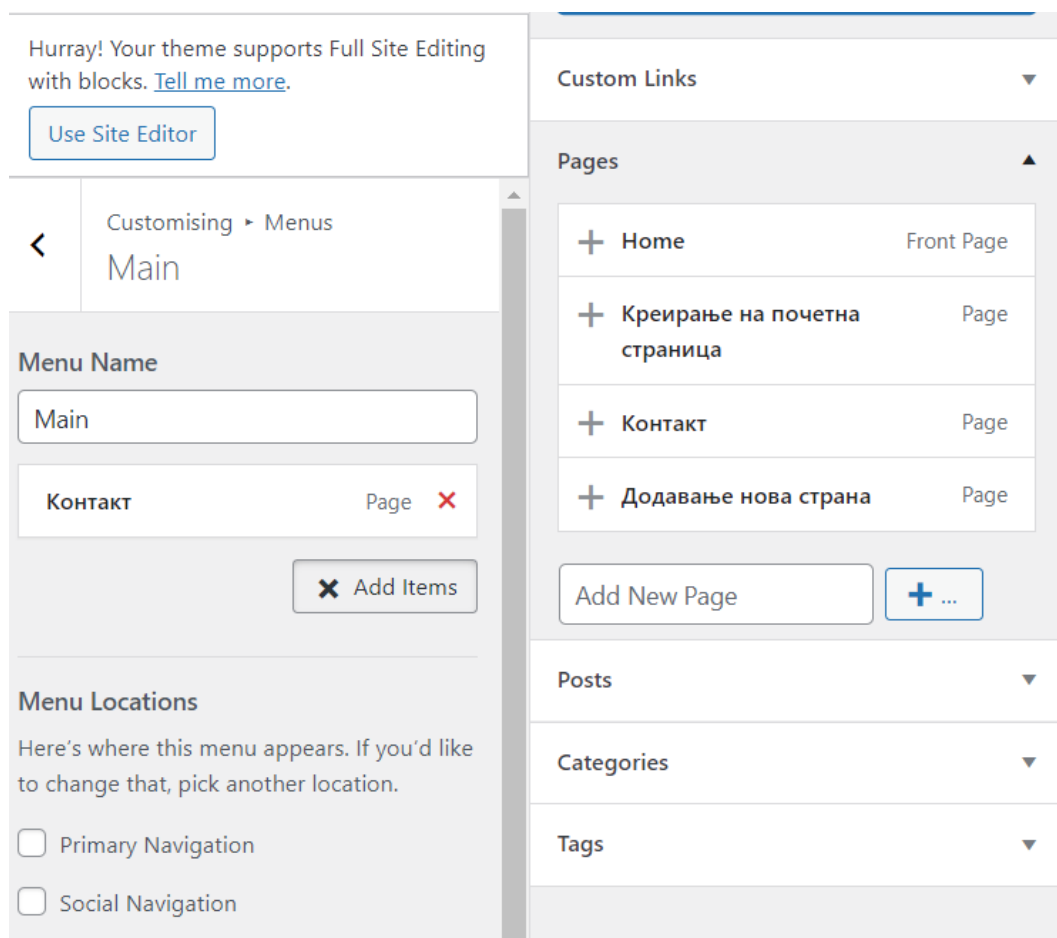
Сл.45 Дефинирање на почетна веб страница

Стилски менија за навигација

Едноставните и јасни менија за навигација ја прават веб страницата подостапна за корисникот. Менито треба да биде дизајнирано така да му дозволува на корисникот да ги посети најважните делови на веб страницата со единечен клик и да му се дозволи на корисникот да знае што гледа во дадениот момент. Во Wordpress главно се генерираат едноставни менија базирани на листа. Стилските менија и нивната функционалност можат да се менуваат со користење на одредена тема.

Дефинирање на менијата и промена на нивните карактеристики се прави на следниот начин:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Appearance;
2. Се избира полето Customise, потоа полето Menus, кое дава опции за избор на Главно мени (Main Menu) или Примарно мени (Primary Menu).
3. Со избор на Главно мени (Main Menu) или Примарно мени (Primary Menu) се прави едитирање на менијата кои се наоѓаат на темата. Во овој дел може да се додаваат нови поими кои ќе бидат дел од менијата. Тоа се прави со избор на полето Add Item, и во овој дел се дефинира каде ќе се појавува новиот поим (во главното мени или како подмени) и до каде ќе биде неговата врска (линкот може да биде и до нова страница која автоматски ќе се креира).

Сл.46 Дефинирање и уредување на менија во веб страницата

Креирање на менија за условна навигација

Менијата за условна навигација се посебно важни за динамичните веб страници кои ги вклучуваат корисниците во функционалноста на страницата. Овие менија не се статични, туку со нивните поставки се отвараат ставки од менито кои се специфични за корисникот, или менијата овозможуваат пристап до содржината на секој корисник или одреден тип на корисник.

Менијата за условна навигација се креираат на следниот начин:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Appearance;
2. Се избира полето Customise , потоа полето Menus, и полето Create New Menu;
3. Се додава име на менито, и потоа се додаваат полињата во менито, кои може да бидат веб страници и објави;
4. Во секое време може да се едита менито во однос на полињата, нивниот распоред и нивните линкови.

Овие менија со условна навигација за да се однесуваат различно во зависност од корисникот потребно е да се внесат во кодот на веб страницата преку едиторот за кодови (потребен е пристап до датотеките на избраната тема во локалната или надворешната инсталација на Wordpress).

Во прилог е како изгледа вметнување на менијата со условна навигација во кодот на веб страницата:

```
$roles_menus = array('subscriber' => 'WPCookbookMenu1',
'administrator' => 'WPCookbookMenu2') ;
$menu_name = 'WPCookbookMenu3';
foreach ($roles_menus as $key => $menu) {
if(current_user_can($key)){
$menu_name = $menu;
}
}
wp_nav_menu(
array(
'menu' => $menu_name,
'container' => "",
'items_wrap' => '%3$s',
'theme_location' => 'primary' ) );
```

III ТЕМА
КОРИСТЕЊЕ НА ПРИКЛУЧОЦИ (Plugins) И ДОДАТОЦИ (Widgets)

Приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets)

Корисничката функционалност на веб страниците креирани со помош на Wordpress се заоснова врз употребата на приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets). Приклучокот (Plugin) е компонента која ги проширува основните карактеристики на Wordpress, додека додатокот (Widget) е компонента што се користи за прикажување содржина или додавање функционалност на одредена област од изгледот. Можност за креирање и приспособување на приклучоците (Plugins) и додатоците (Widgets) е клучот за развој на напредни веб сајтови.

Ова поглавје се фокусира на создавање на приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets), а со тоа и проширување на карактеристиките на веб страниците. Ќе научите за важноста на приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets), како тие се вклопуваат во Wordpress како може да ги користите за реални барања. Ќе креирате, менувате и проширувате приклучоци (Plugins) и додатоци (Widgets), за да се разбере како тие работат со основните карактеристики на Wordpress. Исто така, ќе научите како да решавате грешки поврзани со приклучоците (Plugins). Техниките кои ќе се разработуваат во ова поглавје се техники кои се користат за да се направи поголема функционалност на напредни веб сајтови.

Во оваа тема ќе се разгледува следното:

- Управување со додатоци (Widgets);
- Креирање на едноставен додаток (Widget);
- Креирање на дополнителен додаток (Widget);
- Прикажување на условни додатоци (Widgets) со вградени ознаки;
- Прикажување на додатоци (Widgets) внатре во објавите и веб страниците;
- Измена на документи на приклучоци (Plugins) со употреба на вграден едитор (Plugin Editor) за приклучоци (Plugins);
- Рачно деактивирање на приклучоци (Plugins);

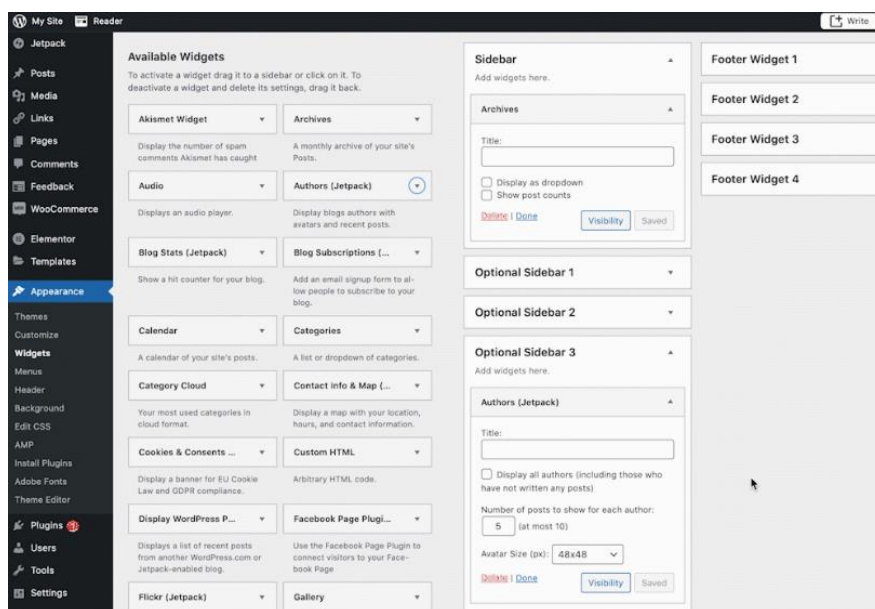
Управување со додатоци (Widgets)

Додатоците (Widgets) во Wordpress се мали компоненти за повеќекратна употреба кои овозможуваат да се прикажува содржина или да се обезбеди одредена функционалност на одреден дел од веб страницата. Локациите на веб страницата каде што може да се постават додатоци (Widgets) се познати како области на графички контроли. Администраторот на страницата може да ги отстрани вградените додатоци (Widgets) кои се конфигурирани во темата и да распореди достапни додатоци (Widgets) низ областите на графичките контроли. Во овој дел ќе се разгледа процесот на додавање, конфигурирање и бришење на додатоци (Widgets) во областите на графичките контроли, додека се прикажуваат активни додатоци (Widgets) на почетокот.

Додатоци (Widgets) се додаваат на следниот начин:

1. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Appearance;
2. Се избира полето Widgets;
3. Се избира додатокот (Widget) кој треба да се додаде на страницната лента;
4. Се влече додатокот (Widget) до страницната лента и се спушта во полето.

Ако има повеќе страницни ленти или подножја на различни страници, додатоците (Widgets) се додаваат со избирање од паѓачкото мени за додатоци (прикажано на следната слика).

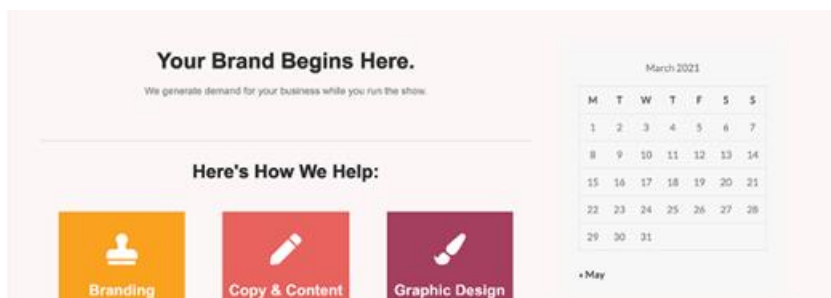

Сл.47 Додавање на додатоци (Widgets) во веб страница

Може да се додаваат додатоци (Widgets) за речиси се, од формулар за информации, до приклучување во живо на Twitter и слично. На веб страницата може да се додадат следните додатоци (Widgets):

- Галерија на слики;
- Социјални мрежи;
- Мени за навигација;
- Видео;
- Објава;
- Форма за електронска пошта (E-mail Form).

Wordpress нуди широк избор на додатоци (Widgets), но секогаш може да се додаваат повеќе користејќи приклучоци (Plugins). На следната слика е прикажан додаток (Widget) за календар во страничната лента на веб страница креирана во Wordpress.

Сл.48 Додавање на календар како додаток (Widget) во веб страница

Додавањето на специфична, но сепак релевантна содржина на веб страницата е само една причина за додавање на додаток (Widget) на веб страница или објава во Wordpress. Постојат неколку можности што можеби недостасуваат на веб страницата, а кои додатокот (Widget) може да ги овозможи:

- **Подобрена навигација:** на страничната лента на веб страницата може да се додадат дополнителни менија што ќе им помогнат на корисниците да се движат на таа веб страница или на целиот веб сајт;
- **Можности за рекламирање:** ако се објавуваат реклами на веб страницата во Wordpress, додавањето на додаток (Widget) на страничната лента и подножјето специјално за оваа намена, е клучно за балансирање на корисничкото искуство и приходите од рекламите;

- **Дополнителни содржини:** нови објави, содржини и понуди со ограничено време, се примери за дополнителни содржини, па додатоците (Widgets) за вакви содржини во страничната лента се најдобар избор.

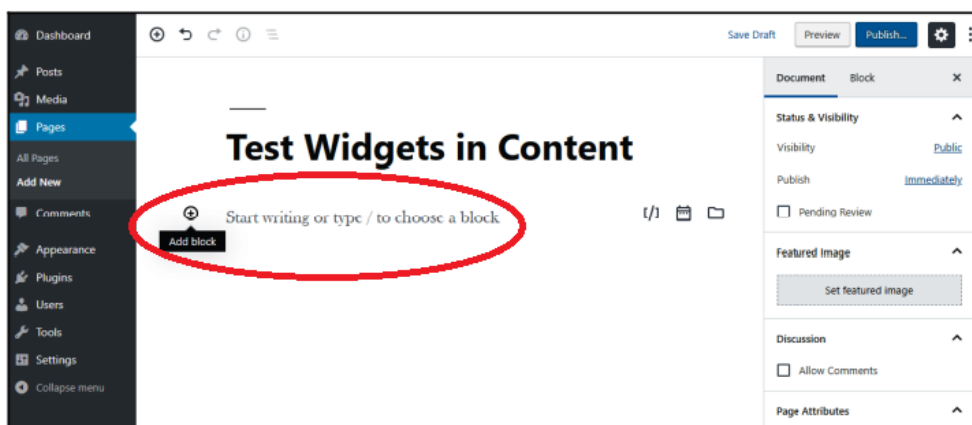
Прикажувањен на додатоци (Widgets) внатре во објавите и веб страниците

Во почетните фази на развојот на Wordpress како систем за развој на објави и веб страници, додатоците (Widgets) се користеа само во страничната лента на објавата или веб страницата. Потоа се креираа додатоци (Widgets) кои може да се додаваат на различни делови на веб страницата. Со воведување на Гутенберговиот едитор (Gutenberg editor), додатоците (Widgets) може да се додаваат директно во содржината на објавата или веб страницата заедно со нивните функции.

Гутенберговиот едитор (Gutenberg editor) е нова верзија на стариот Визуелен едитор (Visual Editor), со кој може да се додаваат/уредуваат содржини како блокови за повеќекратна употреба и истите може да бидат флексибилни. На овој начин едиторот овозможува правилно да се структурира содржината, како и нејзино брзо уредување.

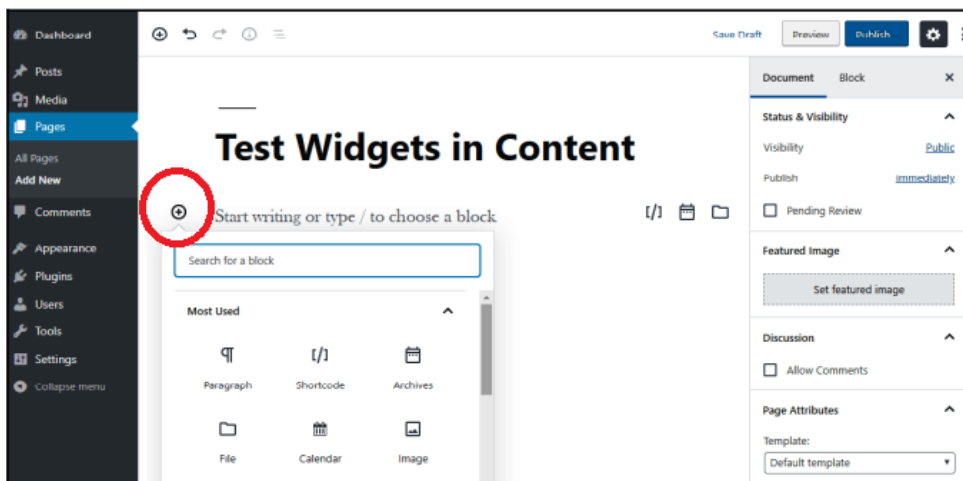
Користејќи го Гутенберговиот едитор (Gutenberg editor), додатоците (Widgets) на веб страницата се додаваат на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор;
2. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Pages;
3. Се избира полето Add New;
4. Се влечи курсорот од близина на Start writing or type / to choose a block, за да се добие копчето со знакот (+) (Add block- додавање на нов блок);

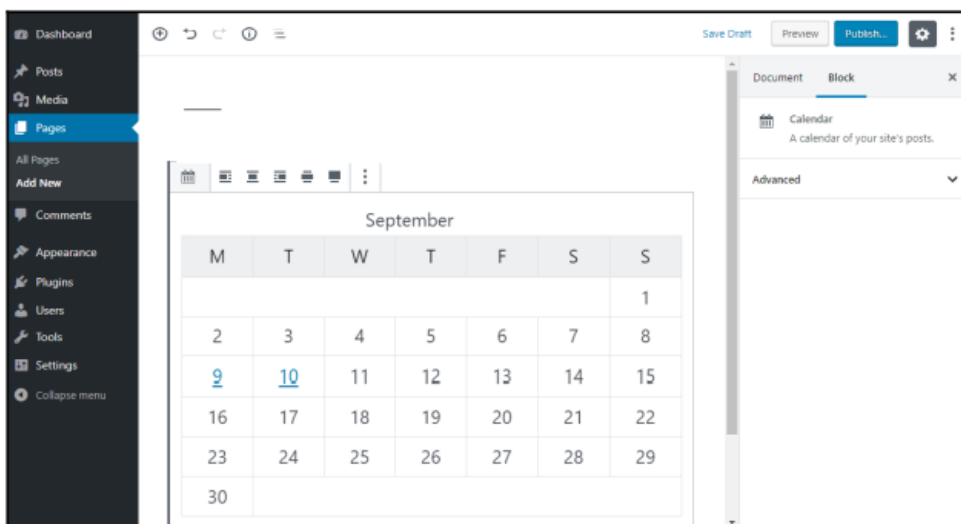
Сл. 49 Додавање на додатоци (Widgets) во веб страница

5. Се кликува на кругот со знакот плус (+) за да се отвори делот со блокови, како што е прикажано на следната слика:

Сл.50 Избор на додатоци (Widgets) во веб страница

6. Се внесува додаток (Widget) во полето за пребарување за да се прикажат достапните додатоци;
7. Ако е потребно да се постави календар се избира полето Calendar, и на тој начин е додаден календарот како додаток во веб страницата.

Сл.51 Додавање на календар како додаток (Widget) во веб страница

8. За да се зачуваат промените на веб страницата се избира полето Publish.

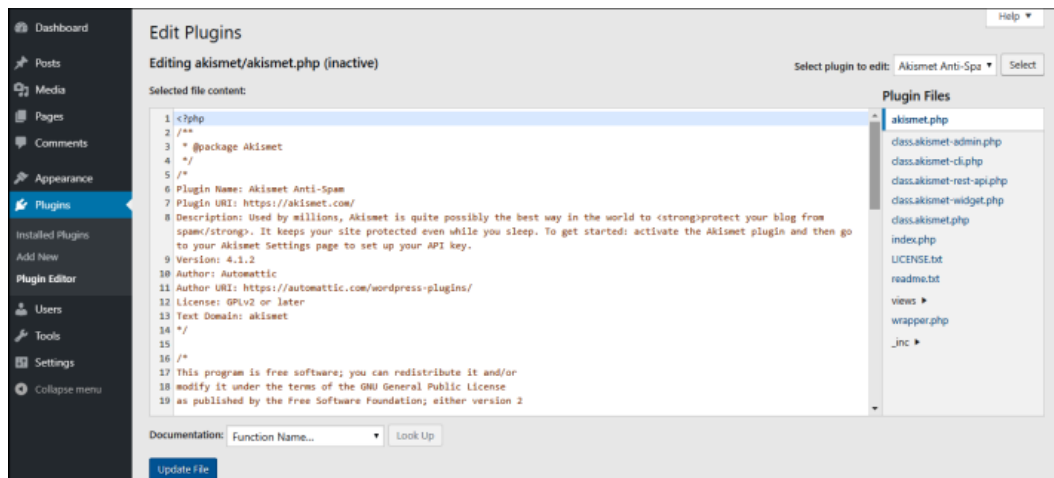
Со избор на полето View Page, се отвора веб страницата со додаден календар.

Измена на документи на приклучоци (Plugins) со употреба на вграден едитор (Plugin Editor) за приклучоци (Plugins)

Уредувачот на приклучоци (Plugin Editor) е вградена алатка на WordPress која им овозможува на администраторите да го менуваат кодот на инсталираните додатоци на страницата од контролната табла на WordPress. Оваа алатка обично се користи од администраторите за да можат да прават брзи и едноставни промени на приклучоците (Plugins).

Менувањето на документи на приклучоци (Plugins) со употреба на уредувачот на приклучоци (Plugin Editor) се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор;
2. Избор на полето Plugins;
3. Се избира подменито Уредува на приклучоци (Plugin Editor);

Сл.52 Уредување на приклучоци (Plugins) во веб страница

4. Се отвора мени за приклучоци (Plugins) во посебен прелистувач;
5. Се избира полето Deactivate за приклучокот кој треба да се уреди и се враќа на претходниот таб во Уредувачот на приклучоци (Plugin Editor);
6. Се избира приклучокот (Plugin) кој треба да се уреди од полето Select plugin to edit: field;
7. Се избира полето Select за да се вчитаат датотеките на приклучокот (Plugin);
8. Може да се едита и датотека во основната папка на приклучокот (Plugin) или во подпапка со избор на името на датотеката;
9. Датотеката се менува преку менување на код;
10. За запамтување на промените се избира полето Update File;
11. Се префрлува на табот со листата од приклучоци (Plugins);
12. Се избира полето Activate, со што се активира приклучокот (Plugin).

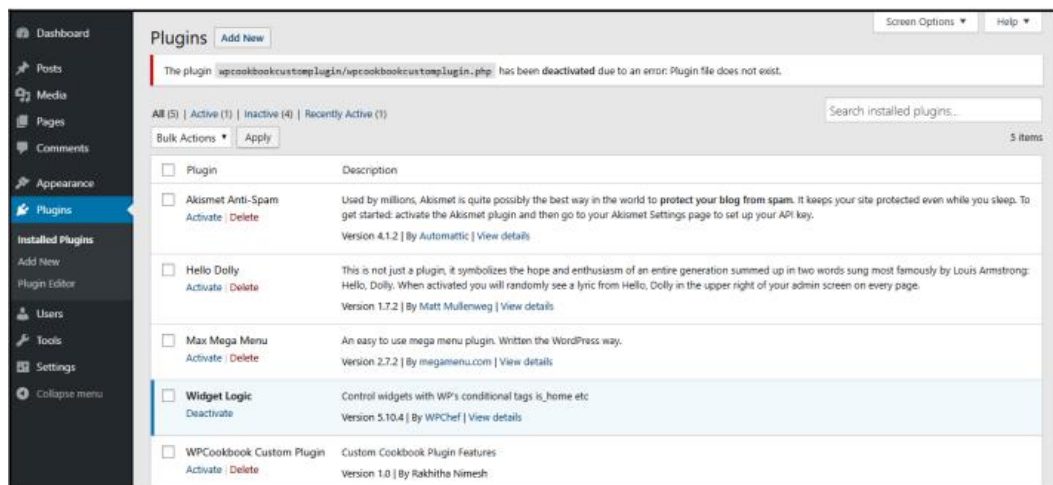
Рачно деактивирање на приклучоци (Plugins)

Процесот на деактивирање на приклучокот е јасна задача. Администраторот може да го стори тоа со користење на списокот со приклучоци во административната контролна табла и кликување на копчето Deactivate за специфичниот приклучок (Plugin).

Деактивирањето се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
2. Избор на полето Plugins;

3. Се избира полето Activate, со што се активира приклучокот (Plugin);
4. Се отвора менаџерот на датотеки и се избира фолдерот со приклучоци (Plugins) - wp-content/plugins;
5. Се менува името на фолдерот на приклучокот (Plugin);
6. Се избира полето Plugins и се забележува дека приклучокот е деактивиран и дека има порака за грешка.

Сл.53 Рачно деактивирање на приклучоци (Plugins) во веб страница

IV ТЕМА
ОБЈАВУВАЊЕ НА ВЕБ СТРАНИЦАТА СО ГУТЕНБЕРГОВ ЕДИТОР
(Gutenberg Editor)

WordPress прво беше воведен како алатка за блогирање, а потоа стана систем за управување со содржини. Денес, WordPress се користи за развој на напредни апликации, но сепак веб страниците креирани со помош на WordPress ги имаат карактеристиките на овој систем за менаџирање на содржината (CMS – Content Management System).

Гутенберговиот едитор беше воведен како решение за уредување базирано на блокови, како и помош при уредување на распоредот на страницата без негативно дејство врз другите делови во веб страницата.

Во оваа тема ќе се разгледува следното:

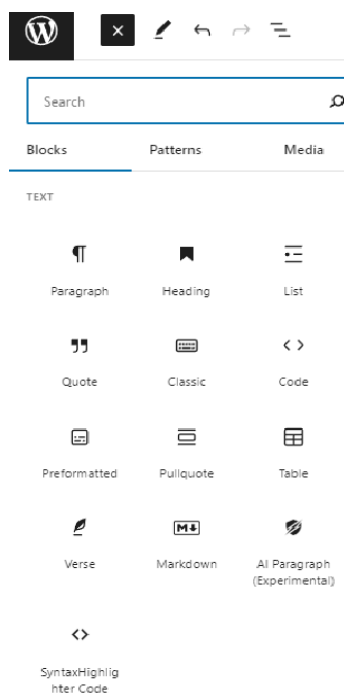
- Додавање и отстранување на блокови со користење на Гутенберговиот едитор;
- Користење на уредниците Visual и Code со Гутенберговиот едитор;
- Креирање на блокови за повеќекратна употреба со користење на Гутенберговиот едитор;
- Додавање на стилови на содржината во блоковите;
- Вградување содржина од надворешни извори;
- Поедноставување на уредувањето на блокови со алатките на Гутенберговиот едитор;
- Додавање контакт форма со користење на Гутенберговиот едитор.

Додавање и отстранување на блокови со користење на Гутенберговиот едитор

Користењето на Гутенберговиот едитор се однесува на користење на блокови за создавање на содржина. Разбирањето на процесот на додавање на различни достапни блокови и кога е потребно нивно отстранување, е клучно за развивање на веб страници или објави со користење на Гутенберговиот едитор.

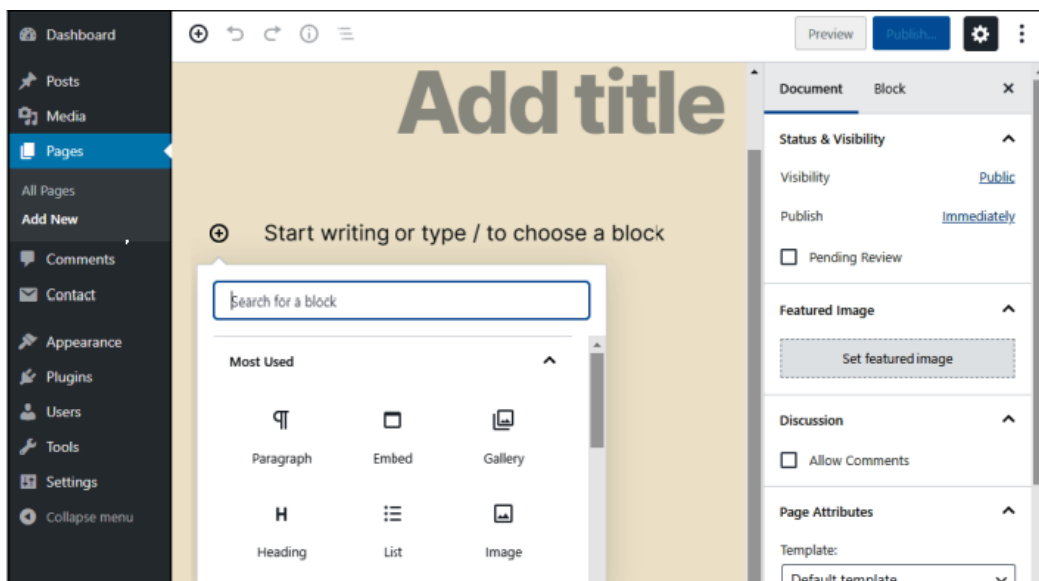
Додавањето на блокови со користење на Гутенберговиот едитор се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
2. Избор на полето Pages;
3. Се избира Add New;
4. Се избира полето Add Block, односно знакот (+) со што се отвара мени за работа со блокови (прикажано на сликата).

Сл.54 Додавање на блокови со користење на Гутенберговиот едитор

5. Ако се избере полето за Параграф (Paragraph), тогаш во тој блок може да се внесува текст.

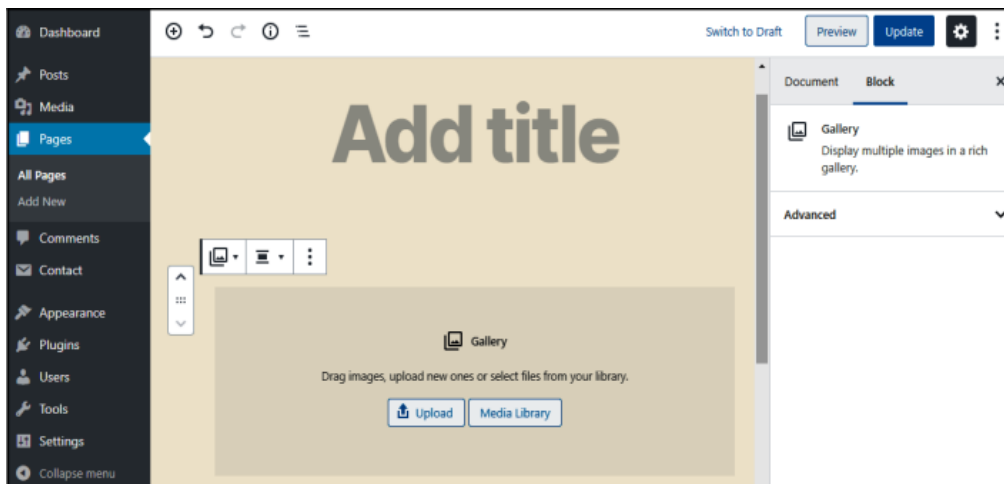

Сл.55 Избор на текст блокови со користење на Гутенберговиот едитор

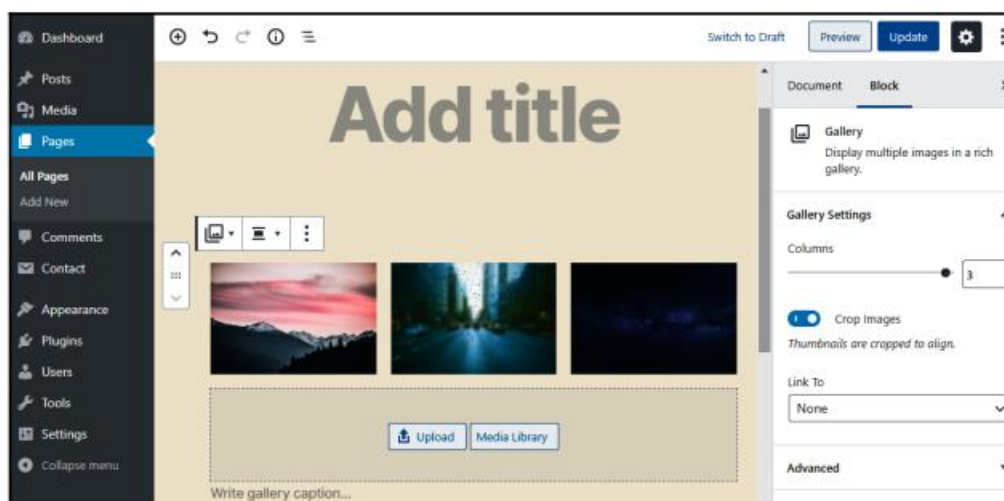
6. Откако ќе се внесе текст се избира полето Publish.

На сличен начин може да се постави и блок за Галерија на слики.

1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
2. Избор на полето Pages;
3. Се избира Add New;
4. Се избира полето Add Block, односно знакот (+) со што се отвара мени за работа со блокови;
5. Се избира полето Gallery;
6. Преку полето Upload или Media Library се внесуваат потребните слики;
7. За да се зачуваат промените се избира полето Update.

Сл.56 Додавање на блокови за галерија со слики со користење на Гутенберговиот едитор

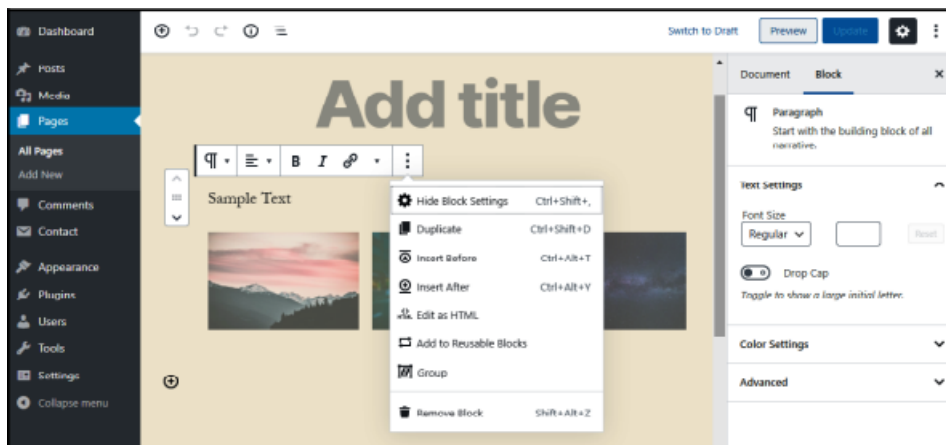

Сл.57 Додавање на слики во блоковите за галерија со слики со користење на Гутенберговиот едитор

Внесените блокови се отстрануваат на следниот начин:

1. Се избира блокот Параграф (Paragraph);
2. Се избира полето More Option, односно ознаката (...);
3. Се избира полето Remove Block;
4. Се избира полето Update за да се зачуваат промените.

На овој начин се острани блокот Параграф (Paragraph), додека пак блокот за галерија на слики (Gallery) сеуште се наоѓа на веб страницата.

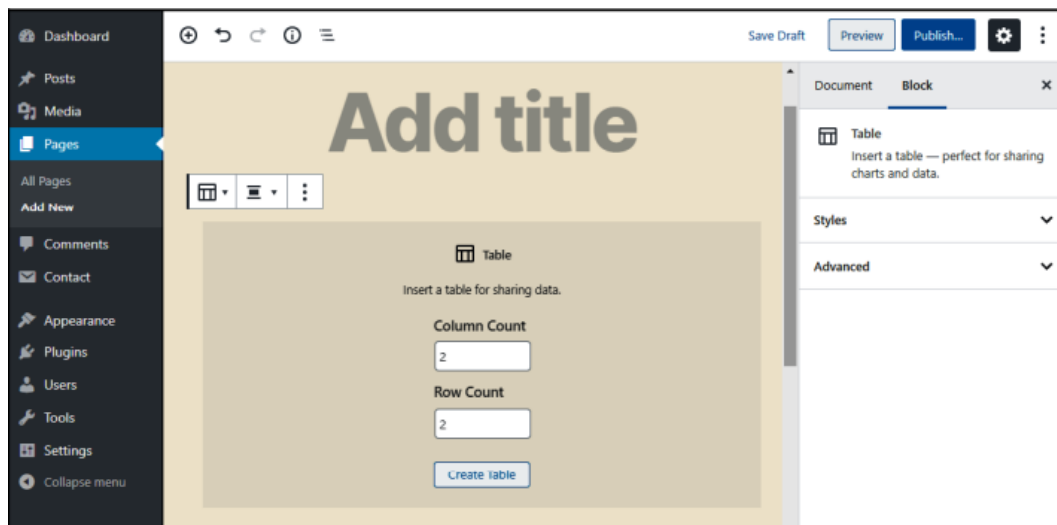
Сл.58 Отстранување на блокови со користење на Гутенберговиот едитор

Користење на уредниците Visual и Code со Гутенберговиот едитор

Уредувањето на содржината на веб страница креирана со Wordpress може да се направи со користење на визуелен и текстуален уредувач. Визуелниот уредник го прикажува основниот преглед на содржината, додека текстуален уредувач ги прикажува HTML ознаките за содржината. Гутенберговиот уредник е сосема различен од претходните два класични уредувачи. Тој обезбедува визуелен (Visual) и уредувач на код (Code), при што визуелниот уредувач се применува само на блокови.

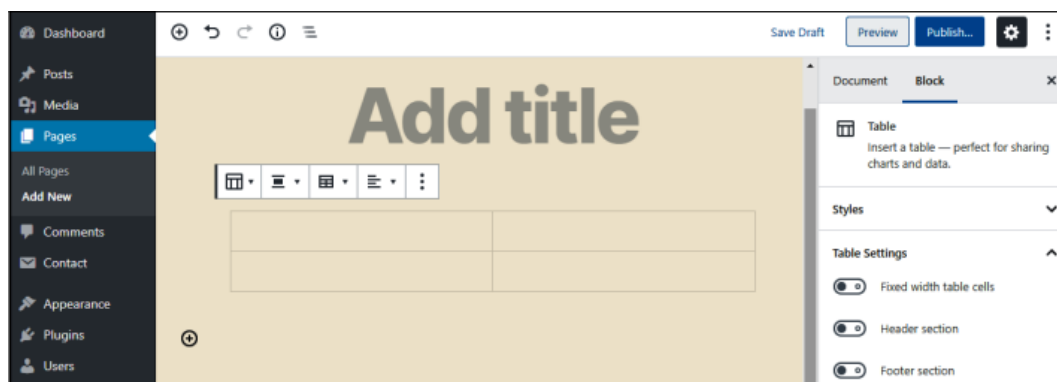
Преминување од визуелен (Visual) кон уредувач на код (Code), се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
2. Избор на полето Pages > Add New за да отвори прозорецот на визуелниот уредувач (Visual Editor);
3. За додавање на блок се избира полето Add Block;
4. Се избира блокот за табела (Table) за да се подели прозорецот на две колони и две редици (прикажано на следната слика);

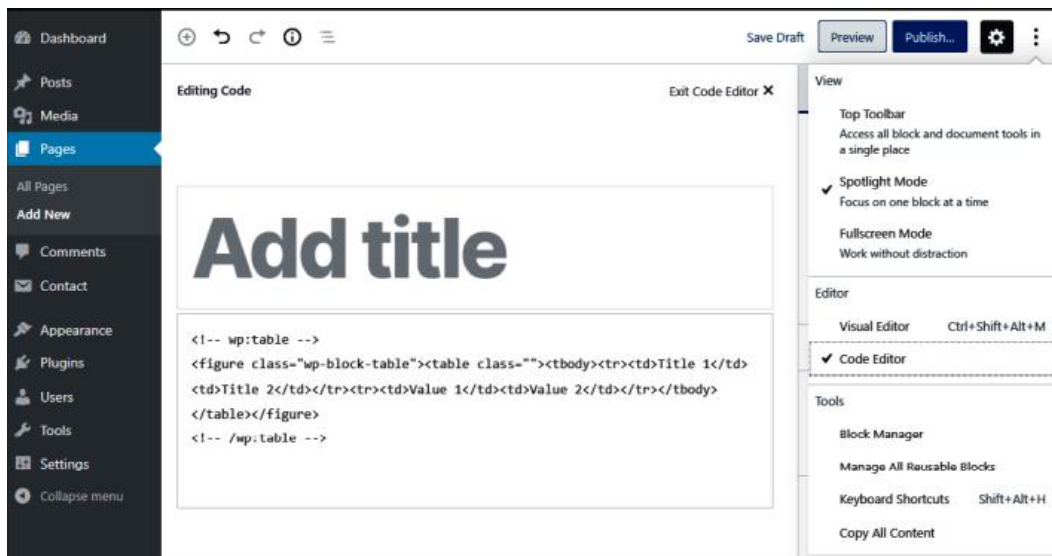
Сл.59 Додавање на блокови со користење на визуелниот уредувач (Visual Editor)

5. Со избор на полето Create Table, табелата се отвора со помош на визуелниот уредувач (Visual Editor);

Сл.60 Уредување на блокови со користење на визуелниот уредувач (Visual Editor)

6. Во ќелиите на табелата може да се внесе текст;
7. Со избор на полето Show more tools and options (...), може да се избере опцијата Code Editor, со што се отвора содржината на веб страницата во уредувач на код (Code editor);

Сл.61 Уредување на блокови со користење на уредувачот со код (Code Editor)

8. На овој начин може да се менува содржината со менување на HTML кодот;
9. Со избор на полето Show more tools and options (...), може да се избере опцијата Visual Editor, со што се отвора содржината на веб страницата во визуелниот уредувач (Visual editor);
10. За да се зачуваат промените се избира полето Publish.

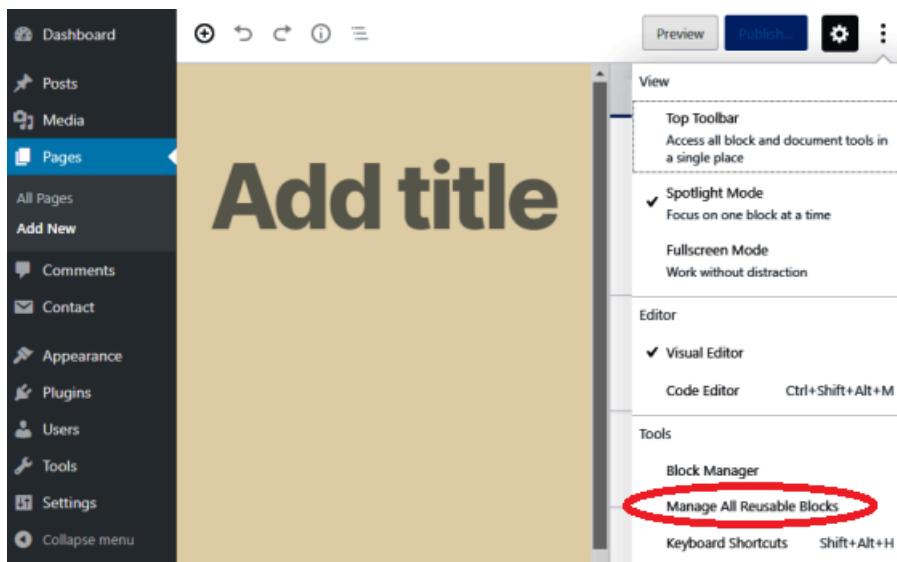
Креирање на блокови за повеќекратна употреба со користење на Гутенберговиот едитор

Важноста на поставување на содржината во блокови, како и нивното креирање е значителна поради доброто организирање на структурата на содржината и гледајќи ги блоковите како независни компоненти. Блоковите креирани во Wordpress може повеќе пати да се искористат во рамките на една објава или веб страница со користење на Гутенберговиот едитор. Со помош на овој едитор може да се креираат и нови блокови, кои понатаму повеќекратно може да се користат во други објави или веб страници.

Креирањето на блокови за повеќекратна употреба со помош на Гутенберговиот едитор се прави на следниот начин:

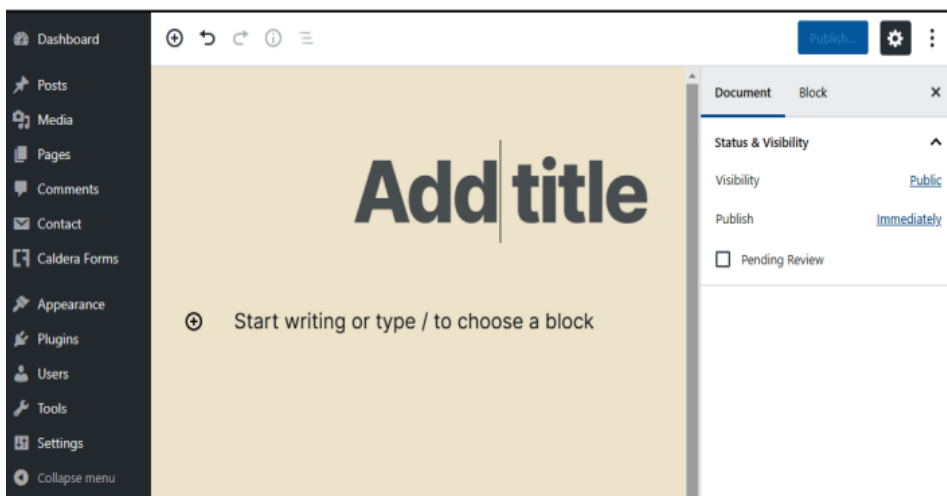
1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;

2. Избор на полето Pages;
3. Се креира нова страна со избор на полето Add New;
4. Со избор на полето Show more tools and options (...);
5. Се избира полето е Manage All Reusable Blocks;

Сл.62 Креирање на блокови за повеќекратна употреба

6. Нов блок се прави со избор на полето Add New;

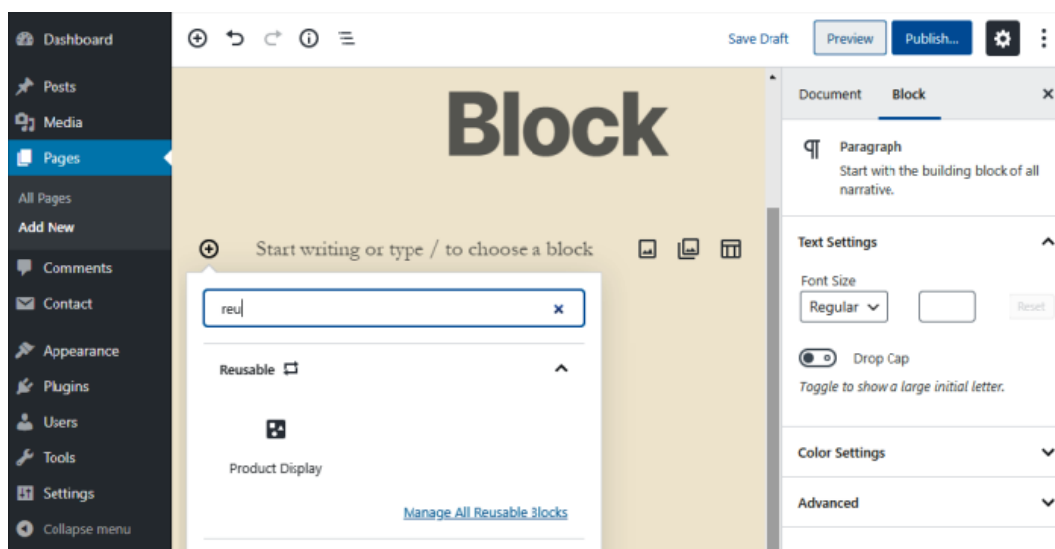

Сл.63 Креирање на нови блокови за повеќекратна употреба

7. Се додава наслот (title) во зависност од функционалноста на блокот;
8. Се избира полето Add Block и се додава блок (параграф);
9. Во блокот се внесува потребната содржина;
10. Може да се додаде и друг блок на пример за галерија (Image block);
11. За да се зачува новиот блок се избира полето Publish;

Ново креираниот блок во објава или веб страница, се користи на следниот начин:

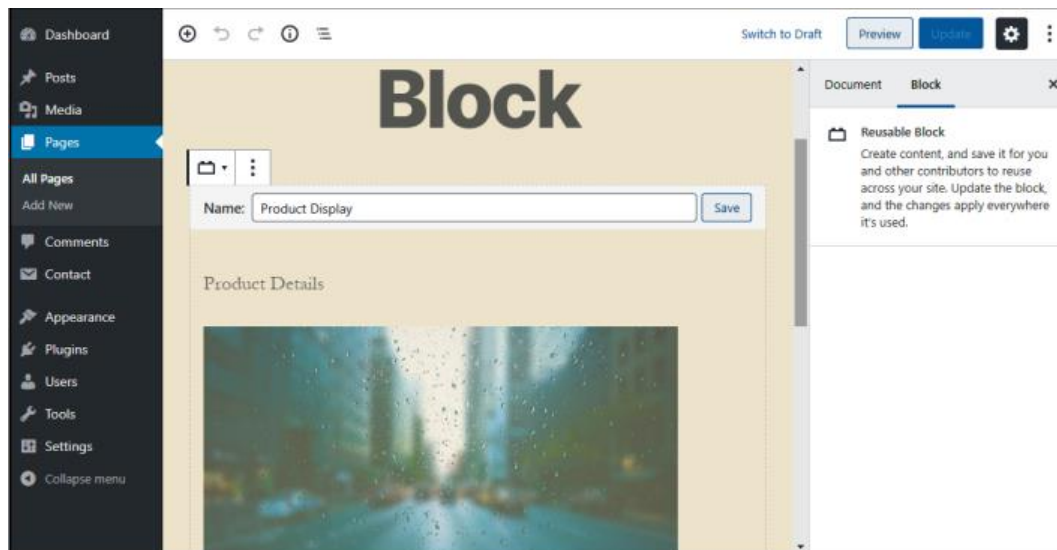
1. Избор на полето Pages;
2. Се креира нова страна со избор на полето Add New;
3. Се избира полето Add Block;
4. Се избира полето Reusable;

Сл.64 Дефинирање на ново креирани блокови за повеќекратна употреба

5. Се избира ново креираниот блок;
6. Со избор на полето Publish се креира новата веб страница.

Насловот и содржината на блоковите за повеќекратна употреба може да се менуваат со избор на полето Edit.

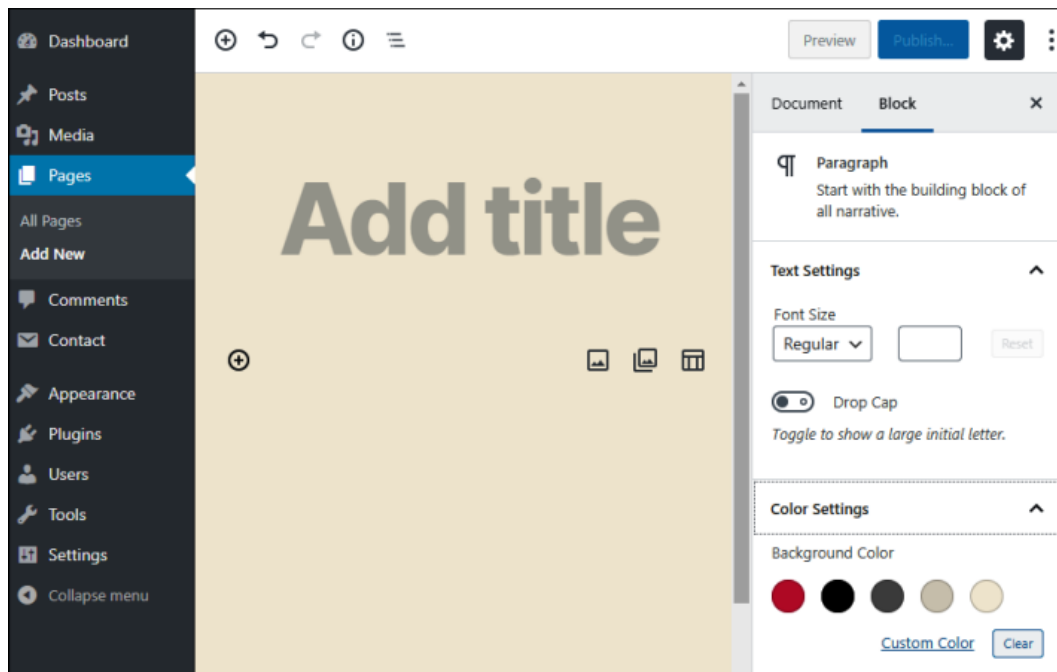
Сл.65 Уредување на ново креирани блокови за повеќекратна употреба

Додавање на стилови на содржината во блоковите

При додавање на блокови, истите се со стандардна содржина, поставки и стилови. Гутенберговиот едитор овозможува додавање на посебни стилови на блоковите. Опциите за стилови кои ги нуди Гутенберговиот едитор се разликуваат во зависност од типот на блокот. Оваа функција може да се користи ефикасно за да се конфигурираат основните стилови, како и за да може да се користат CSS класи за дефинирање на напредни прилагодени стилови во подоцнежните фази.

Додавање на стилови на содржината на блоковите се прави на следниот начин:

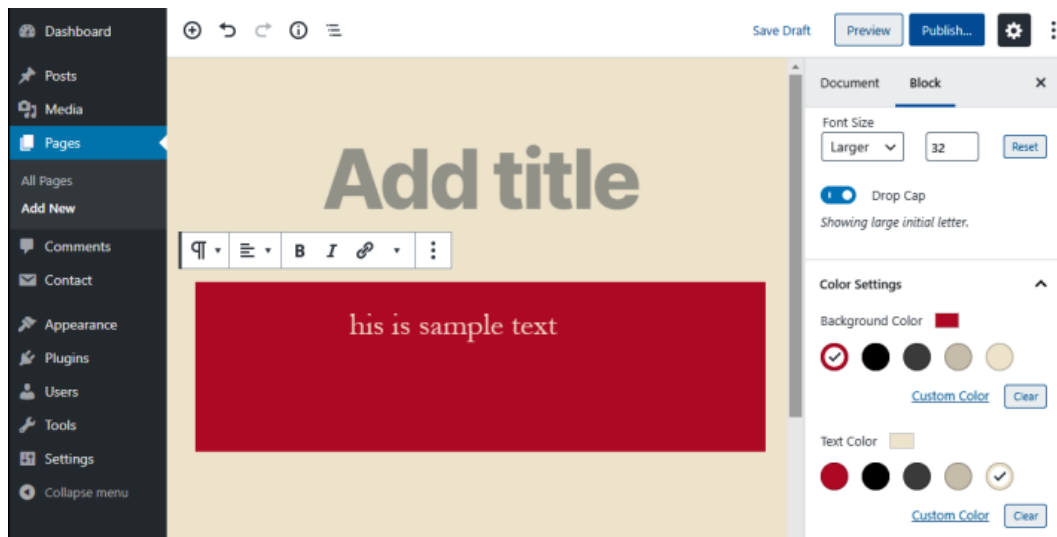
1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
2. Избор на полето Pages > Add New за креирање на нова страна, или избор на Pages > Edit за едитирање на постоечката веб страница;
3. Се избира блок со избор на полето Add Block > Paragraph;

Сл.66 Додавање на стилови на содржината на блоковите

Со додавање на блокот за Параграф, достапни се опциите за менување на стилот на овој блок. Може да се менува бојата, фонтот на текстот и др. Менувањето на стиловите на овој блок се прави на следниот начин:

1. За промена на големината на фонтот се избира полето Font Size;
2. За промена на бојата на текстот се избира полето Text Color;
3. За промена на бојата на блокот се избира боја во делот на Color Settings.

Сл.67 Менување на стиловите на содржината на блоковите

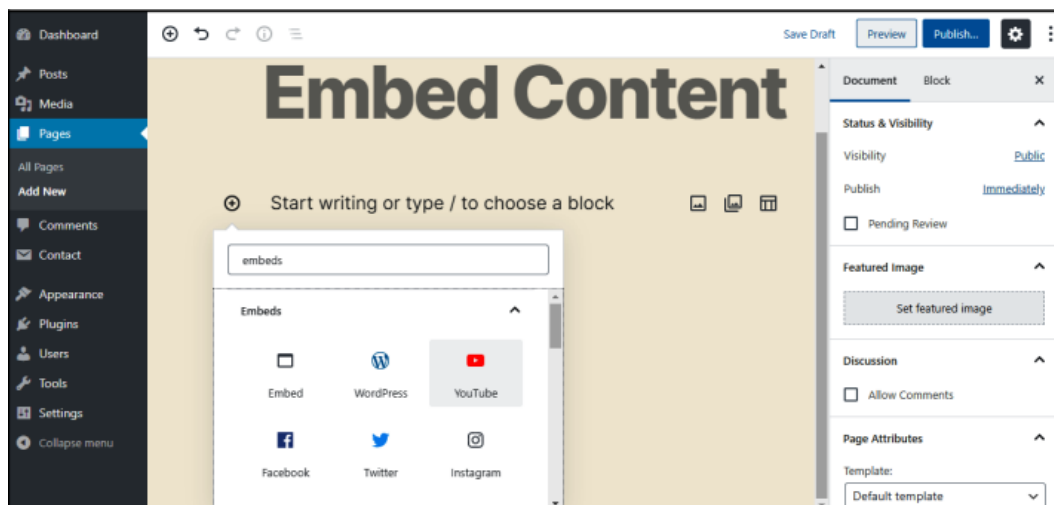
4. За да се зачуваат новите стилови на блокот, се избира полето Update/Publish.

Вградување содржина од надворешни извори

Современите веб сајтови не се ограничени само на текстуална содржина. Овие сајтови ја користат моќта на видео, аудио и слики, за да им обезбедат квалитетна содржина на своите корисници. Вградување на вакви датотеки од надворешни извори е вообичаена пракса за повеќето нови веб сајтови. Со воведувањето на Гутенберг, вградувањето како функција е дополнително поедноставена со употреба на блокови. Сега, може да се додават и организираат вградувања како блокови, па дури и да користат различни опции за прикажување за различни екрани.

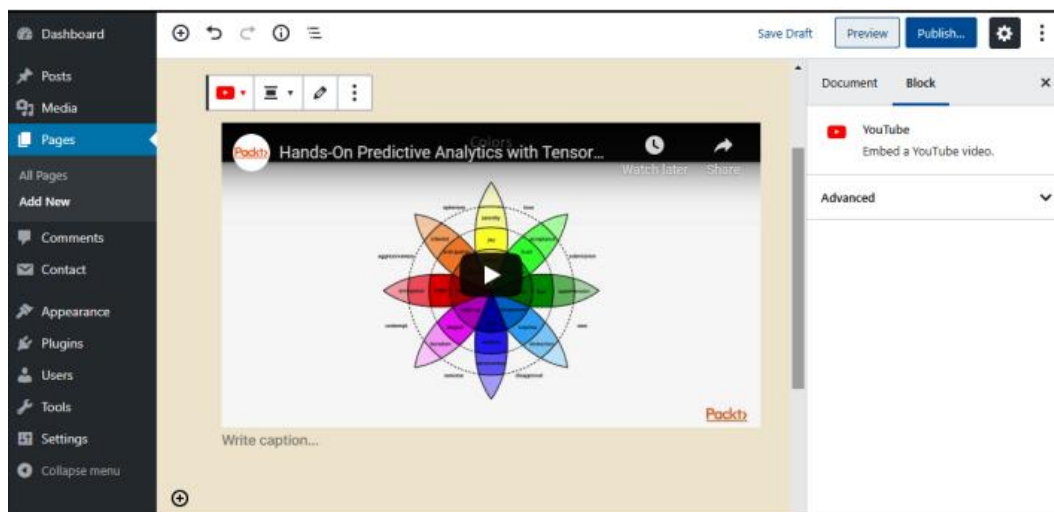
Процесот на вградување содржина од надворешни извори, на пример користење на Facebook и YouTube, се прави на следниот начин:

1. Избор на полето Pages > Add New за креирање на нова страна, или избор на Pages > Edit за едитирање на постоечката веб страница;
2. Се избира полето Add Block за да се прикажат достапните блокови;
3. Се избира полето Embeds за да се вчитаат достапните опции за вградување, како што е прикажано на следната слика;

Сл.68 Вградување содржина од надворешни извори

4. Се избира опцијата YouTube;
5. Се копира URL-то на видеото од YouTube и се додава во полето за URL на YouTube;
6. Се кликува на копчето Embed за да се прикаже блокот, како што е прикажано на следната слика;

Сл.69 Вградување содржина од YouTube

7. Опциите за порамнување на лентата со алатки дозволуваат да се порамни видеото и опцијата широк/целосна ширина за да се подеси како ќе се прикаже видеото;
8. Во делот Write Caption се додава краток текст кој го опишува видеото;
9. За да се зачуваат новите стилови на блокот, се избира полето Update/Publish.

Вградувањето на објава од Facebook се прави на следниот начин:

1. Избор на полето Pages > Add New за креирање на нова страна, или избор на Pages > Edit за едитирање на постоечката веб страница;
2. Се избира полето Add Block за да се прикажат достапните блокови;
3. Се избира полето Embeds за да се вчитаат достапните опции за вградување, како што е прикажано на следната слика;
4. Се избира опцијата Facebook;
5. Се копира URL-то на видеото од Facebook и се додава во полето за URL на Facebook;
6. Се кликува на копчето Embed за да се прикаже Facebook блокот;
7. За да се зачуваат новите стилови на блокот, се избира полето Update/Publish.

На овај начин објавата од Facebook ќе биде прикажана на веб страницата на која додадовме Facebook блок.

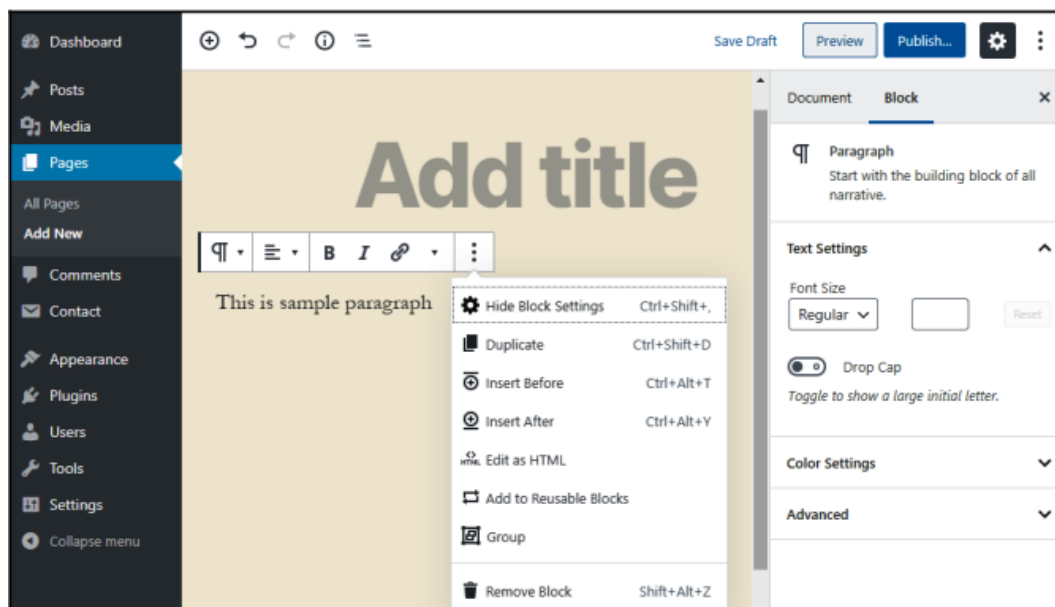
Поедноставување на уредувањето на блокови со алатките на Гутенберговиот едитор

Досега, го разгледавме процесот на додавање блокови и управување со нивната содржина. Сепак, забрзувањето на процесот на уредување на содржината е исто така клучен аспект на градењето веб-страници со тешки содржини. Значи, потребни ни се алатки во уредникот за да се поедностави процесот на уредување. Гутенберговиот едитор обезбедува различни алатки за заштеда на време, како што е блок со влечење, уредување, дуплирање блокови и додавање блокови на одредени позиции во распоредот.

- Додавање блокови пред или после блок

Додавање нов блок пред или по постоечки блок во уредникот се прави на следниот начин:

1. Избор на полето Pages > Add New за креирање на нова страна, или избор на Pages > Edit за едитирање на постоечката веб страница;
2. Се избира блок со избор на полето Add Block > Paragraph;
3. Се избираат опциите за блокот More option (...);

Сл.70 Додавање блокови пред или после постечки блок

4. Се избира опцијата Insert Before за да се додаде нов блок пред тековниот блок;
5. Се избира полето Add Block за да се додаде нов блок пред тековниот блок Paragraph;
6. Повторно се избираат опциите за блокот More option (...);
7. Се избира опцијата Insert After за да се додаде нов блок после тековниот блок;
8. За да се зачуваат новите стилови на блокот, се избира полето Update/Publish.

- Умножување на блокови

На иста веб страница може да се умножуваат постоечки блокови на следниот начин:

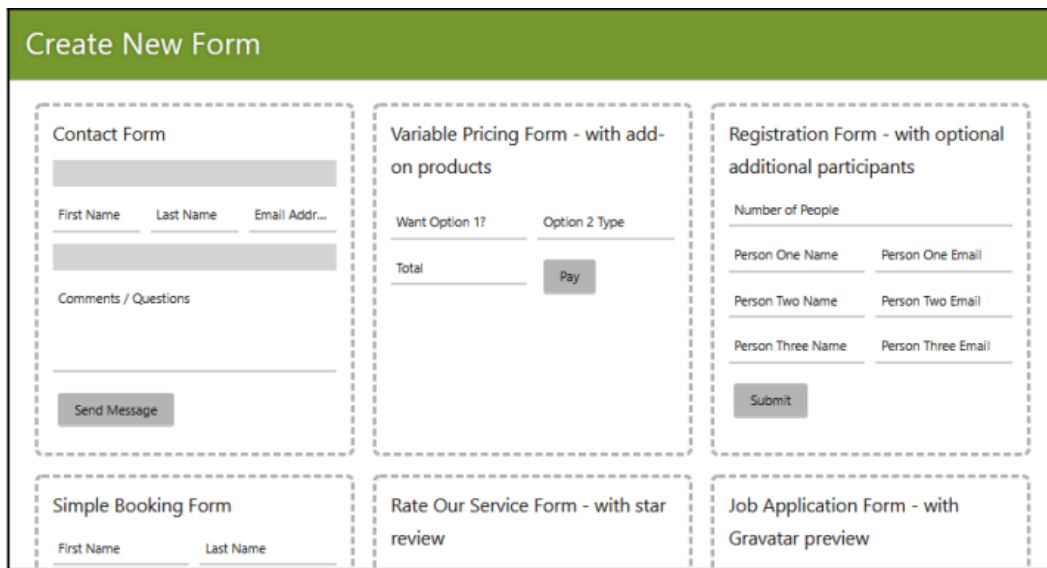
1. Избор на полето Pages > Add New за креирање на нова страна, или избор на Pages > Edit за едитирање на постоечката веб страница;
2. Се избира блок со избор на полето Add Block > Paragraph;
3. Се избираат опциите за блокот More option (...);
4. Се избира опцијата Duplicate за да се додаде ист Paragraph блок.

Додавање интерактивни елементи (контакт форми) со користење на Гутенберговиот едитор

Интерактивните елементи (контакт форми) се едни од најважните карактеристики на секоја веб страница. Тие овозможуваат комуникација помеѓу сопственикот на веб страницата и корисникот, во случај кога на корисникот му требаат конкретни информации или услуги на веб страницата. Гутенберговиот едитор дава можност да се креираат интерактивни елементи (контакт форми) со употреба на блокови. За да се додаде контакт форма како блок, потребно е да се користи приклучок (plugin).

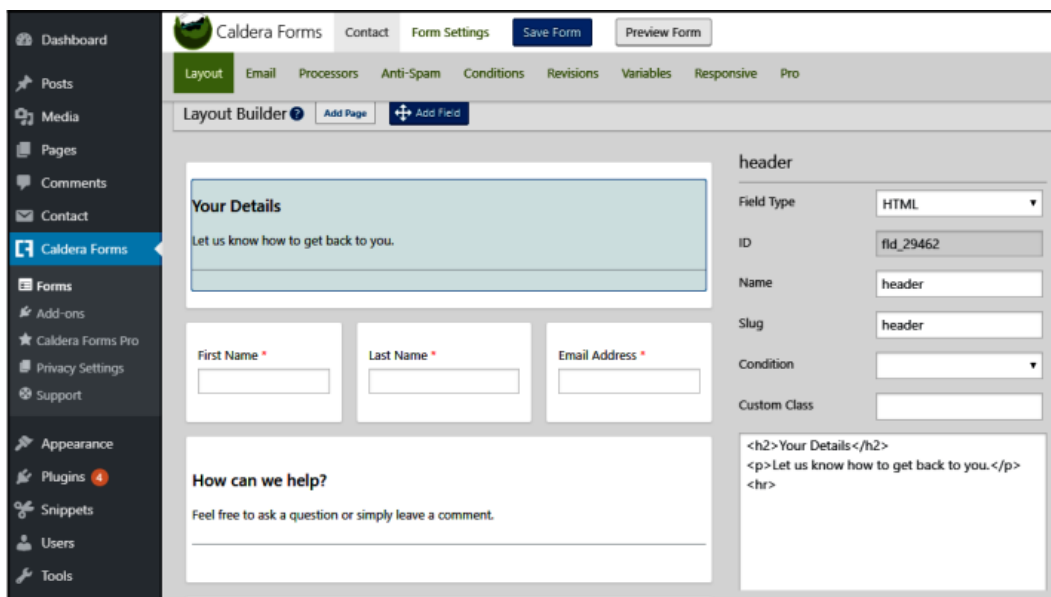
Додавањето на контакт форма со користење на Гутенберговиот едитор се прави на следниот начин:

- Најпрво се додава приклучок (plugin):
 1. Најава во Wordpress како администратор и отворање на работната табла Dashboard;
 2. Избор на полето Plugins > Add New;
 3. Се избира соодветната форма во полето Search Plugins;
 4. Се инсталира приклучокот со избор на полето Install Now;
 5. За активација на приклучокот (plugin) се избира полето Activate.
- Креирањето на контакт формата се прави на следниот начин:
 1. Се избира формата која претходно е избрана;
 2. Се избира полето New Form;

Сл.71 Креирање на интерактивни елементи

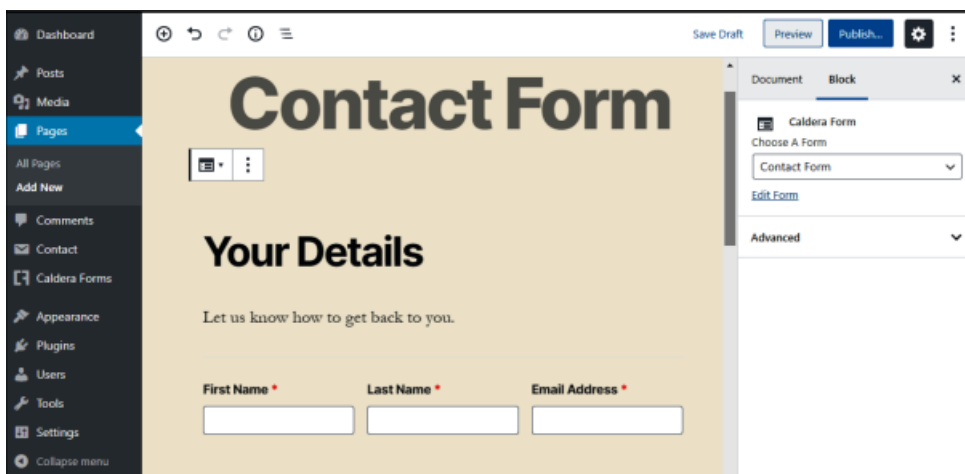
3. Се избира Contact Form и се додава наслов;
4. Се избира Create Form за да се креира контакт формата;

Сл.72 Креирање на контакт форма

5. Се избира полето Save Form;
6. Се избира полето Pages > Add New;

7. Се додава блок со избор на полето Add Block;
8. Се избира соодветната форма од делот Common Blocks;

Сл.73 Уредување на контакт форма

9. За да се зачуваат промените се избира полето Publish.

V ТЕМА
ПОСТАВУВАЊЕ НА БЛОГОВИ

Блогирањето е една од основните карактеристики на платформата WordPress од самиот почеток. Блогот е место каде што содржината се додава и ажурира од еден корисник или збир на автори. Стандардниот процес на објавување пост се однесува на личното блогирање или на основните процеси на блог со повеќе автори.

Сепак, сајтовите кои првенствено се фокусираат на објавување содржина во голем обем бараат дополнителни податоци, процедури и карактеристики. Целта на ова поглавје е да се поедностави процесот на креирање и објавување за такви сајтови, со креирање на сопствен работен тек и воведување карактеристики за привлекување повеќе посетители на објави на блогови.

Во оваа тема ќе се разгледува следното:

- Објавување и закажување блог постови;
- Овозможување објавување постови на предниот дел;
- Разделување на еден пост на повеќе делови;

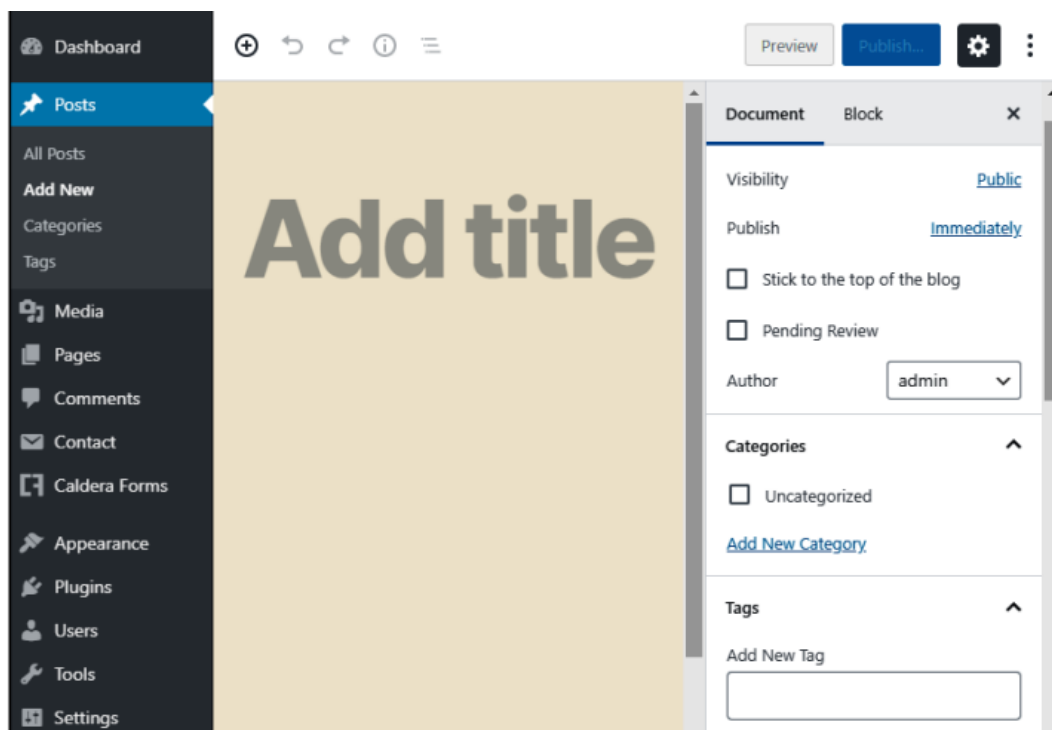
Објавување на блог постови

WordPress првично беше изграден за блогирање. Затоа, објавување на пост е дизајниран како едноставен процес, дури и за почетник. Процесот може да се направи само со два чекори: со додавање наслов, содржина и кликување на копчето за објавување (Publish).

Сепак, стандардниот процес на објавување пост обезбедува многу дополнителни функции. Овие карактеристики се користат за додавање повеќе детали и подобрување на квалитетот на објавата, како и објавување на објавата со специфична видливост. Исто така, распоредот е еден од поважните аспекти на процесот на објавување, што овозможува да закажеме идни објави. Ова е важно кога се планира процесот на објавување за сајтови со голема база на автори, како и допуштање на читателите да знаат за претстојните објави.

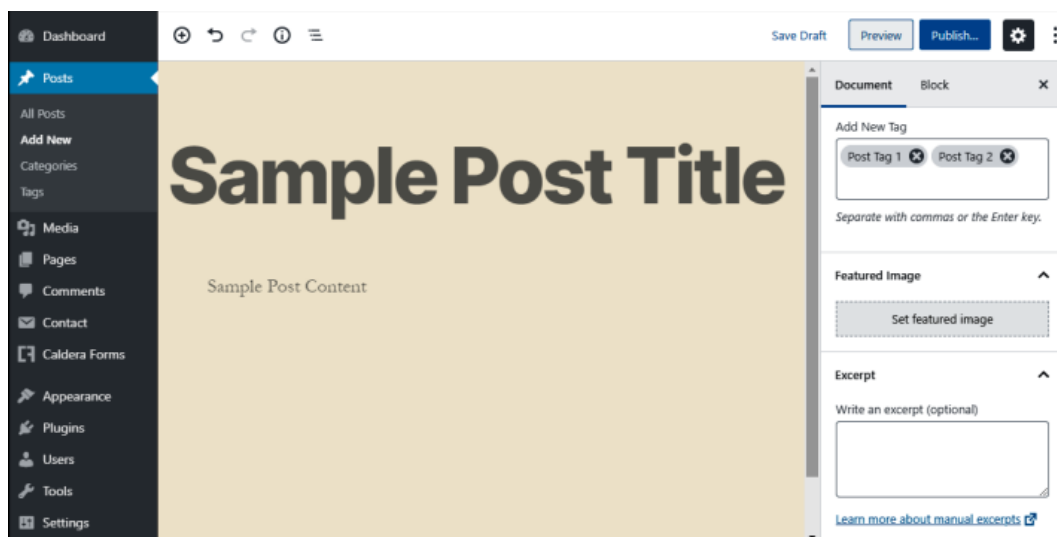
Објавување на нов пост се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор;
2. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Posts;
3. Од дадениот мени се избира полето за додавање на нов пост Add New;

Сл.74 Додавање на нова објава (пост)

4. Се додава наслов на новиот пост;
5. Се додава содржина на постот;
6. Од десната лента на прозорецот се избира полето Document;
7. Се избира категорија (Categories);
8. Се избираат една или повеќе категории за постот;
9. Се отвора полето Tags и истите се додаваат;
10. На постот може да се постави и слика со избор на полето Set featured image;
11. Во делот извадок (Excerpt) се додава извадок за постот;

Сл.75 Уредување на нова објава (пост)

12. Во полето Discussion се избира можност за додавање или недодавање на коментари на постот;
13. За објавување на постот се избира полето Publish;

Сл.76 Објавување на нова објава (пост)

14. Во полето Visibility дадени се опциите: Public (постот е видлив за секого), Private (постот е видлив само за администраторот и едиторот) и Password Protected (постот е заштитен со лозинка);
15. За моментална објава на постот се избира полето Publish Immediately или на одреден датум во иднина од контролите на Календар.

Сл.77 Дефинирање на видливоста на нова објава (пост)

16. За запамтување на постот се избира полето Publish.

Објавување постови на предниот дел (frontend)

Стандардниот процес на објавување на постови во WordPress им е овозможен на корисниците со употреба на опциите за креирање објави од административната табла. Сепак, модерните блогови дозволуваат објавувања на гости, како и дозволување на членовите со минимални дозволи да создаваат објави за да бидат одобрени од администраторите. Најдобро решение е објавувањето на постови на предниот дел, кој се користи на многу сајтови, за да се дозволи секој да поднесе содржина за сајт преку сопствен формулар. Обично, објавите создадени од предниот дел (frontend) треба да се прегледаат и одобрат од овластениот корисник пред да се појават на страницата.

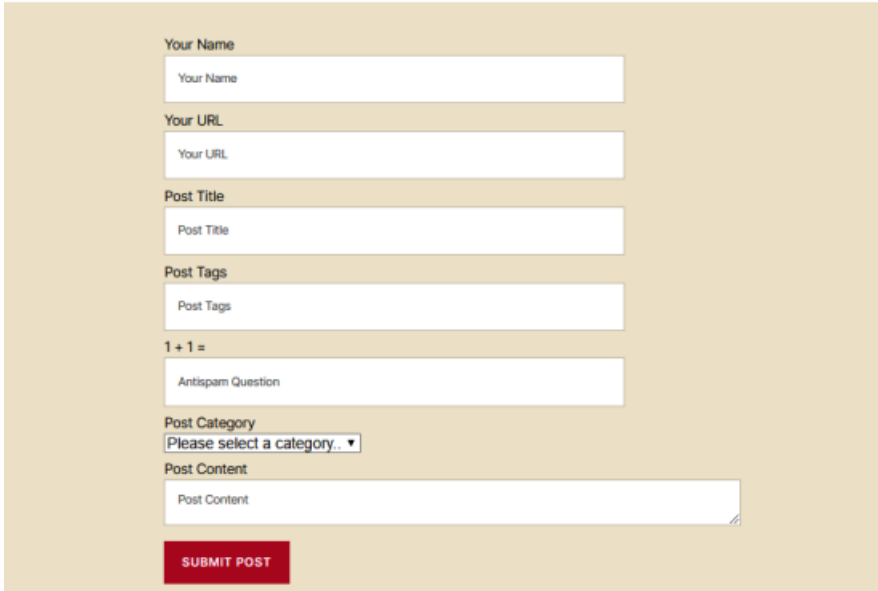
За да се создаде формулар за објавување на предниот дел (frontend) и испраќање објави од предниот дел се користи бесплатен приклучок (plugin). Тоа се прави на следниот начин:

1. Најава во Wordpress како администратор;
2. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Plugin > Add New;
3. Се избира претходно инсталираниот приклучок (plugin);
4. Во Dashboard менито на Wordpress се избира Pages > Add New;
5. Се додава наслов на новата страница и содржина;
6. Во Гутенберговиот едитор со употреба на Shortcode блокот се внесува слениот код:
[usp_visitor][usp-login-form][usp_visitor]
[usp_member][user-submitted-posts][usp_member]
7. Се запамтуваат промените со избор на полето Publish.

Креирањето на пост со користење на формулар за објавување на постови на предниот дел (frontend) се прави на следниот начин:

1. Одјава во Wordpress како администратор;
2. Најава во Wordpress како корисник (не – администратор);
3. Се пополнуваат полињата за наслов на постот, ознаки, категорија, содржина на постот;
4. Се избира полето Submit Post.

Frontend Publisher

Your Name
Your Name

Your URL
Your URL

Post Title
Post Title

Post Tags
Post Tags

1 + 1 =
Antispam Question

Post Category
Please select a category. ▾

Post Content
Post Content

SUBMIT POST

Сл.78 Објавување на постови на предниот дел (frontend)

Потврдувањето и одобрувањето на објавата се прави на следниот начин:

1. Одјава во Wordpress како корисник (не-администратор);
2. Најава во Wordpress како администратор;
3. Се избира менито Posts;
4. Се селектира креираната објава и се избира полето Edit;
5. После направените промени се избира полето Publish.

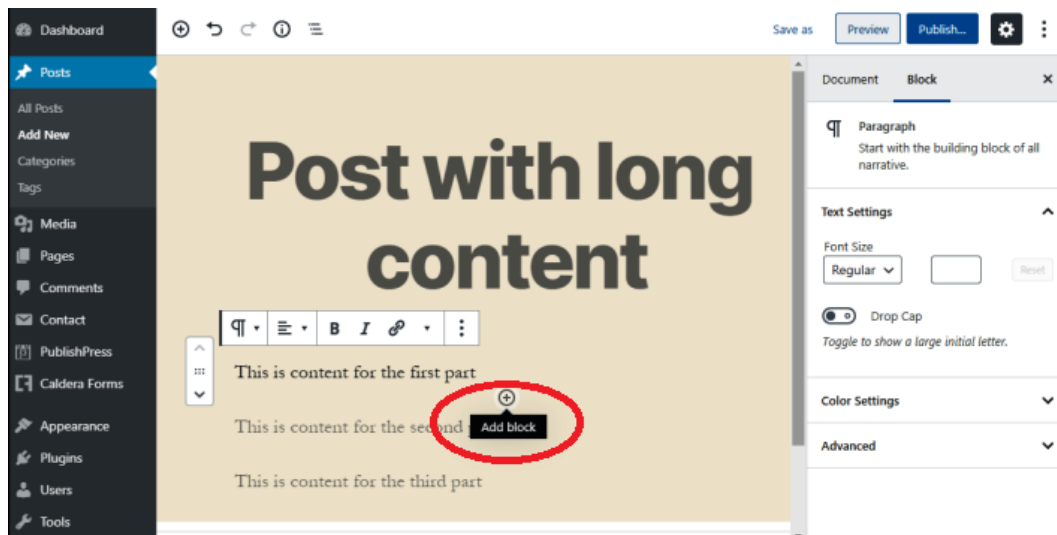
На овај начин процесот на објавување на пост на преден дел (frontend) е завршен и постот се гледа на веб страницата.

Разделување на еден пост на повеќе делови

Објавите во WordPress може да се состојат од различни типови содржина. Најчесто објавите се однесуваат на упатства, статии, аудио подкасти, видео курсеви и многу други различни видови содржини. Во сценарија каде што објавата станува премногу долга, потребно е да се подели објавата на повеќе делови и да се прикаже пред корисникот како објава во делови. Деловите од објавата треба да бидат во секвенцијален редослед.

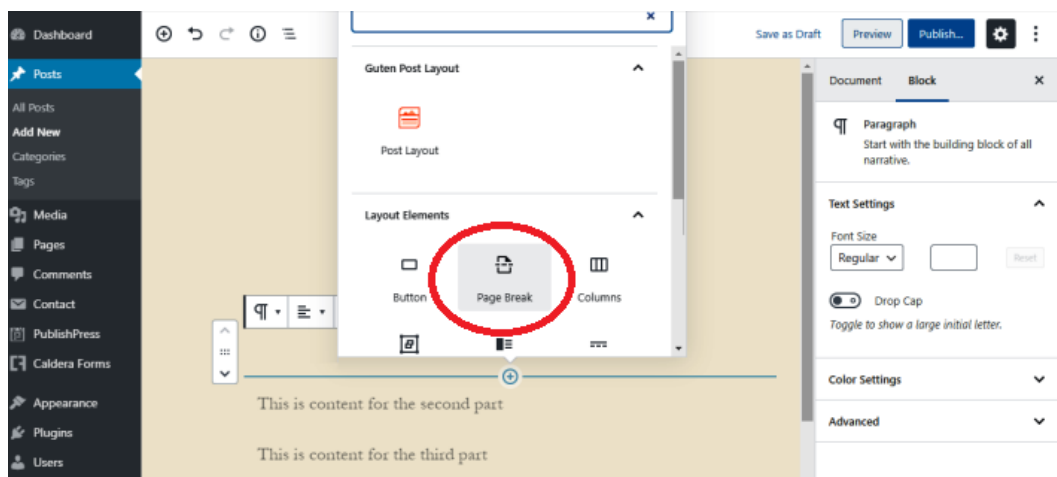
Начинот на поделба на објава во повеќе делови е следен:

1. Најава во Wordpress како администратор;
2. Се избира менито Posts;
3. Се селектира полето Add New за да се креира нова објава;
4. Се додава наслов и содржина на објавата;
5. Се избира полето за додавање на блокови;

Сл.79 Додавање на нова објава

6. Од блоковите се избира полето Layout Element > Page Break.

Сл.80 Поделба на објави

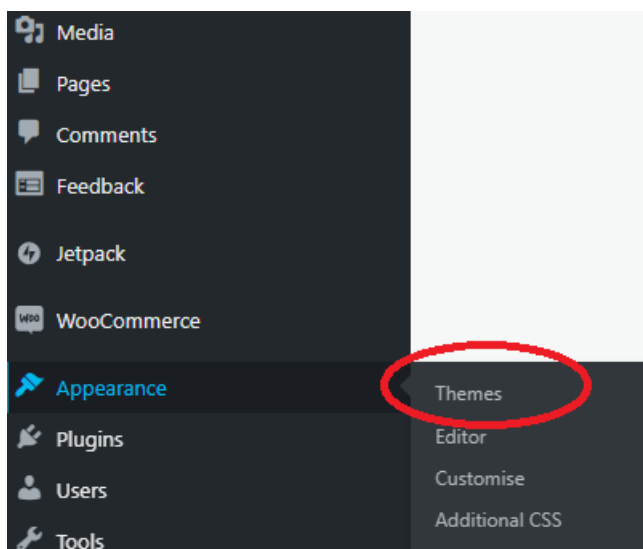
7. Чекорите 5 и 6 се повторуваат онолку пати колку што е потребно да се подели објавата;
8. За да се зачува поделената објава се избира полето Publish.

VI ТЕМА
УПРАВУВАЊЕ СО ТЕМИ

Wordpress овозможува едноставно креирање на веб сајтови со користење на готови теми, кои вклучуваат датотеки со слики, шаблони, листови со стилови на CSS, итн. кои можат да помогнат веб сајтот да изгледа одлично и да е функционален. Темите во Wordpress може да се инсталираат, да се додаваат нови или да се уредуваат постоечките. Постојат бесплатни теми и теми кои се наплаќаат.

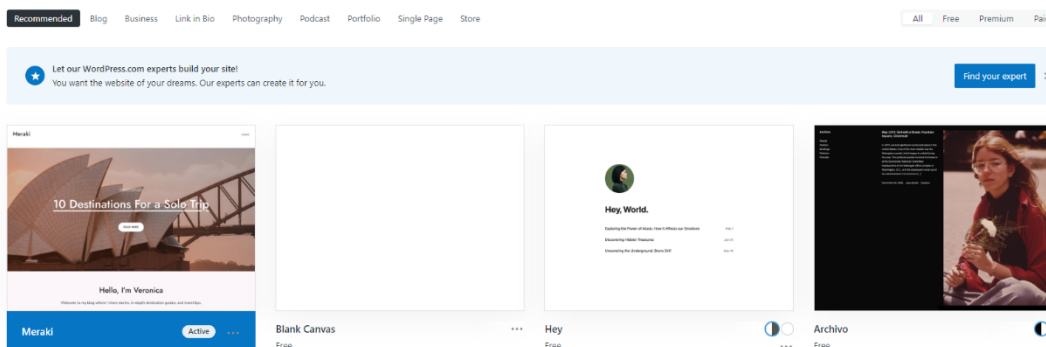
Управувањето со теми се прави на следниот начин:

1. Од работната табла Dashboard се избира полето Appearance > Themes;

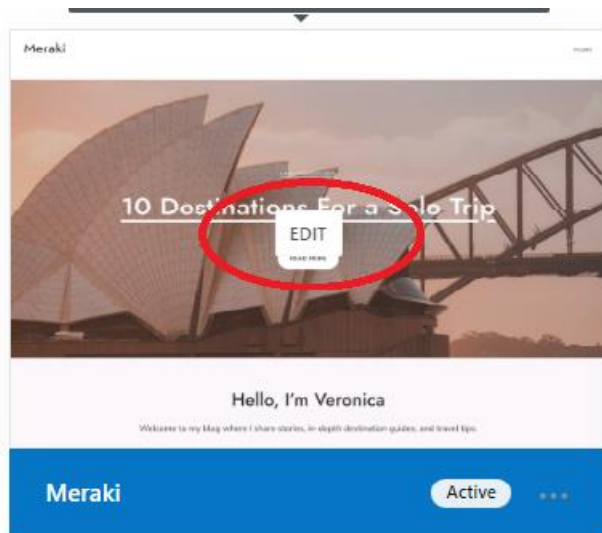
Сл.81 Управување со теми

2. Се отвора прозорец со теми и детали на темата.

Сл.82 Избор на тема

3. Секоја тема може да се уредува со избор на полето Edit;

Сл.83 Уредување на избрана тема

4. Уредувањето на темата се однесува на промена на блокови и текст;
5. Приспособувањето на темата на веб страницата се прави со избор на полето Appearance > Customise;
6. Во овој дел се даваат опции за менување слики/бои во позадина, додавање наслови, менување стилови и друго.

VII ТЕМА
WORDPRESS КОРИСНИЦИ

Wordpress корисници

Секој корисник има своја улога(role) во WordPress. Улогите се всушност дозволи дадени на одреден корисник за пристап до страницата на WordPress. Овие улоги може да ги додели само администраторот.

Во WordPress однапред се дефинирани следните корисници:

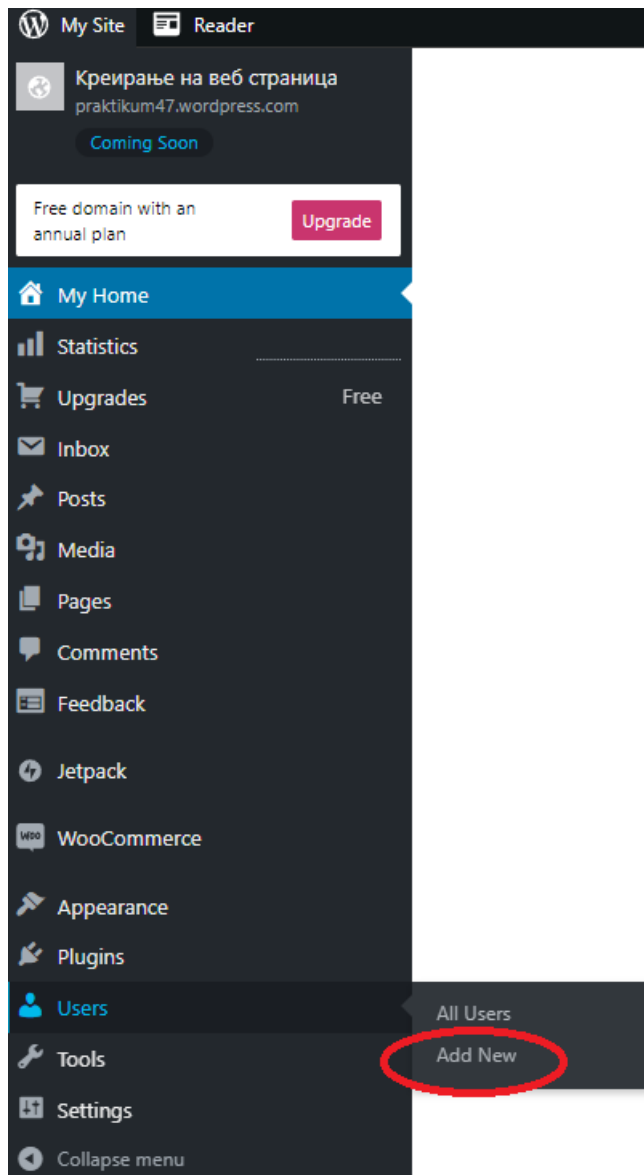
- Администратор (Administrator) - Администраторот ги има сите права. Администраторот може да направи се и сешто на страницата на WordPress, како што е создавање на повеќе администратори, поканување повеќе корисници и нивно отстранување.
- Уредник (Editor) - Уредникот има пристап до сите објави, страници, коментари, категории, ознаки и врски. Тие можат да креираат, објавуваат, уредуваат или бришат какви било објави или страници.
- Автор (Author) - Авторот може само да пишува објави, да поставува слики, да уредува и објавува свои објави.
- Соработник (Contributor) – Соработникот може само да ги пишува и уредува своите објави додека не бидат објавени. Тие можат да креираат свои објави и страници, но не можат да ги објавуваат. Тие не можат да поставуваат слики или датотеки, но можат да го видат статусот на веб страница. Кога сакаат да објават каква било објава, таа мора да биде одобрена лично до администраторот за преглед. Кога објавата е одобрена, соработникот не може да направи никакви промени откако ќе се објави.
- Следбеник (Follower) – Следбеникот може само да чита и коментира на објавите. Следбениците се оние кои се најавуваат на сметката за да добиваат ажурирања.
- Прегледувач (Viewer) – Гледачите можат само да ги гледаат објавите; не можат да уредуваат, туку можат само да коментираат на објавите.

Додавање, едитирање и бришење на корисници

Кога корисниците се регистрираат на блог или веб страница креирана со WordPress, се добива известување по е-пошта, така што секогаш се знае кога се регистрираат нови корисници, а потоа може со користење на контролната табла на WordPress да се уредува улогата на корисниците.

Додавањето на корисници се прави на следниот начин:

1. Од контролната табла на WordPress се избира полето Users > Add New;

Сл.84 Додавање на нов корисник

2. За новиот корисник се внесуваат потребните информации (улогата која ќе ја има новиот корисник, e-mail адреса).

← Back Add team members to Креирање на веб страница

Add to team Add subscribers

Role

Editor

Has access to all posts and pages. Learn more

Email or Username

sibling@example.com

This user is a contractor, freelancer, consultant, or agency. ⓘ

+ Add a message

Send invitation

Сл.85 Дефинирање на улогата на нов корисник

3. Се избира полето Send invitation, и на тој начин се додава нов корисник на веб страницата креирани со WordPress.
4. Профилот на корисници може да се едита или да се избрише со избор на полето Users > All Users, каде се претставуваат сите корисници на веб страницата креирана со WordPress.

Users Add New

All (2) | Administrator (1) | Editor (1)

Bulk Actions Apply Change role to... Change 2 items

☐	Username	Name	E-mail	Role	Posts
☐	admin			Administrator	1
☐	Demo			Editor	0
☐	Username	Name	E-mail	Role	Posts

Bulk Actions Apply 2 items

Сл.86 Бришење на нов корисник

VIII ТЕМА
ХОСТИРАЊЕ НА ВЕБ САЈТ

Веб хостинг

Главната разлика помеѓу хостирањето на WordPress и веб-хостингот е тоа што хостирањето на WordPress обично е оптимизирано околу WordPress и може да вклучува некои дополнителни функции како приклучоци (plugins), кои не се нудат со редовен веб-хостинг.

Веб хостинг е термин кој се однесува на сите видови на хостинг услуги. Хостирањето на WordPress е под-категија на веб-хостинг што обезбедува сервери и ресурси специјално оптимизирани за веб-страниците на WordPress.

Веб хостинг е услуга која овозможува веб-локациите да се објавуваат онлајн. Сопствениците на сајтови во суштина изнајмуваат дел од просторот на серверот на компанијата за да ги складираат датотеките на нивната страница. Постојат различни опции за провајдер на веб-хостинг за да одговараат на различни потреби, без оглед на нивото на експертиза, каков систем за управување со содржина (CMS) или градител на страницата ќе се избере или колку е голема веб-страницата.

Постојат различни категории на веб хостинг, и тоа посветен (dedicated) и споделен (shared) хостинг, облак (cloud) хостинг и VPS (Virtual Private Server) хостинг.

Споделен хостинг (Shared hosting) - Веб-страницата споделува еден веб-сервер и неговите ресурси со други сајтови. Тоа е евтина опција за мали сајтови кои имаат мал обем на сообраќај. Заедничкиот веб-хостинг е одличен избор за почетници или сопственици на веб-страница на мали бизниси кои претпочитаат да не се занимаваат со техничката страна на одржувањето на серверот. Со оваа опција, давателот на услуги за хостирање се грижи за следење на серверот, ажурирања и резервни копии.

VPS (Virtual Private Server) хостинг - Веб-страницата добива посветени ресурси од виртуелна партиција на физички сервер. Тоа е одлична опција за средни до големи сајтови на кои им требаат повеќе ресурси и подобри перформанси во споредба со споделениот хостинг. Овој тип на хостинг е одличен избор за сопственици на веб-локации со понапредно техничко знаење кои сакаат поголема автономија над поставките на нивниот сервер, со што ја хостираат нивната веб-страница на VPS.

Облак хостинг (Cloud hosting) - Сајтот работи на повеќе виртуелни или облак сервери наместо само еден физички сервер. Тоа е одличен избор за сајтови со голем обем на сообраќај, бидејќи облак хостинг нуди поголемо време на работа. Слично на споделениот хостинг, веб-домаќинот обично се грижи за одржување на серверот. Сепак, веб-хостинг базиран на облак нуди подобра флексибилност на ресурсите и севкупни перформанси на страницата.

Посветен хостинг (Dedicated hosting) - Цел сервер и неговите ресурси се посветени на една веб-страница. Тоа е опција со висока цена и со високи перформанси за многу големи или популарни локации со посветен технички персонал. Посветениот сервер нуди напредни алатки за управување со серверот, флексибилност на оперативниот софтвер и врвно прилагодување.

Предностите и недостатоци на споделениот веб хостинг

Повеќето провајдери на веб-хостинг нудат планови кои поддржуваат различни создавачи на сајтови и CMS, не само WordPress. Заедно со вградените алатки за програмери кои помагаат да се олесни интеграцијата, корисниците често имаат слобода да ја изберат својата платформа по избор. Специфичните предности на општиот веб-хостинг вообичаено зависат од видот на планот за веб-хостинг што го избирате бидејќи нивото на ресурси, алатки и флексибилност што се нуди многу се разликуваат.

Во однос на техничките предности, купувањето на општ провајдер на веб-хостинг обично значи дека компанијата за хостирање нуди физичка опрема и врши хардверско одржување. Со нивната експертиза, ова значи целокупно непречено функционирање на страницата на интернет и повисоки безбедносни мерки на претпазливост. Исто така, треба да се земат предвид бројни општи придобивки. Прво, многу хостинг компании нудат различни планови за да одговараат на секој буџет.

Во повеќето случаи, давателите на хостинг им нудат на сопствениците на сајтови деноноќна посветена поддршка на клиентите и пристап до базата на податоци за хостирање. Исто така, многу компании за веб-хостинг обезбедуваат дополнителни функции во нивните планови за веб-хостинг. На пример, тие може да вклучуваат бесплатно име на домен, SSL сертификат и професионална адреса за е-пошта.

Во однос на недостатоците на веб хостингот, тие се однесуваат на следното:

- **Помалку специјализирана поддршка.** Веб-домаќините обезбедуваат техничка помош кога е потребно, но тие немаат секогаш експерти за да се справат со конкретни прашања поврзани со избраниот CMS.
- **Помалку одржување поврзано со WordPress.** Со општиот веб-хостинг, корисниците на WordPress се одговорни за ажурирање на приклучоците и темите, без техничка помош.
- **Нема оптимизиран сервер.** Веб-страниците работат на стандардни сервери кои поддржуваат различни CMS и создавачи на страници. Ова

значи дека нема сервери оптимизирани за WordPress или вградени приклучоци за перформанси на WordPress.

WordPress хостинг

WordPress хостингот е посебна под-категија на веб-хостинг конфигуриран да ги оптимизира сајтовите изградени на овој систем за управување со содржина.

WordPress е најпопуларниот CMS во светот, со околу 60% од сите веб-локации кои го користат. Ова е причината зошто многу веб-хостинг компании нудат управувани услуги за хостирање на WordPress. Во зависност од веб-домаќинот, хостирањето на WordPress може да спаѓа во различни категории на веб-хостинг. На пример, различни даватели на хостинг може да понудат заедничко (shared) хостирање на WordPress, хостирање на VPS WordPress или облак (cloud) хостирање во WordPress.

WordPress хостингот има многу придобивки за разлика од веб-хостингот, а тоа се:

- **Полесно поставување.** Претходно инсталираните приклучоци и теми помагаат да се создаде оптимизирана околина на WordPress, олеснувајќи ги техничките поставки и инсталации.
- **Оптимални перформанси.** Сајтовите што се на план за хостирање на WordPress користат сервер кој е конфигуриран специјално за сајтови на WordPress. Честопати, вградениот софтвер за кеширање исто така е вклучен за да се обезбеди голема брзина на вчитување.
- **Ажурирани сервери и софтвер.** Покрај автоматските ажурирања на WordPress, серверите специфични за WordPress го користат најновиот софтвер, што резултира со оптимална компатибилност и беспрекорни перформанси.
- **Управување без проблеми.** Покрај техничките карактеристики лесно се подесуваат и факторите за подобрување на стратегиите за оптимизација на пребарувачите (SEO).
- **Безбедни сервери.** Безбедносните функции се поставени за да се спречат заканите специфични за WordPress.
- **Стручна поддршка.** Развивачите на WordPress често имаат искусен клиент и тим за техничка поддршка подготвен да помогне во управувањето и одржувањето на страницата специфично за WordPress.

Но, мора да се непомене дека WordPress хостингот има и недостатоци. Главните карактеристики на хостингот на WordPress беа развиени за сајтови кои користат WordPress. Тоа значи дека ако веб-страница е креирана со други

CMS алтернативи, подобро е да се изберат редовни опции за веб-хостинг или други решенија за хостирање CMS врз основа на соодветната платформа.

Обезбедувачите на хостинг на WordPress честопати имаат повисока цена од споделеното хостирање поради достапните специфични карактеристики, услуги и функции на WordPress, што може да значи дополнителни трошоци на долг рок.

Целосното прилагодување на веб-локациите на заеднички хостинг на WordPress е исто така ограничено, бидејќи провајдерот може да ја ограничи инсталацијата на друг софтвер.

Разлика помеѓу WordPress хостинг и веб хостинг

Главната разлика помеѓу хостирањето на WordPress и веб-хостингот е тоа што хостирањето на WordPress обично е оптимизирано околу WordPress и може да вклучува некои дополнителни функции како приклучоци (plugins), кои не се нудат со редовен веб-хостинг.

Разликата помеѓу хостирањето на WordPress и веб-хостингот претставена е во следната табела.

Табела 2. Разликата помеѓу хостирањето на WordPress и веб-хостингот

Категорија	Веб хостинг	WordPress хостинг
Цена	2.99\$ / месечно	2.99\$ / месечно
Меморија	100 GB SSD	100 GB SSD
Опсер (Bandwidth)	Неограничен	Неограничен
Веб сајтови	100	100
Бесплатно име на домен	Да	Да
Бесплатен SSL сертификат	Да	Да
Поволности	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Градител на веб-страници на Hostinger ✓ Автоматски инсталирач со 100+ апликации ✓ Бесплатна миграција на веб-локација ✓ Git пристап ✓ Контрола на PHP верзија ✓ 24-часовно засилување на планот ✓ SSH пристап 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Претходно инсталиран WordPress со додатоци за оптимизација ✓ Автоматска миграција на WordPress ✓ WP-CLI ✓ Повеќестраница на WordPress ✓ Приклучок за кеш LSCWP ✓ Автоматско ажурирање

	✓ Пристап до дневници ✓ Увид во брзината на страницата	на WordPress ✓ Детектор за ранливост на приклучокот на WordPress ✓ Избор на опција WooCommerce
Управуван со WordPress	Да	Да

ЗАКЛУЧОК

Учебното помагало – ПРАКТИКУМ – ВОДИЧ ЗА РАЗВОЈ НА ВЕБ СТРАНИЦА СО WORDPRESS е структурирано како учебно помагало за дел од содржините по предметот Веб дизајн, предвидени со наставниот план и програма на насоките Графичко инженерство, Индустриски менаџмент, при Технички факултет во Битола (ТФБ) и насоката ИТО (заедничка насока на Технички факултет-Битола и Педагошки факултет-Битола).

Истото на најдобар начин низ повеќе тематски содржини, по принципот чекор по чекор го опишува целосно процесот на креирање на веб сајт составен од повеќе веб страници со користење на Wordpress. На овој начин читателот може да стекне основни знаења како работи Wordpress, како CMS – Content Management System за креирање на веб страници. Ова помагало претставува еден практичен водич за креирање и развој на веб страници со помош на WordPress, имајќи во предвид дека во денешно време најголем процент од веб страниците на светско ниво се креирани со помош на WordPress. На крајот се претставени и предностите на користење на Wordpress, како CMS – Content Management System за креирање на веб страници, кои го оправдуваат користењето на овој систем во денешно време.

За сите добронамерни сугестии за континуирано унапредување на ова дело, на корисниците на овој Практикум однапред им се заблагодарувам.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] WordPress 5 Cookbook, Rakhitha Nimesh Ratnayake, Packt Publishing Ltd., 2020
- [2] WordPress for Beginners 2021: A Visual Step-by-Step Guide to Mastering WordPress, Dr. Andy Williams, 2020
- [3] WordPress Explained: Your Step-by-Step Guide to WordPress, Stephen Burge, 2020
- [4] Интернет и мултимедија, д-р Игор Неделковски, м-р Зоран Котевски, 2007
- [5] WordPress To Go, Sarah McHarry, 2022
- [6] Master WordPress Like A Boss: A Step-by-Step Guide to Install WordPress Locally and on a Web Host, Dennis Lonmo, 2018
- [7] Professional WordPress: Design and Development, Brad Williams, David Damstra, Hal Stern, 2018
- [8] Teach Yourself VISUALLY WordPress, George Plumley, 2015
- [9] WordPress For Beginners: A Visual Guide To Building Your WordPress Site + 22 Top WordPress Plugins Kindle Edition, Nathan George, 2017
- [10] WordPress: Pushing the Limits, Rachel McCollin, 2013
- [11] <https://wp101.com/>
- [12] <https://wordpress.com/>
- [13] <https://kinsta.com/knowledgebase/what-is-wordpress/>

Автор:

Д-р Светлана Мијаковска, вонреден професор

*

ПРАКТИКУМ - ВОДИЧ ЗА РАЗВОЈ НА ВЕБ-СТРАНИЦА СО WORDPRESS

*

Техничко уредување:

Светлана Мијаковска

*